

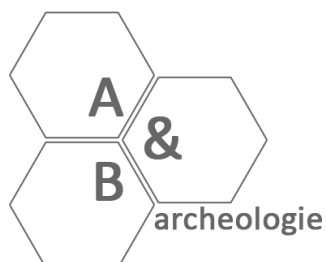
2020.197

Eindverslag Dentergem Vijvestraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Paulien FONTEYN en Gwendy WYNS

4-10-2021

Titel: Eindverslag Dentergem Vijvestraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode opgraving: 2020K250

Bekrachtigde archeologienota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13497>

Bekrachtigde nota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16596>

Intern projectnummer: 2020.197

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Oeselgem (Dentergem), Vijvestraat

Oppervlakte plangebied: ca. 5.320m²

Oppervlakte advieszone opgraving: ca. 2.920m²

Lambertcoördinaten opgravingszone: X: X: 83375,50 en Y: 180414,48; X: 83531,92 en Y: 180490,91

Kadastergegevens: Dentergem, afdeling 3, sectie B, percelen 449V (partim) en 450X5 (partim) (zie figuur 3)

Topografische kaart: zie figuur 1 en 2

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog), Gwendy Wyns (assistent-archeoloog), Louise Criel (MeetHet; landmeter), Annelies Storme (GATE bv; specialist palynologie) en initiatiefnemer

Begin- en einddatum veldwerk: 04/01/2021 t.e.m. 09/01/2021

Wetenschappelijke advisering: /

Nummer wettelijk depot: D/2021/14.293/8

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	6
1.1. SITUERING.....	6
1.2. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS.....	9
1.2.1. SAMENVATTING BUREAUONDERZOEK	9
1.2.2. SAMENVATTING ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM DOOR MIDDEL VAN LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN.....	10
1.2.3. SAMENVATTING ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM DOOR MIDDEL VAN PROEFSLEUVEN	12
1.3. ONDERZOEKSOPDRACHT	14
1.3.1. VRAAGSTELLING MET BETREKKING TOT DE ARCHEOLOGISCHE SITE	14
1.3.2. RANDVOORWAARDEN	14
1.3.3. BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKEN	14
1.4. WERKWIJZE EN STRATEGIE	16
1.4.1. OPGRAVINGSMETHODE.....	16
1.4.2. ORGANISATIE VAN DE OPGRAVING.....	20
1.4.3. RELEVANT GEBRUIKT MATERIAAL.....	20
1.4.4. AFWIJKINGEN STRATEGIE TEN OPZICHTE VAN HET PROGRAMMA VAN MAATREGELEN.....	20
1.4.5. SELECTIEKEUZE VONDSTEN.....	20
1.4.6. SELECTIEKEUZE STAALNAME	21
1.4.7. INBRENG SPECIALISTEN	21
1.4.8. ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	21
2. ASSESSMENTRAPPORT	22
2.1. GEHANTEERDE METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	22
2.2. OBSERVATIES EN REGISTRATIES.....	22
2.2.1. ASSESSMENT VAN DE VONDSTEN.....	22
2.2.2. ASSESSMENT VAN DE STALEN	23
2.2.3. CONSERVATIE-ASSESSMENT	25
2.2.4. ASSESSMENT VAN DE SPOREN, SPOORCOMBINATIES EN ARCHEOLOGISCHE STRUCTUREN	26
2.2.5. ASSESSMENT VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE.....	27
2.3. POTENTIEEL VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	28
2.4. UIT TE VOEREN ONDERZOEK	29
2.4.1. TE BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN	29
2.4.2. STRATEGIE VOOR DE VERWERKING.....	29
2.4.3. CONSERVATIESTRATEGIE	29
2.4.4. ONDERZOEKSVRAGEN BIJ VERVOLGONDERZOEK	30
3. INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	31
3.1. LANDSCHAPPELIJK, HISTORISCH EN ARCHEOLOGISCH KADER.....	31
3.1.1. LANDSCHAPPELIJK KADER	31
3.1.2. HISTORISCH KADER	39

Oeselgem.....	39
Plangebied.....	41
3.1.3. ARCHEOLOGISCH KADER	47
Steentijden	48
Metaaltijden	48
Middeleeuwen.....	48
Nieuwe en nieuwste tijden	49
Onbepaalde datering	49
3.2. STRATIGRAFISCHE OPBOUW	51
3.2.1. BODEMGENESE	51
3.2.2. BODEMBEWARING.....	55
3.2.3. BODEMBEWARING EN BEWARING ARCHEOLOGISCHE SITE/ARTEFACTEN.....	55
3.2.4. REFERENTIEBODEMS OP GEKENDE ARCHEOLOGISCHE SITES.....	55
3.3. BESCHRIJVING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE.....	56
3.3.1. PAALKUILEN – HOOFDGEBOUWEN	57
3.3.2. KUILEN.....	62
3.3.3. GRACHT S12	65
3.3.4. GREPELS	68
3.3.5. BOMKRATER S14	70
3.4. CULTURELE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE VONDSTEN.....	71
3.4.1. AARDEWERK.....	72
3.4.2. BOUWKERAMIEK	77
3.4.3. GLAS	79
3.4.4. METAAL	80
3.4.5. NATUURSTEEN	81
Maalsteenfragmenten	81
Silexartefacten.....	82
3.4.6. NATUURWETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	83
Waarderend palynologisch onderzoek	83
3.5. DATERING EN INTERPRETATIE ARCHEOLOGISCHE SITE.....	85
3.5.1. RELATIEVE DATERING AAN DE HAND VAN SPOREN EN VONDSTEN	85
3.5.2. ABSOLUTE DATERING AAN DE HAND VAN NATUURWETENSCHAPPELIJKE DATERINGSTECHNIEKEN	85
3.5.3. ABSOLUTE DATERING AAN DE HAND VAN HISTORISCHE BRONNEN	85
3.5.4. TAFONOMISCHE OPBOUW EN FORMATIE.....	85
3.6. SYNTHESE.....	87
3.6.1. INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	87
3.6.2. BELANG EN BETEKENIS VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE.....	87
3.7. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN EN -DOELEN	88
3.8. SAMENVATTING GESPECIALISEERD PUBLIEK	90
3.9. SAMENVATTING NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK	92
3.10. BIBLIOGRAFIE.....	93
3.11. FIGURENLIJST	95
3.12. TABELLENLIJST	98

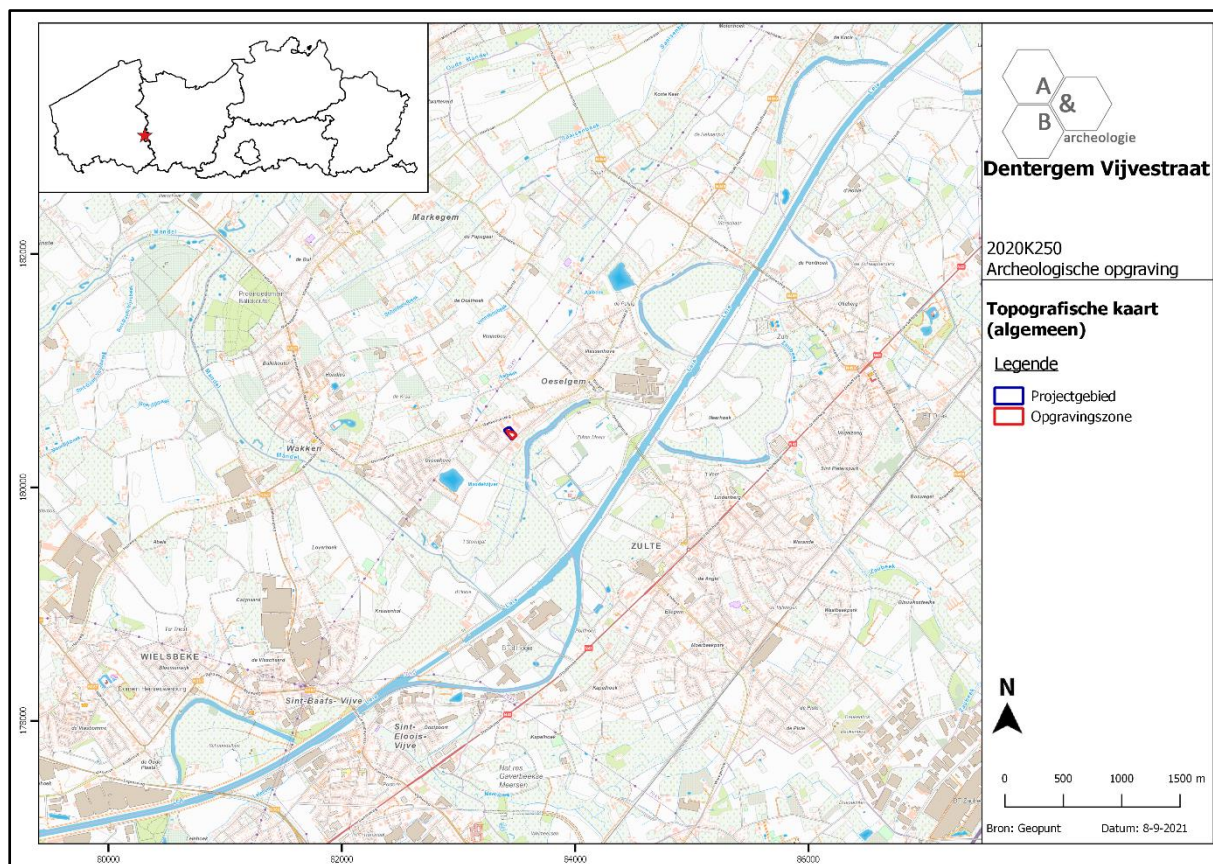
4.	BEWARING EN DEPONERING	99
5.	BIJLAGEN	100
5.1.	LIJST PLANNEN EN KAARTEN	100
5.2.	TEKENINGENLIJST	100
5.3.	FOTOLIJST	100
5.4.	SPORENLIJST	100
5.5.	VONDSTENLIJST	100
5.6.	STALENLIJST	100
5.7.	SKELETFORMULIEREN	100
5.8.	CONSERVATIERAPPORT	100
5.9.	RESULTATEN AARDKUNDIGE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE ANALYSES	100
5.10.	REFERENTIEPROFIEL	100
5.11.	DAGRAPPORTEN	100
5.12.	VELDTEKENINGEN	100

1. Beschrijvend gedeelte

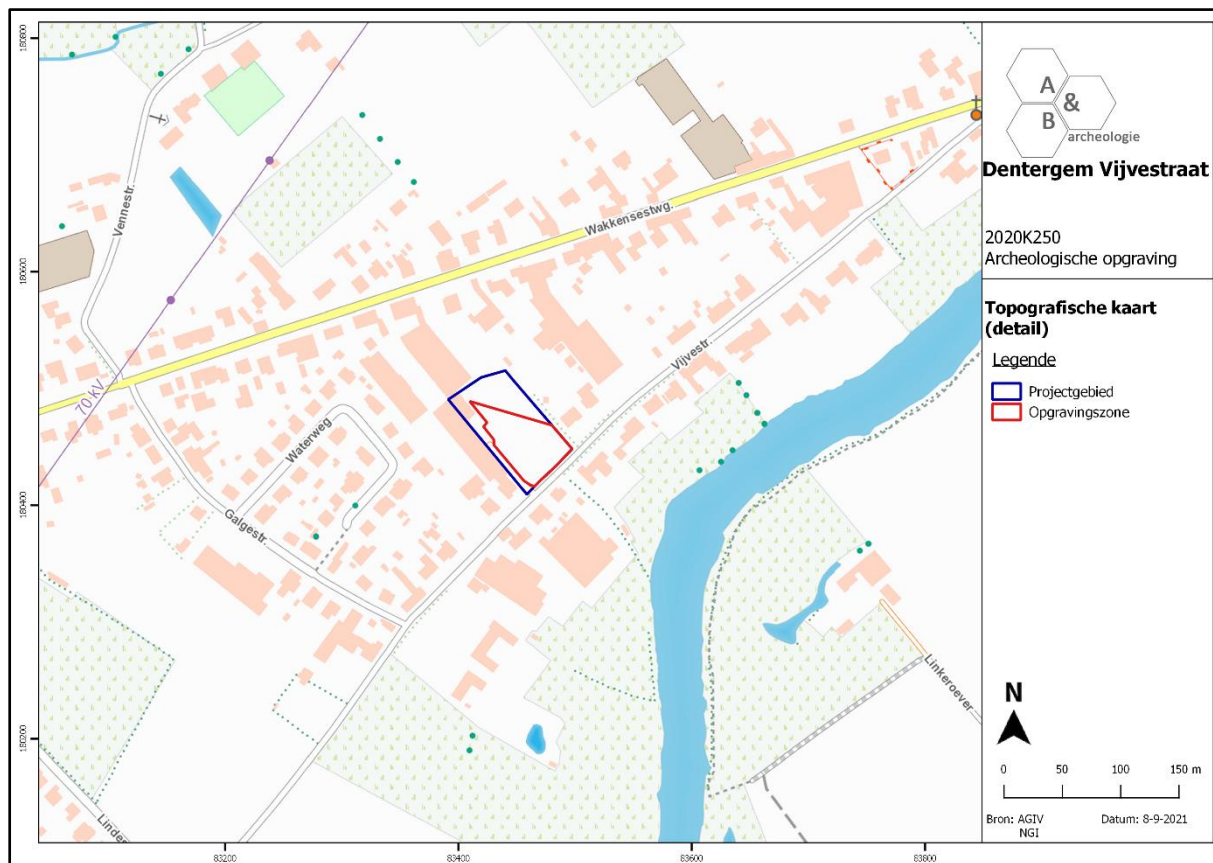
1.1. Situering

Het plangebied situeert zich in Oeselgem, deelgemeente van Dentergem, gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen, nabij de grens met Oost-Vlaanderen. Het volledige plangebied heeft een min of meer rechthoekige vorm, is ca. 5.320m² groot en situeert zich ten noordwesten van de Vijvestraat, tussen huisnummers 24 en 30. Het dorpscentrum van Oeselgem bevindt zich op ca. 850m ten noordoosten van het terrein; op ca. 100m ten zuidwesten vloeit een restant van de oorspronkelijk meanderende Leie, die de grens vormt met Zulte (provincie Oost-Vlaanderen). De rechtgetrokken Leie bevindt zich iets verder ten zuidwesten, op ca. 1km. Het terrein was voor de aanvang van het archeologisch onderzoek grotendeels in gebruik als gras- of weiland. In de noordwestelijke hoek was echter reeds een loods aanwezig waarrond verharding was aangelegd.

In het bureauonderzoek werd opgenomen dat in eerste instantie een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door middel van landschappelijke boringen diende uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het plangebied zones aanwezig waren die mogelijk interessant zouden zijn voor de bewaring van steentijd artefactensites en om de bodemopbouw van het terrein in kaart te brengen. Afhankelijk van het potentieel op steentijd artefactensites werd ook mogelijk bijkomend booronderzoek geadviseerd. Verder werd bepaald dat een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven diende uitgevoerd te worden op het terrein. Op basis van het uitgevoerde landschappelijk booronderzoek werd de kans op het aantreffen van *in situ* bewaarde steentijd artefactenconcentraties laag ingeschat. Het proefsleuvenonderzoek toonde wel aan dat er in het zuidoostelijke deel van het plangebied sporen en vondsten aanwezig waren die wijzen op menselijke occupatie in de ijzertijd en/of Romeinse periode. Er werd dan ook een verder archeologisch onderzoek geadviseerd in deze zone over een oppervlakte van ca. 2.920m².

Figuur 1 Uitsnede uit de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).

Figuur 2 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).

Figuur 3 Aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone op het kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 4 Aanduiding van het plangebied en de opgravingszone op de orthofoto van 2019 (bron: geopunt.be).

1.2. Archeologische voorkennis

1.2.1. Samenvatting bureauonderzoek¹

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Vijvestraat te Dentergem. Het terrein waarop de vergunningsaanvraag betrekking had, heeft een oppervlakte ca. 5.320m² en was voor de aanvang van het archeologisch onderzoek grotendeels in gebruik als grasland/weiland. In het noordwesten was een loods, met aangrenzende verharding aanwezig.

Het terrein zal verkaveld worden in 12 loten, bereikbaar via een nieuwe, centrale wegenis die in verbinding staat met de Vijvestraat. De geplande werken vormen een bedreiging voor het eventueel aanwezige bodemarchief.

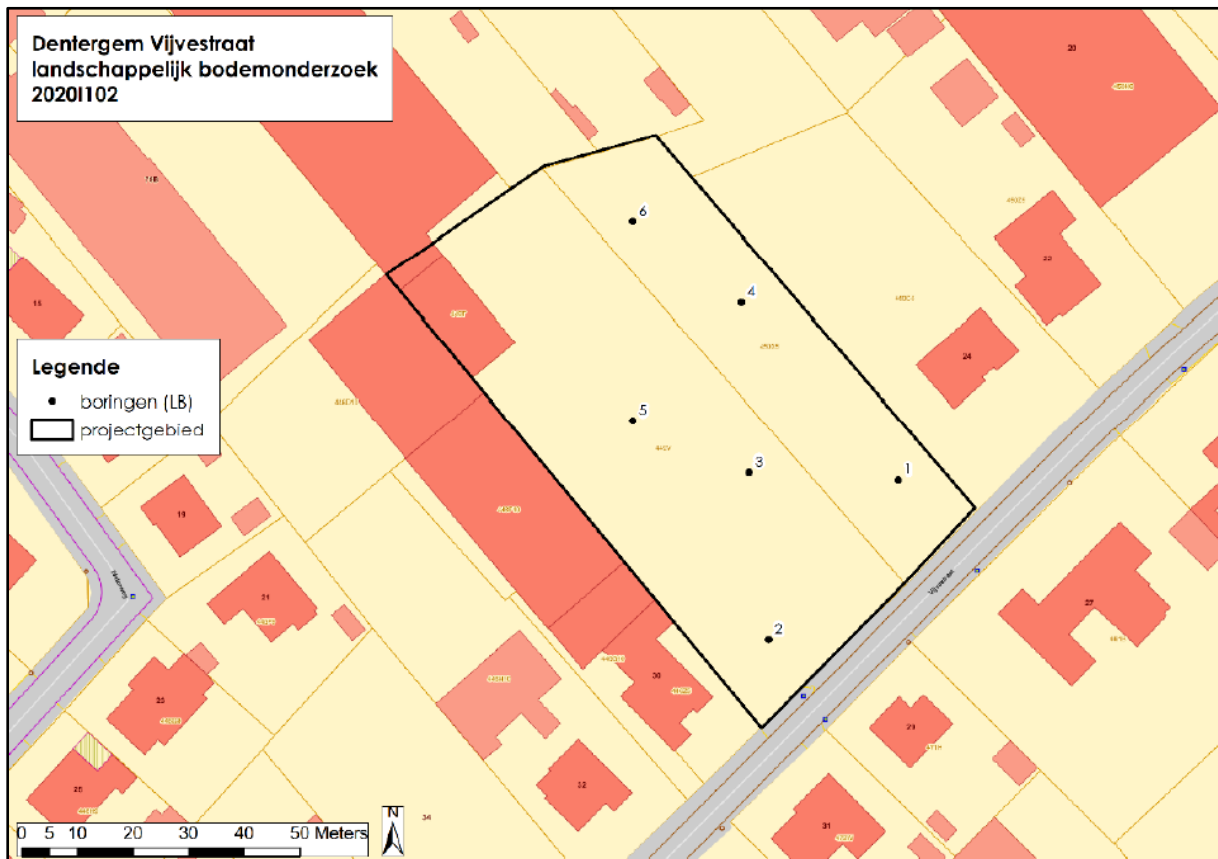
Op basis van de cartografische bronnen kan gesteld worden dat het terrein in de 18de eeuw in gebruik was als akkerland en dat het tot op heden, op de verharding in het noordwestelijke deel na, onbebouwd is gebleven. Op archeologisch vlak geldt voor het terrein een vrij hoge potentiële waarde gezien in de nabije omgeving reeds sporen uit de ijzertijd tot de middeleeuwen gekend zijn. Uit de steentijden zijn in de directe omgeving van het terrein geen waarden gekend, maar de landschappelijke ligging van het plangebied, op de noordelijke flank van de Oude Leie, zou een zeer interessante locatie geweest kunnen zijn voor de mens in het verleden, waardoor ook de aanwezigheid van (een) steentijd artefactensite(s) niet kan worden uitgesloten.

Gezien het bureauonderzoek een hoog archeologisch potentieel aantoonde voor zowel steentijd artefactensites als sites met grondsporen uit de metaaltijden t.e.m. de (post)middeleeuwen werd een verder archeologisch onderzoek geadviseerd. Het verder onderzoek bestond in eerste instantie uit een landschappelijk booronderzoek, eventueel gevolgd door aanvullend archeologisch booronderzoek. Vervolgens werd ook een proefsleuvenonderzoek geadviseerd om eventuele sites met grondsporen op te sporen.

¹ Bot 2019a, b.

1.2.2. Samenvatting archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door middel van landschappelijke boringen²

In het programma van maatregelen bij de bureaustudie was opgenomen dat binnen het plangebied zeven landschappelijke boringen uitgevoerd dienden te worden. Dit vooropgestelde boorplan kon bij het landschappelijk booronderzoek grotendeels gevolgd worden. De meest noordwestelijke boring kon echter door de aanwezigheid van verhardingen niet uitgevoerd worden. De overige zes boringen gaven echter een uniform beeld van de bodemopbouw binnen de grenzen van het plangebied.

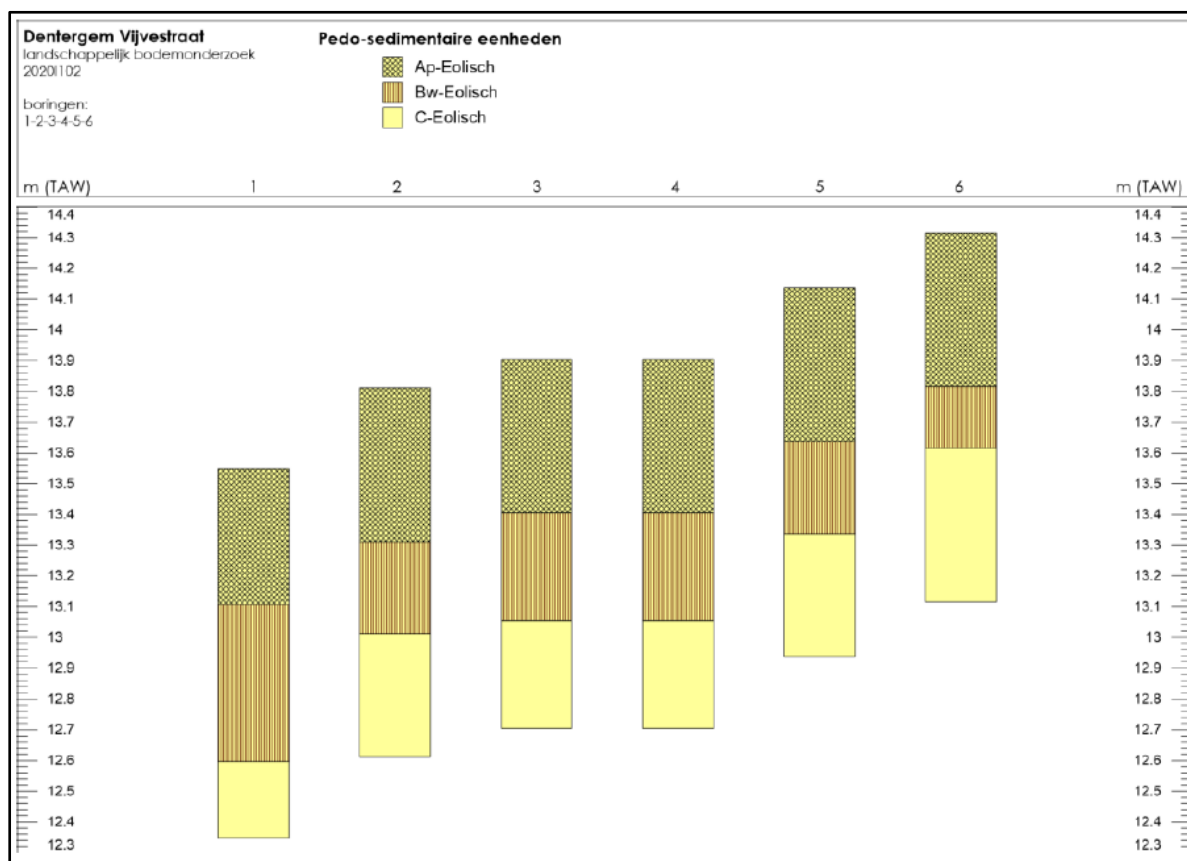
Figuur 5 Boorplan van het landschappelijk booronderzoek (bron: Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, 10, fig. 5).

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat er binnen de grenzen van het plangebied een eolische lichte zandleem voorkomt die een beige tot bruingele kleur heeft en geïnterpreteerd kan worden als eolische afzetting uit het einde van het Weichseliaan. Bodemkundig werd in alle profielen een Ap-Bw-C horizontensequentie vastgesteld: onder de dikke ploeglaag (ca. 40 à 50cm) komt een kleur B-horizont voor, waaronder de moederbodem bereikt wordt. In enkele profielen werden in de moederbodem restanten van een verbrokkelde Bt-horizont vastgesteld. Deze Bt-horizonten manifesteerden zich als meer kleiige niveaus binnen het zandlemig pakket en zijn ontstaan door kleimigratie uit de hogere delen van het profiel.

² Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, b.

Gezien geen begraven loopoppervlakken werden aangetroffen en gezien de oorspronkelijke bodemopbouw bovendien reeds quasi integraal werd uitgewist door antropogene ingrepen, werd de kans op het aantreffen van *in situ* bewaarde steentijd artefactensites zeer laag ingeschat. Er werd dan ook geen verder archeologisch booronderzoek uitgevoerd.

Wat de jongere periodes betreft, kunnen eventueel wel nog sporenconcentraties aanwezig zijn op het terrein. Eventuele archeologische sporen kunnen daarbij herkend worden vanaf de top van de Bw-horizont, maar zeker vanaf de C-horizont, op een diepte die schommelt tussen 70 en 90cm.

Figuur 6 Schematische weergave van de pedo-sedimentaire eenheden van de landschappelijke boringen (bron: Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, 12, fig. 8).

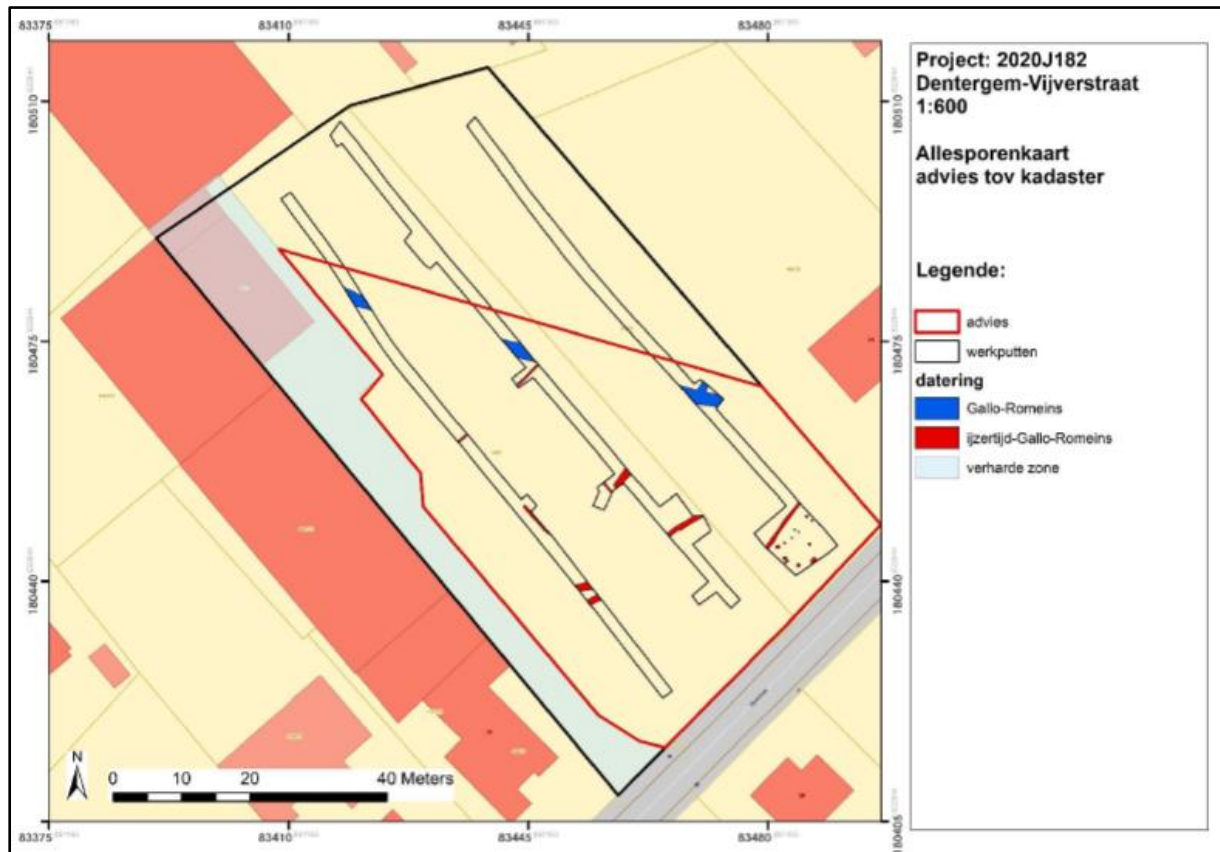
1.2.3. Samenvatting archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven³

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd het terrein onderzocht door middel van drie noordwest-zuidoost georiënteerde proefsleuven. Langs heen de westelijke zijde van het terrein was een verharde zone (ca. 910m²) aanwezig die niet onderzocht kon worden. Van de resterende 4.410m² werd ca. 594m² (13,4%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters.

Het proefsleuvenonderzoek bracht in totaal 25 archeologische sporen aan het licht die wijzen op rurale bewoning binnen de grenzen van het plangebied gedurende de ijzertijd en/of Romeinse periode. Zo werd in het zuidoostelijke deel van het terrein een cluster paalsporen en erfindelingsgreppels gedocumenteerd die vermoedelijk deel uitmaken van een woonerf. Het aangetroffen erf loopt verder onder de bestaande bebouwing en bestrating in het zuiden van het plangebied. De sporen vormen de aanzet van een ruraal landschap dat in de overgangperiode van de ijzertijd naar de Romeinse tijd wordt ingeplant op de goed gedraineerde gronden op de oeverwal van de afgesneden Leie-meander.

Op basis van het proefsleuvenonderzoek werd een zone voor verder archeologisch onderzoek (ca. 2.920m²) afgebakend in het zuidelijke deel van het terrein, ter hoogte van de sporencluster. Het onderzoeksgebied dient eventueel te worden uitgebreid ter hoogte van de bestaande wegenis langs heen de westelijke zijde van het terrein (ca. 519m²) indien tijdens de opgraving blijkt dat in deze zone archeologische sporen aanwezig zijn die een meerwaarde zouden betekenen voor het onderzoek. Dit bleek niet nodig gezien de archeologische resultaten (zie verder). Het overige deel van het plangebied vertoont geen archeologisch relevante sporen en dient dan ook niet verder onderzocht te worden.

³ Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, b.

Figuur 7 Algemeen sporenplan van het proefsleuvenonderzoek, geprojecteerd op het GRB, met aanduiding van de advieszone (bron: Deconynck, Vergauwe, Lalo 2020b, 5, fig. 2).

1.3. Onderzoeksoopdracht

1.3.1. Vraagstelling met betrekking tot de archeologische site

In het programma van maatregelen bij de nota⁴ waren onderstaande niet-limitatieve onderzoeksvragen opgenomen:

- Bevinden er zich nog sporen en/of vondsten binnen de advieszone? Behoren de aangetroffen sporen tot één of meerdere structuren (gebouw, bijgebouw, erf, ...)?
- Zijn er sporen die kunnen gerelateerd worden tot artisanale activiteiten?
- Zegt het vondstenspectrum iets over de economische activiteiten en eventuele handelsrelaties van de bewoners van deze nederzetting?
- Kunnen de sporen gedateerd worden? Is er een fasering aanwezig?
- Kunnen de nederzettingssporen worden gerelateerd tot nabijgelegen vindplaatsen en hoe is de verhouding hiertussen?
- Hoe zag het landschap er uit ten tijde van de bewoning? Welke invloed hadden de bewoners hierop en *vice versa*?

1.3.2. Randvoorwaarden

In het programma van maatregelen was opgenomen dat de onderzoekszone mogelijk uitgebreid diende te worden in zuidwestelijke richting indien bleek dat in de directe nabijheid van deze zone (ca. 519m²), aansluitend bij de nog op te breken wegenis, relevante archeologische sporen aanwezig waren voor het begrip van de site. De archeologische opgraving bracht in deze zone echter slechts enkele verspreide sporen aan het licht. Bovendien lijkt de verharding reeds een zekere impact gehad te hebben op het bodemarchief. Zo werden aansluitend bij de verharding enkele sterk verstoorde zones geattesteerd. Een verdere uitbreiding van de werkput in deze richting zal dan ook geen echte kenniswinst genereren. De bestaande wegenis kan op basis van de onderzoeksresultaten van het vooronderzoek en de opgraving worden vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek.

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken

Het terrein zal verkaveld worden in 12 nieuwe loten met halfopen bebouwing rondom een nieuw aan te leggen wegenis die zal aansluiten op de Vijvestraat. Er zullen dus aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het terrein: het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van funderingen, de aanleg van nutsleidingen en rioleringen, de aanleg van de nieuwe wegenis, de bouw van de nieuwe woningen, de aanleg van tuinen etc. Ook het werfverkeer zal een invloed uitoefenen op het bodemarchief.

⁴ Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020b, 10.

1.4. Werkwijze en strategie

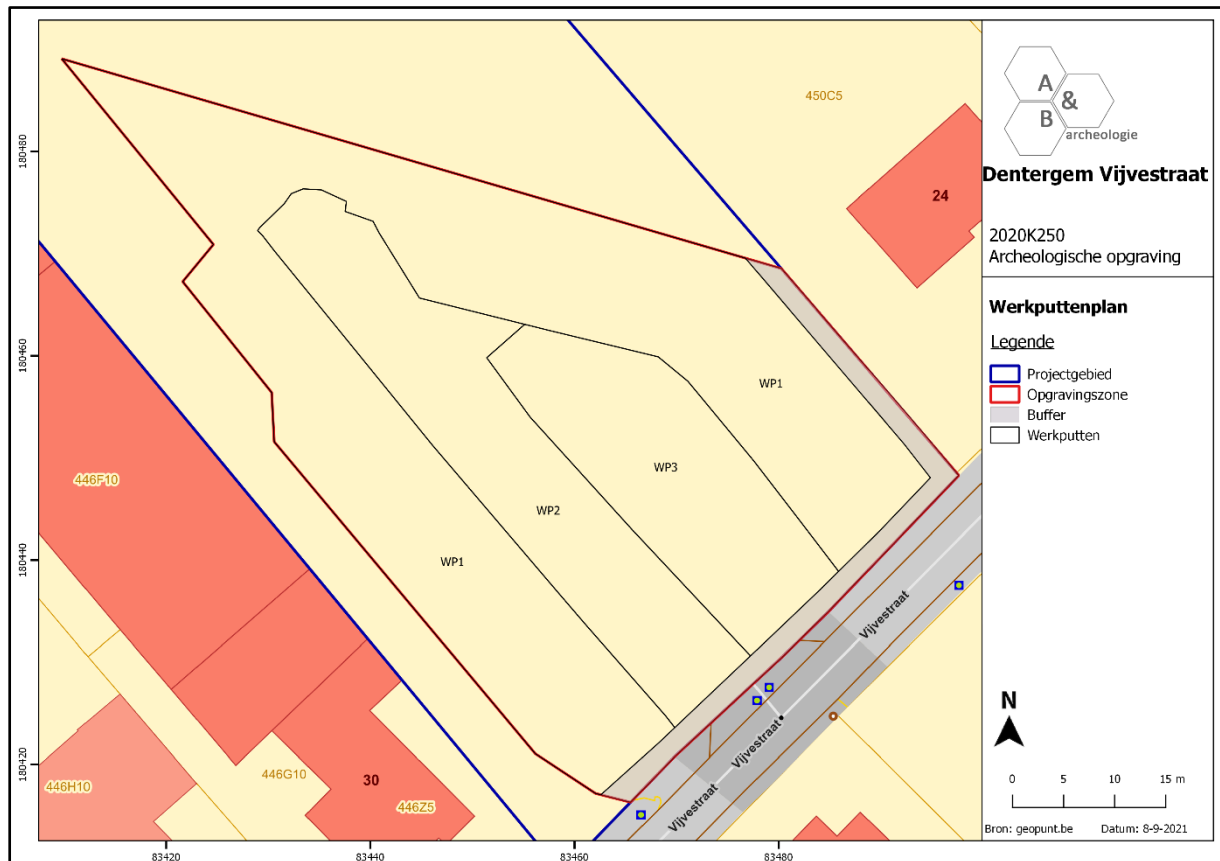
1.4.1. Opgravingsmethode

Op basis van het bureauonderzoek, het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek werd een opgraving opgelegd over een deel van het plangebied. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de nota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

De advieszone voor verder onderzoek omvatte het zuidelijke gedeelte van het plangebied en had een oppervlakte van ca. 2.920m². Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd in deze zone immers een sporencluster uit de ijzertijd en/of Romeinse periode aangetroffen. De cluster bevindt zich vermoedelijk aan de rand van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden. Ten noorden van een noordwest-zuidoost georiënteerde gracht, die het plangebied doorsnijdt, werden tijdens het vooronderzoek geen relevante archeologische sporen meer geattesteerd. Deze zone werd dan ook niet opgenomen in het advies voor verder onderzoek.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. De opmetingen werden handmatig uitgevoerd waarbij het meetsysteem opgemeten werd met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm. De teelaarde, het aangelegde vlak, de sporen en de storten werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus. Dit leverde echter geen relevante archeologische vondsten op. De opgravingszone werd opgegraven in drie aansluitende werkputten. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Alle sporen, 58 in totaal, kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De grondsporen (paalkuilen, kuilen, greppels/grachten en een bomkrater) werden geregistreerd, gecoupeerd en onderzocht. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Er werden tijdens het onderzoek 43 inventarisnummers uitgedeeld aan vondstmateriaal (inv. 1 t.e.m. 43), bestaande uit silexartefacten, aardewerk, bouwkeramiek, glas, metaal en natuursteen. Daarnaast werden nog 8 inventarisnummers uitgedeeld aan stalen, waaronder één pollenmonster, zes houtskoolmonsters en één grondstaal. Er werden drie profielen geplaatst om de bodemopbouw te omschrijven.

Het archeologische vlak werd aangelegd op één archeologisch niveau, en plaatselijk verdiept naar een tweede vlak. Het archeologisch vlak situeerde zich in de top van de C-horizont en bevond zich op een diepte van ca. 60 tot 90cm onder het huidige maaiveldniveau.

Figuur 9 Werkputtenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Metaaldetectie na het verwijderen van de teelaarde.

Figuur 11 Aanleg en opschaven van het archeologisch vlak.

Figuur 12 Opmeten van de grondsporen en het archeologisch vlak.

Figuur 13 Couperen van de grondsporen.

Figuur 14 Staalname en intekenen van de coupes.

1.4.2. Organisatie van de opgraving

Het onderzoek werd uitgevoerd tussen maandag 4 en vrijdag 8 januari 2021 in overwegend goede weersomstandigheden. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Bekaert-grondwerken. Erkend archeoloog Maarten Bracke trad op als veldwerkleider en assistent-aardkundige, Bert Acke en Paulien Fonteyn als assistent-archeologen. De opmetingen werden uitgevoerd door landmeter Louise Criel (MeetHet), die eveneens optrad als veldtechnicus. Deze gegevens werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door erkend archeoloog Paulien Fonteyn.

Op 4 maart 2021 werd het archeologierapport ingediend bij Onroerend Erfgoed. Het eindverslag werd conform de Code van Goede Praktijk versie 4.0 opgemaakt door erkend archeoloog en veldwerkleider Maarten Bracke, erkend archeoloog Paulien Fonteyn en assistent-archeologen Bert Acke en Gwendy Wyns.

Na afronding van de opgraving en het eindverslag zal het archeologisch ensemble overgedragen worden aan de initiatiefnemer.

1.4.3. Relevant gebruikt materiaal

Het vlak werd aangelegd door een 21-tons kraan met een gladde, platte graafbak. Het vlak, de sporen, de hoogtes, ... werden ingemeten met een GPS-toestel van het merk Leica door landmeter Louise Criel (MeetHet). De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Metaaldetectie werd uitgevoerd met een motion detector van het merk XP Deus met 21cm zoekschijf. Verder werd gebruik gemaakt van klein opgravingsmateriaal zoals schop, truweel, vouwmeters, schaallat, vondstzakken, etc.

1.4.4. Afwijkingen strategie ten opzichte van het programma van maatregelen

Er werd niet afgeweken van het programma van maatregelen bij de nota van het proefsleuvenonderzoek.

1.4.5. Selectiekeuze vondsten

Er werd geen selectie doorgevoerd betreffende de inzameling van vondstmateriaal. Alle aangetroffen vondsten werden ingezameld en voorzien van een vondstenkaartje.

1.4.6. Selectiekeuze staalname

Tijdens de opgraving werden staalnames uitgevoerd. De staalname gebeurde om de vooropgestelde onderzoeksvragen te beantwoorden, maar was afhankelijk van de aangetroffen sporen en structuren en de mogelijkheid tot het nemen van een zinvol staal.

Zo werd een grondstaal (inv. 1) en pollenmonster (inv. 8) genomen uit waterhoudende structuur S12. De gracht werd eveneens bemonsterd op houtskool (inv. 7). Verder werden houtskoolstalen genomen uit twee paalkuilen van de aangetroffen gebouwstructuren (inv. 2 en 3) en uit enkele kuilen (inv. 4 t.e.m. 6). De selectiekeuze voor het nemen van een houtskoolmonster berust enerzijds op de relevantie van het spoor en anderzijds op de mogelijkheid tot het nemen van een staal dat bruikbaar is voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

Staalnummer	Spoor	Laag	Structuur
1	12	3	Gracht
2	32	1	H2
3	29	1	H2
4	8	1	Kuil
5	7	1	Kuil
6	42	2	Kuil
7	12	3 en 4	Gracht
8	12	3 en 4	Gracht

Tabel 1 Bemonsterde sporen en staalnummers.

1.4.7. Inbreng specialisten

Het waarderend palynologisch onderzoek werd uitgevoerd door Annelies Storme (GATE bv).

1.4.8. Algemene wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing

2. Assessmentrapport

2.1. Gehanteerde methoden, technieken en criteria

Alle sporen, vondsten en stalen zijn beschreven en geregistreerd zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk. Op basis hiervan werd een gedegen assessment van de vondsten, stalen, conservatie, sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren en de site in zijn geheel uitgevoerd door de erkend archeoloog, veldwerkleider, de assistent-archeologen en de natuurwetenschappers. De diverse methoden, technieken en criteria worden in onderhavige deelhoofdstukken verder omschreven.

2.2. Observaties en registraties

2.2.1. Assessment van de vondsten

In totaal werden tijdens de opgraving 43 inventarisnummers uitgedeeld aan vondsten aangetroffen in de archeologische sporen en bij de aanleg van de werkputten (inv. 1 t.e.m. 43). Daarnaast werden tijdens het vooronderzoek reeds 3 inventarisnummers uitgedeeld aan vondsten (inv. PS1 t.e.m. PS3). De vondsten van de opgraving en het vooronderzoek worden hier samen beschouwd. Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, glas, metaal en natuursteen.

Het vondstmateriaal wordt verder besproken in hoofdstuk 3.4.

Vondstcategorie	Aantal (n)	Gewicht (g)
Aardewerk	94	687
Bouwkeramiek	28	12.596
Glas	1	3
Metaal	3	410
Natuursteen	17	1.016
TOTAAL	143	17.712

Tabel 2 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen en gewicht.

2.2.2. Assessment van de stalen

Tijdens de opgraving werden 8 inventarisnummers uitgedeeld aan stalen, waaronder één grondstaal (inv. 1), zes houtskoolmonsters (inv. 2 t.e.m. 7) en één pollenbak (inv. 8).

De houtskoolmonsters werden handmatig genomen bij het uithalen van de sporen. Hierbij werd gelet dat enkel zuiver materiaal, dat zich in de originele opvulling van het spoor bevond en niet in een secundaire positie of mollengang, werd ingezameld. De monsters kunnen, indien nodig, gebruikt worden voor ^{14}C -datering. De aangetroffen paalsporen bevatten echter geen of slechts een zeer beperkte hoeveelheid houtskool, waardoor het nemen van een zinvol staal bemoeilijkt werd. De kuilen daarentegen waren houtskoolrijker en werden dan ook bemonsterd op houtskool.

Van waterhoudende structuur S12 werd naast een houtskoolstaal ook een grondstaal (laag 3) en pollenmonster (laag 3 en 4) genomen. Laag 3 komt immers overeen met de gebruiksfase van de gracht. Het grondstaal (20I) werd voor de opmaak van het assessment uitgezeefd en gedroogd, maar bevatte met uitzondering van enkele kleine houtskoolspikkels geen relevant organisch of archeologisch materiaal. Het residu geeft aan dat de gracht een vrij steriele vulling had waarin weinig (organische) sedimentatie tot stand is kunnen komen. Een verdere analyse is bijgevolg niet zinvol. Het pollenstaal werd voorgelegd voor palynologische waardering, maar bleek ook weinig bruikbaar voor verdere analyse.

Figuur 15 Zicht op het gedroogde residu van het 20I grondstaal uit de gracht S12 – laag 3 (inventarisnummer 1).

Figuur 16 Zicht op de geplaatste pollenbak op de lagen 3 en 4 (gebruiksfase) van de gracht S12 (inventarisnummer 8).

Categorie	Aantal
Grondstalen	1
Houtskoolstalen	6
Pollenstalen	1

Tabel 3 Overzicht van de ingezamelde stalen.

Staalnummer	Spoor	Laag	Structuur	Doel
1	12	3	Gracht	Macrobotanisch onderzoek
2	32	1	H2	¹⁴ C
3	29	1	H2	¹⁴ C
4	8	1	Kuil	¹⁴ C
5	7	1	Kuil	¹⁴ C
6	42	2	Kuil	¹⁴ C
7	12	3 en 4	Gracht	¹⁴ C
8	12	3 en 4	Gracht	Palynologie

Tabel 4 Detail van de ingezamelde stalen met aanduiding van het staal geselecteerd voor natuurwetenschappelijk onderzoek (grijs).

Onderzoek	Waardering	Analyse
Pollenonderzoek	1	0
Macrorestenonderzoek	0	0
¹⁴ C	0	0

Tabel 5 Aantallen per mogelijk wetenschappelijk onderzoek, in dit geval pollenonderzoek, macrobotanisch onderzoek, en ¹⁴C-datering.

2.2.3. Conservatie-assessment

Geen van de ingezamelde vondsten werd geselecteerd voor actieve conservatie. Het vondstmateriaal vereist geen specifieke conservatie voor een gedegen langdurige bewaring in een depot, conform de Code van Goede Praktijk. Het vondstmateriaal wordt degelijk verpakt om verder verval en breuken te voorkomen (preventieve conservatie).

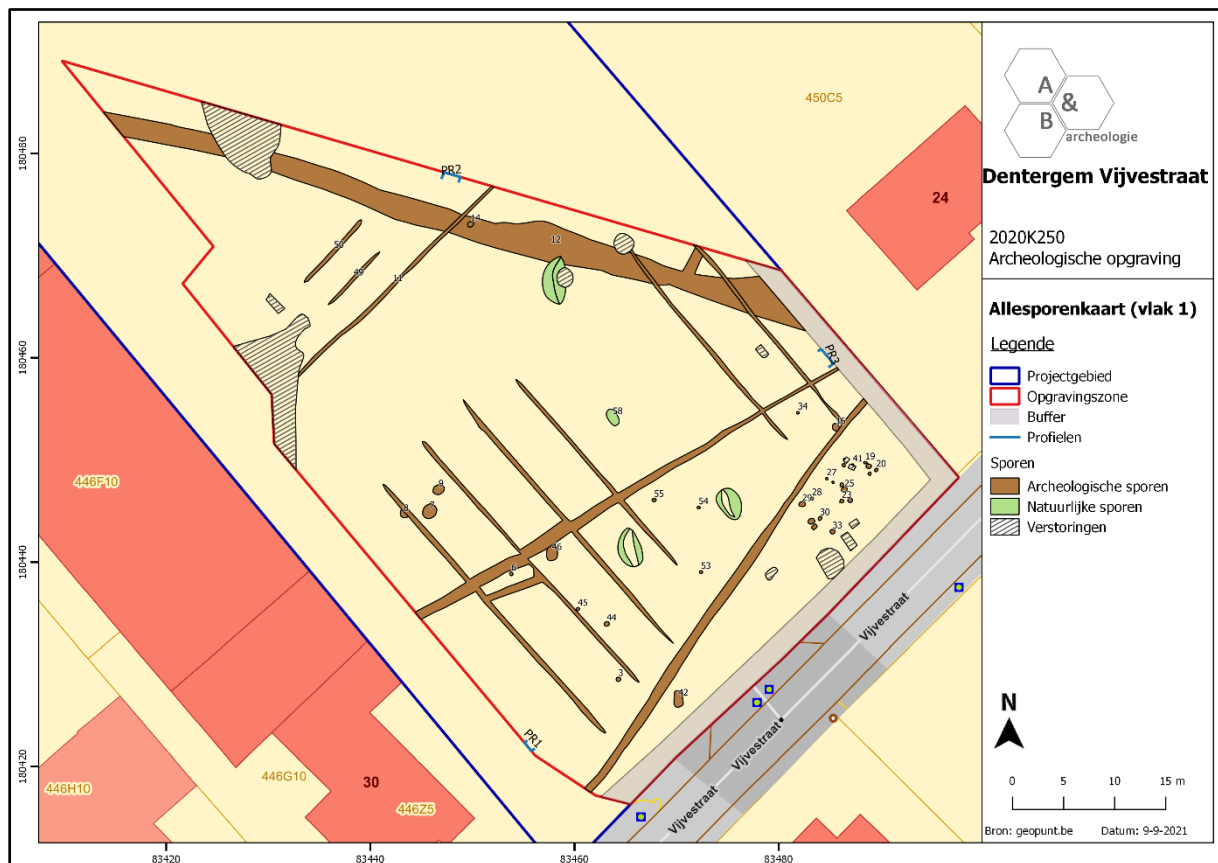
2.2.4. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Tijdens het onderzoek werden 58 spoornummers uitgedeeld aan grondsporen. Recente verstoringen en sporen van natuurlijke aard werden als dusdanig ingemeten. De archeologische sporen kunnen onderverdeeld worden in 29 paalkuilen, 6 kuilen, 17 greppelsegmenten, 4 grachtsegmenten, 1 bomput en 1 natuurlijk spoor.

De sporen en structuren worden verder behandeld in hoofdstuk 3.3.

Categorie	Aantal
Paalkuilen	29
Kuilen	6
Greppels	17
Grachten	4
Bomputten	1
Natuurlijke sporen	1

Tabel 6 Zicht op de aangetroffen spoorcategorieën en hun aantallen.

Figuur 17 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

2.2.5. Assessment van de archeologische site

Het archeologisch onderzoek bracht sporen aan het licht van een nederzetting die op basis van de eerste vaststellingen in de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.) gedateerd kunnen worden. Een verdere studie van het aardewerk, eventueel aangevuld met een ¹⁴C-datering, dient deze datering nog te bevestigen en te vernauwen. De sporen clusteren zich voornamelijk in het zuidoostelijke deel van het terrein. In deze zone werd de rand van een woonerf, ingedeeld door erfgreppels, aangesneden. Het woonerf loopt vermoedelijk verder in zuidelijke en/of oostelijke richting. Binnen de sporencluster werden twee tweeschepige hoofdgebouwen van het type Alphen-Ekeren geïdentificeerd. De gebouwen overlappen elkaar gedeeltelijk, wat wijst op een fasering binnen het erf. Een spoor is van recentere datum. Het betreft een bomkrater uit de Eerste of Tweede Wereldoorlog.

2.3. Potentieel voor wetenschappelijk onderzoek

Het voorgestelde wetenschappelijk onderzoek bestaat enerzijds uit een waarderend palynologisch onderzoek op laag 3 van gracht S12. Anderzijds kunnen eventueel nog enkele ¹⁴C-dateringen uitgevoerd worden. Het vondstenensemble, de grondsporen en de typologie van de aangetroffen gebouwen laat echter reeds een scherpe datering toe in de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.) waardoor bijkomende ¹⁴C-analyse geen kenniswinst zal genereren.

De site vormt een belangrijke aanvulling op de kennis over menselijke aanwezigheid in de regio rond Dentergem gedurende de vroeg-Romeinse periode. De onderzoeksresultaten kunnen dan ook gebruikt worden bij ruimer synthetiserend onderzoek naar de archeologische ontwikkeling van de regio en meer algemeen bij onderzoek naar sites uit de vroeg-Romeinse periode in Vlaanderen.

2.4. Uit te voeren onderzoek

2.4.1. Te beantwoorden onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen bij de nota⁵ waren onderstaande niet-limitatieve onderzoeksvragen opgenomen:

- Bevinden er zich nog sporen en/of vondsten binnen de advieszone? Behoren de aangetroffen sporen tot één of meerdere structuren (gebouw, bijgebouw, erf, ...)?
- Zijn er sporen die kunnen gerelateerd worden tot artisanale activiteiten?
- Zegt het vondstenspectrum iets over de economische activiteiten en eventuele handelsrelaties van de bewoners van deze nederzetting?
- Kunnen de sporen gedateerd worden? Is er een fasering aanwezig?
- Kunnen de nederzettingssporen worden gerelateerd tot nabijgelegen vindplaatsen en hoe is de verhouding hiertussen?
- Hoe zag het landschap er uit ten tijde van de bewoning? Welke invloed hadden de bewoners hierop en *vice versa*?

2.4.2. Strategie voor de verwerking

Alle gegevens van de opgraving werden opgelijst in de plannen-, foto-, sporen-, vondsten-, tekeningen- en stalenlijst. Het vondstmateriaal werd gewassen, gedroogd, gesplitst en ingevoerd, waarna een assessment en een voorstel tot verdere uitwerking werd gemaakt. Nadien werd het vondstmateriaal conform de Code van Goede Praktijk degelijk ingepakt. Het grondstaal uit gracht S12 werd uitgezeefd en gescand op relevante archeologische indicatoren. Deze bleken echter afwezig te zijn, waardoor het staal niet verder onderzocht werd. Het pollenstaal uit de context werd echter wel voorgelegd aan Annelies Storme (specialist palynologie; GATE bv) voor een waarderend palynologisch onderzoek. De resultaten werden samengevoegd om tot een synthese en uitwerking te komen. Hierin worden, indien nodig, voorstellen gedaan voor verder specialistisch onderzoek die hier niet aan bod zijn gekomen.

2.4.3. Conservatiestrategie

Niet van toepassing. Het vondstmateriaal is stabiel genoeg en vraagt geen verdere actieve conservatie of restauratie. De vondsten zullen goed en veilig verpakt worden opdat geen breuken kunnen ontstaan.

⁵ Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020b, 10.

2.4.4. Onderzoeksvragen bij vervolgonderzoek

De onderzoeksvragen en -doelstellingen zoals geformuleerd in de nota ID 16596 en in hoofdstuk 1.3.1. en 2.4.1. volstaan voor de analyse van de archeologische vindplaats. Er dient geen vervolgonderzoek plaats te vinden op de resultaten van de opgraving. Wel kunnen de resultaten opgenomen worden in verder synthetiserend onderzoek.

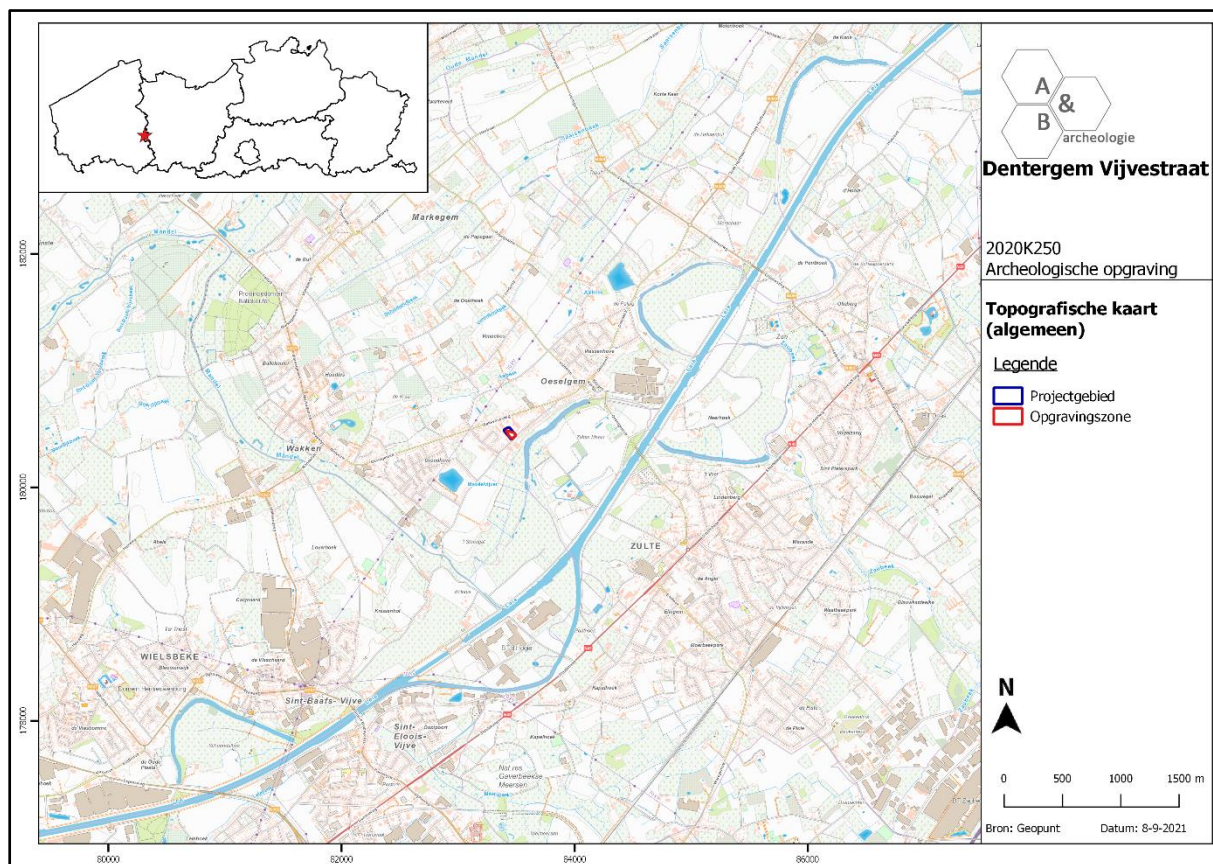
3. Interpretatie van de archeologische site

3.1. Landschappelijk, historisch en archeologisch kader

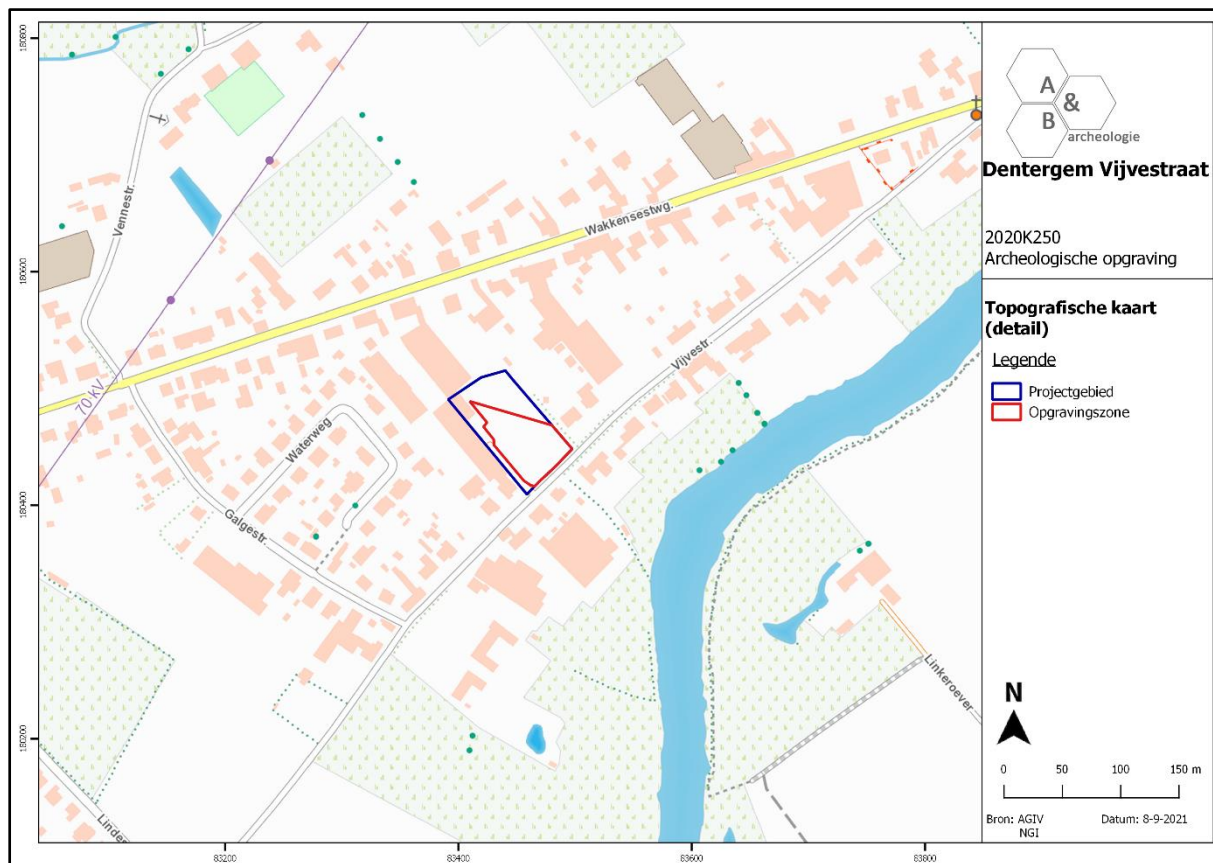
3.1.1. Landschappelijk kader

Het plangebied situeert zich in Oeselgem, deelgemeente van Dentergem, gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen, nabij de grens met Oost-Vlaanderen. Naast Oeselgem, gelegen in zuidoosten, bestaat de fusiegemeente uit hoofdgemeente Dentergem in het noorden, en deelgemeentes Markegem en Wakken, respectievelijk centraal en in het zuidwesten. De fusiegemeente grenst in het noorden aan Tielt, in het oosten aan Deinze, in het zuidoosten aan Zulte, in het zuidwesten aan Wielsbeke en in het westen aan Oostrozebeke. De zuidoostelijke grens met Zulte wordt gevormd door de oude Leiemeander. De rechtgetrokken Leie situeert zich iets verder ten zuidoosten en doorsnijdt het grondgebied van Oeselgem op de grens met Zulte van zuidwest naar noordoost. De Oude Mandel vloeit op ca. 3km ten noorden van deze rivier en quasi parallel eraan door het grondgebied van Dentergem. De Oude Mandel vloeit tussen Oeselgem en Sint-Baafs-Vijve via de Mandel af in de Leie.

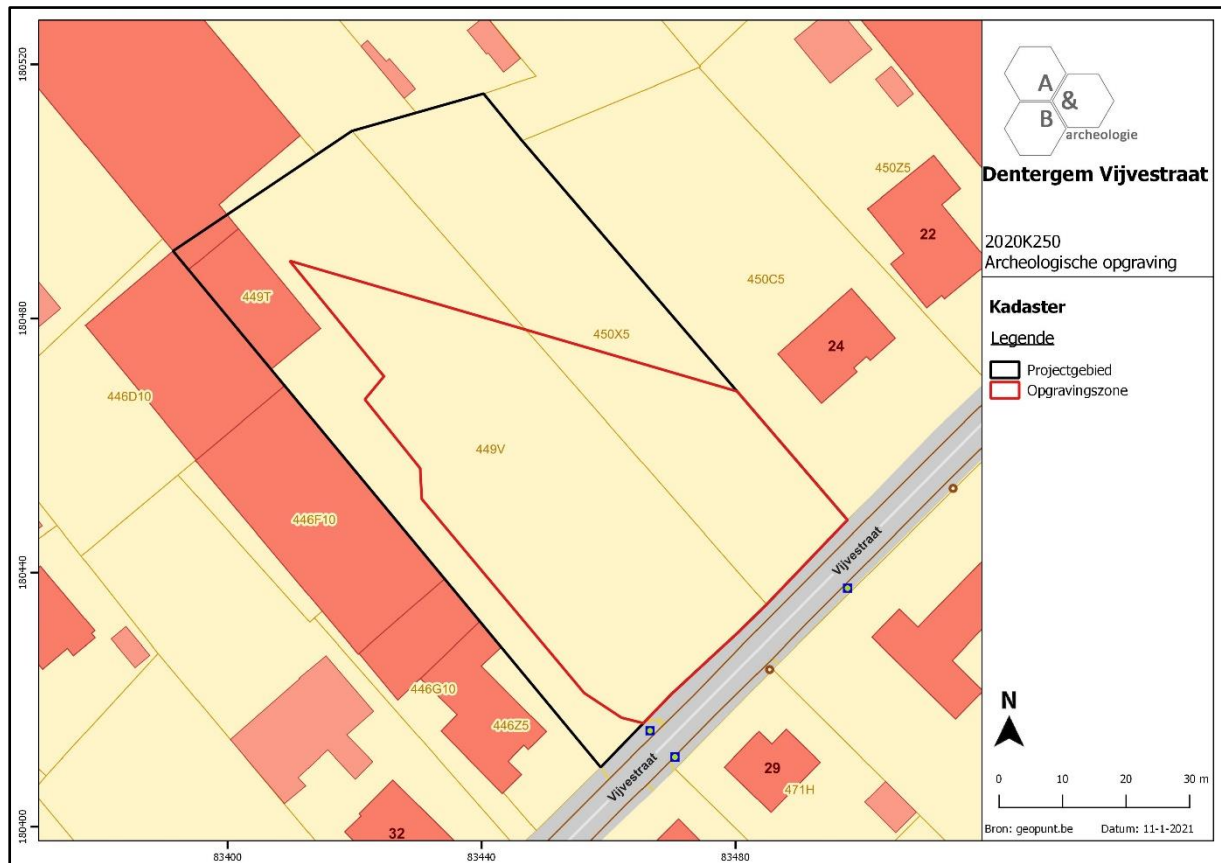
Het plangebied situeert zich tussen deelgemeentes Oeselgem en Wakken en bevindt zich op ca. 100m ten noordwesten van de oude Leiemeander die de grens vormt met Zulte. Het dorpscentrum van Oeselgem ligt op ca. 850m ten noordoosten van het terrein. Het plangebied grenst in het zuidoosten aan de Vijvestraat en wordt verder omgeven door bebouwde percelen. Het terrein was voor de aanvang van het archeologisch onderzoek grotendeels in gebruik als gras- of weiland. In de noordwestelijke hoek was echter een loods aanwezig waarrond verharding was aangelegd.

Figuur 18 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

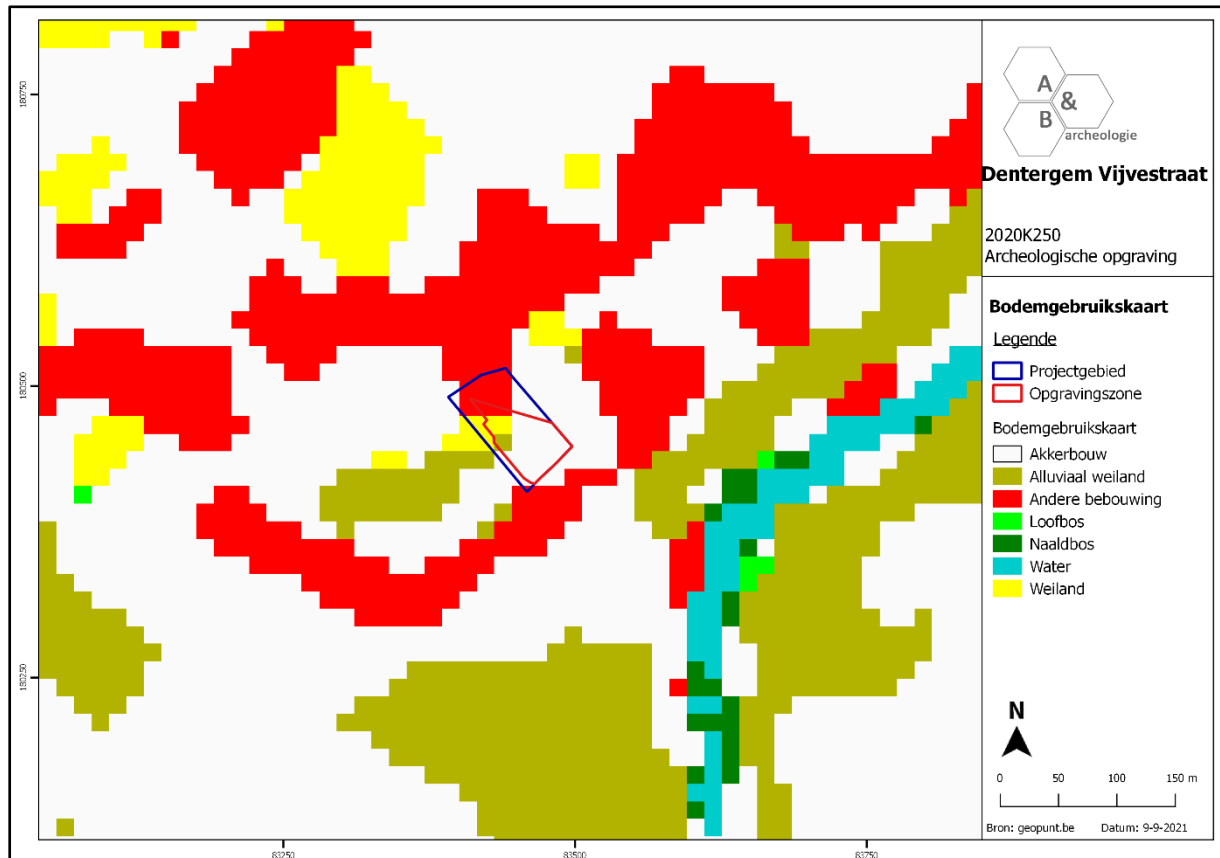

Figuur 19 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Zicht op het de kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

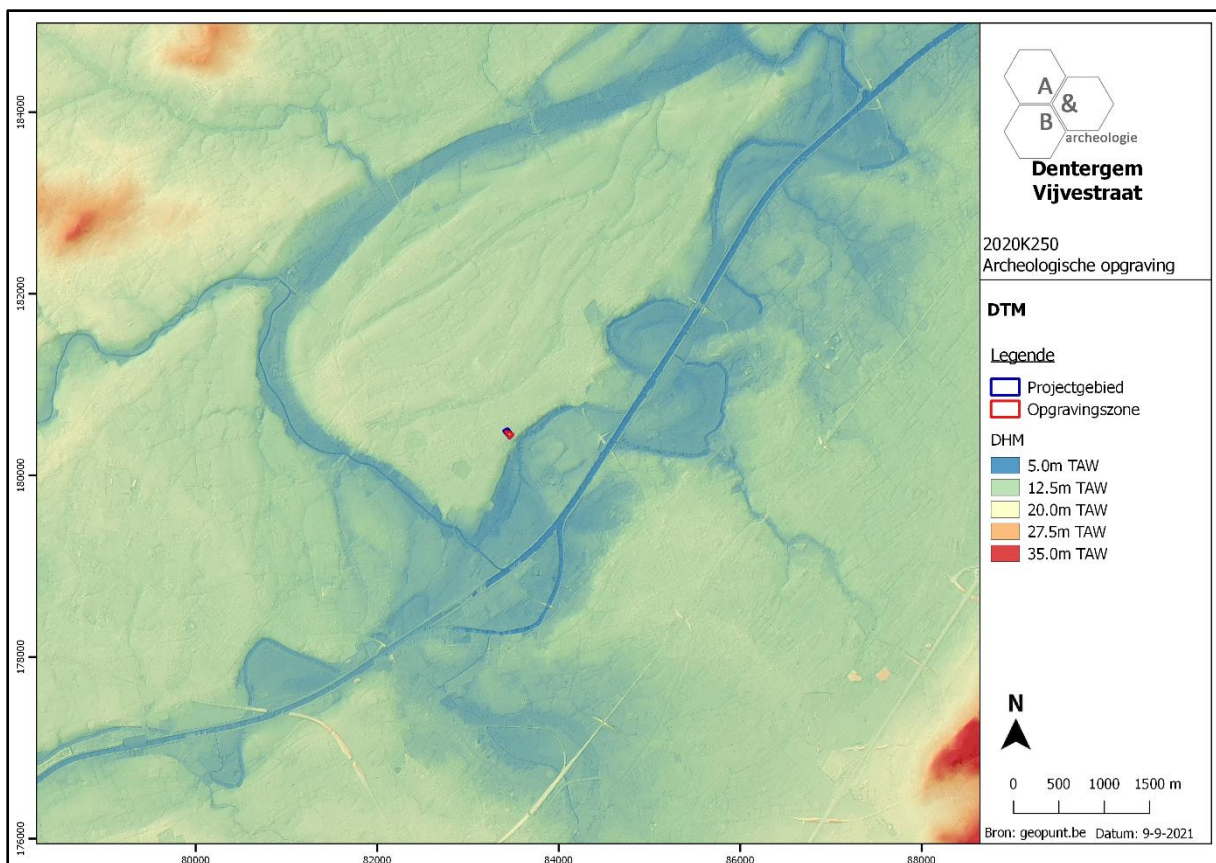
Op de bodemgebruiksk kaart van 2001 staat het grootste, zuidelijke deel van het plangebied ingekleurd als 'akkerbouw'. Dit type omvat gronden die in gebruik zijn binnen een of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst. Ook braakland valt hieronder. Daarnaast wordt in het noordelijke deel van het terrein 'andere bebouwing' gekarteerd. Hieronder worden bodems geklasseerd die voor het grootste deel bedekt zijn door structuren. Dit komt overeen met het voormalige gebruik van het terrein. Verder komen ook de karteringen 'weiland' en 'alluviaal' weiland voor binnen de grenzen van het plangebied. Het gaat om graslanden die zich respectievelijk buiten en binnen het overstromingsgebied van een rivier bevinden.

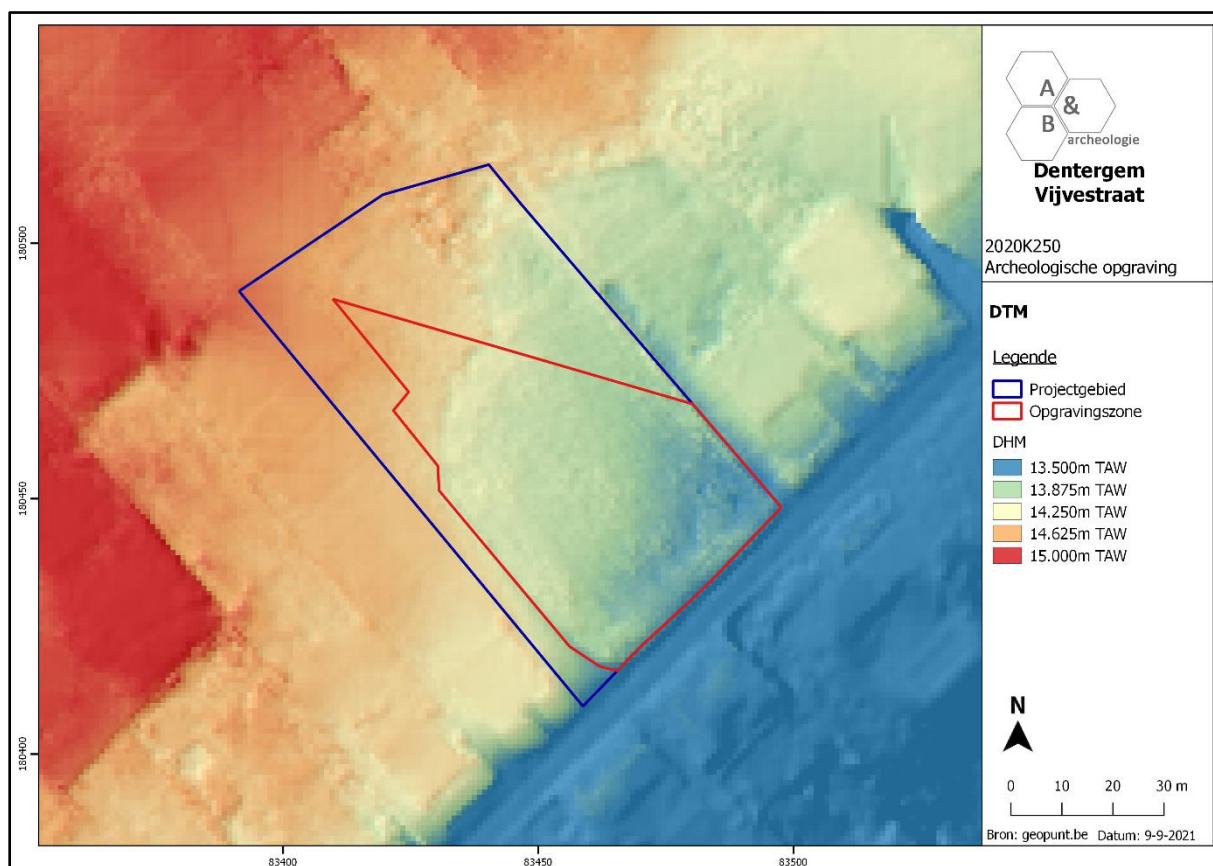
Figuur 21 Uitsnede van de bodemgebruiksk kaart (2001) ter hoogte van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

Oeselgem bevindt zich in zandlemig Vlaanderen en kent een relatief vlak reliëf met hoogtes die algemeen schommelen tussen ca. +8,5m TAW en +15,0m TAW. Vanaf de Vijvestraat is naar het zuiden toe een depressie op te merken richting de oude Leiearm. Deze situeert zich op een hoogte van ca. +7,8m TAW. Verder ten zuidoosten situeert zich de rechtgetrokken Leie, die met een hoogteligging van ca. +6,2m TAW het laagste punt vormt in de ruimere omgeving. Ook de depressies van de Mandel en Oude Mandel snijden het verder vrij vlakke landschap in. Binnen het plangebied is sprake van een dalend reliëf van noordwest (ca. +14,8m TAW) naar zuidoost (+13,6m TAW). Deze helling komt overeen met de bredere landschappelijke context van het terrein in de overgangszone naar de oude Leievallei.

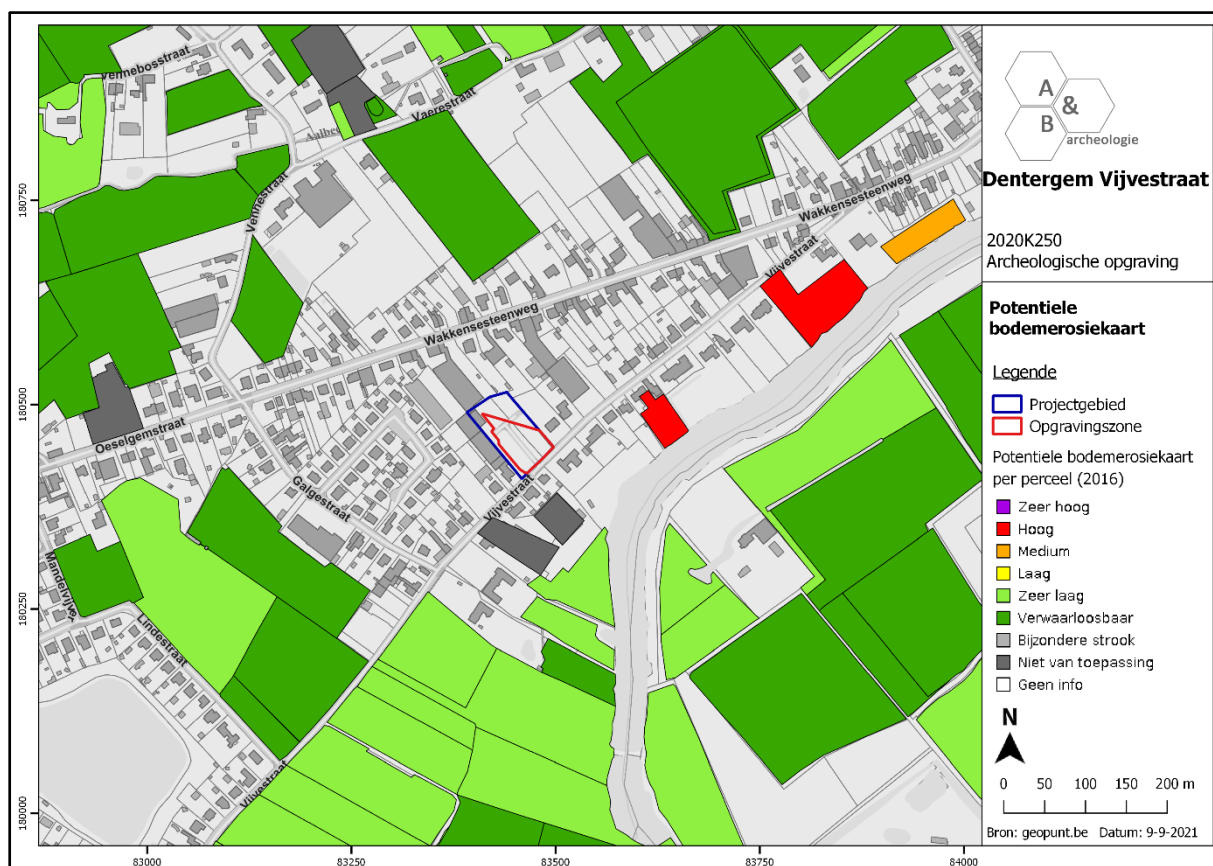
Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het terrein niet ingekleurd, wat aangeeft dat er voor het plangebied geen informatie voorhanden is betreffende de potentiële bodemerosie. Andere gronden in de directe omgeving van het plangebied die eveneens gelegen zijn in de overgangszone van de eerder vlakke, hoger gelegen landschapsdelen naar de oude Leievallei kennen echter een zeer lage tot verwaarloosbare potentiële bodemerosie. Eenzelfde verwachting geldt voor het plangebied.

Figuur 22 Zicht op het DTM met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 23 Detailopname van het DTM met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

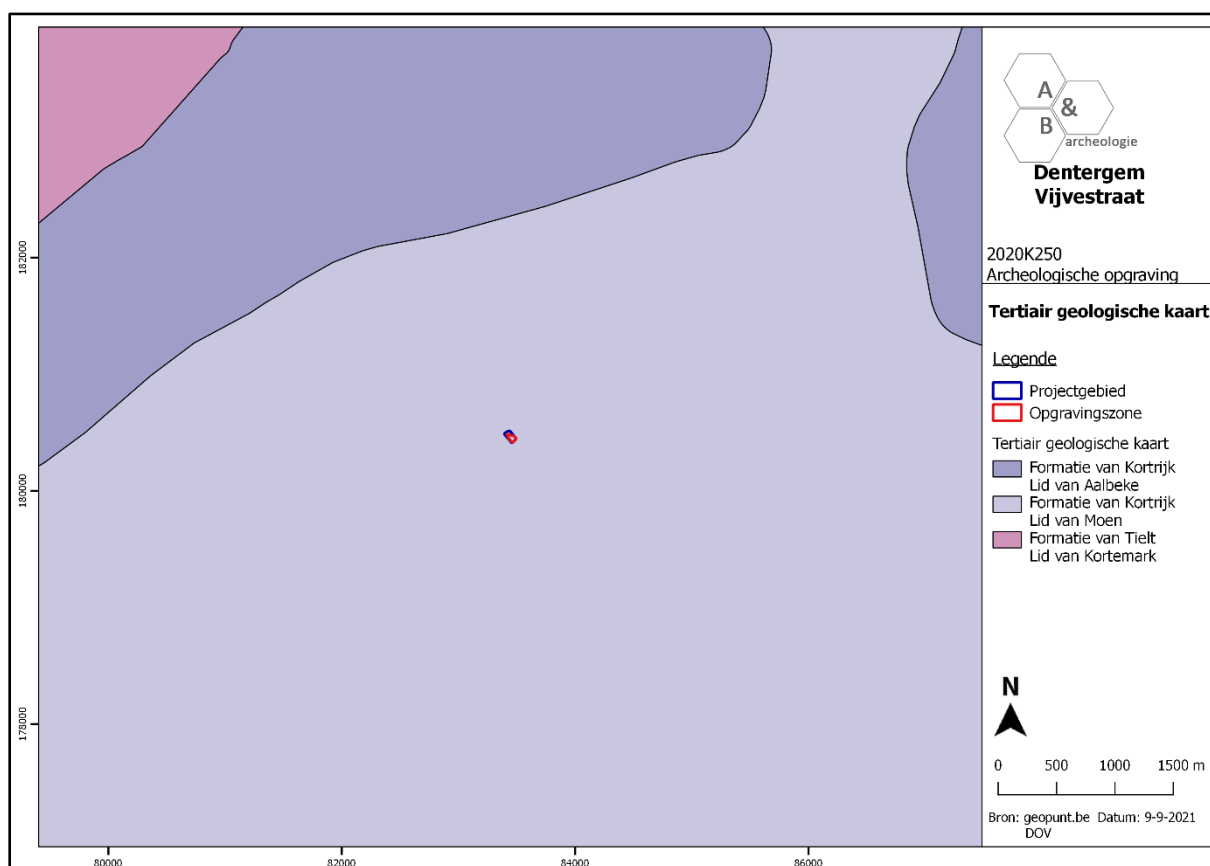

Figuur 24 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

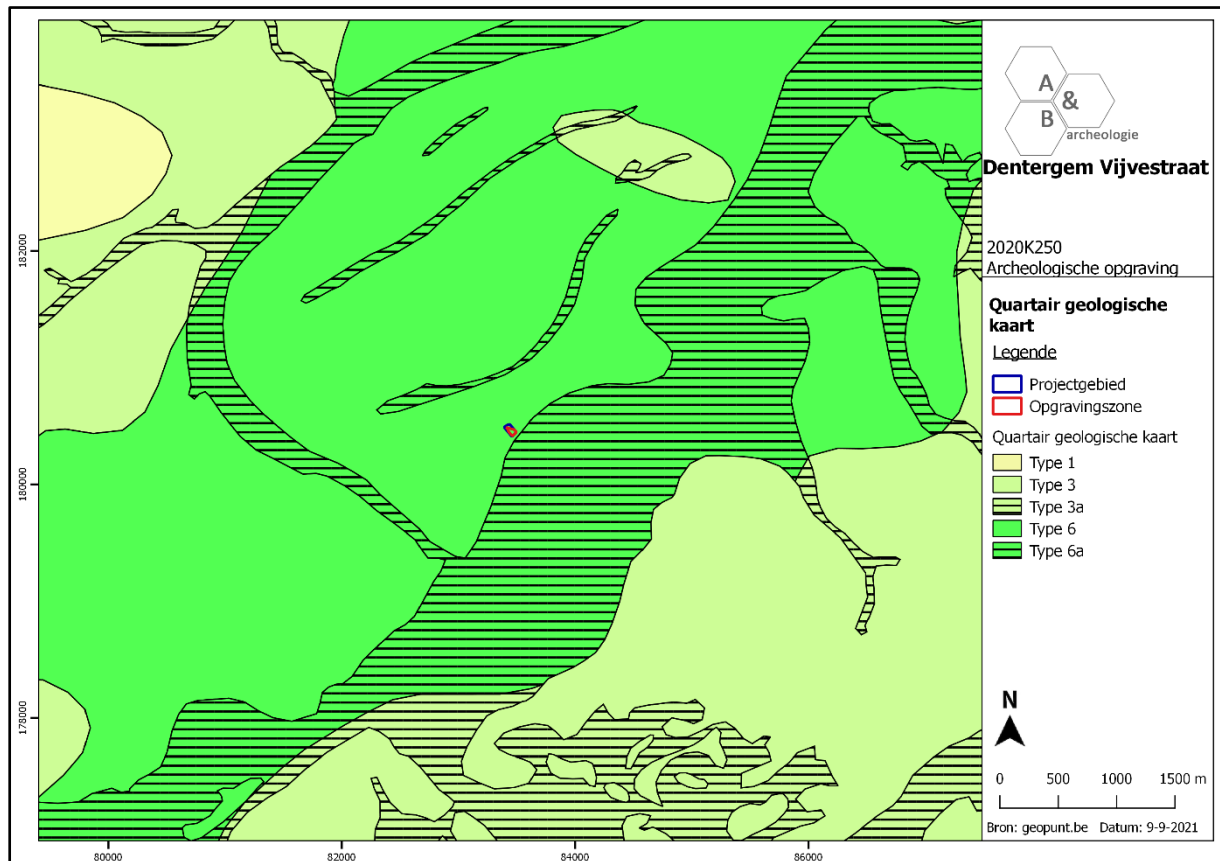
De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk, meer bepaald het Lid van Moen. Deze geologische eenheid kenmerkt zich als een grijze klei tot silt die kleihoudend is en waarbinnen kleilagen voorkomen. Kenmerkend voor de eenheid is de aanwezigheid van *Nummulites planulatus*.

Op de Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit het type 6: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (6). Het profieltype is opgebouwd uit eolische afzettingen van zand tot silt uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (*ELPw*) of mogelijk uit het Vroeg-Holocene en/of hellingsafzettingen van het Quartair (*HQ*). Deze kunnen echter ook afwezig zijn. Hieronder bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (*FLPw*) en fluviatiele afzettingen uit het Eemiaan (Laat-Pleistoceen) (*FLPe*).

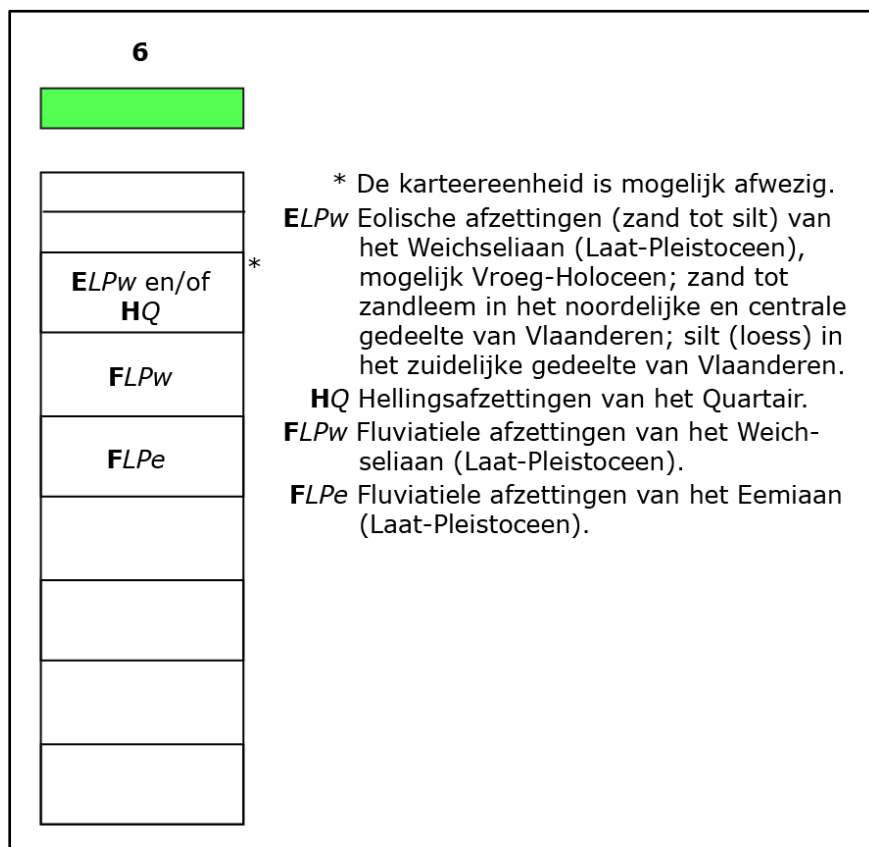
De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 25 Zicht op de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 6 (bron: geopunt.be).

3.1.2. Historisch kader

Oeselgem⁶

De oudste gekende schriftelijke vermelding van Oeselgem gaat mogelijk terug tot in de 10de eeuw. In deze periode wordt in een document van de Gentse Sint-Pietersabdij melding gemaakt van een plaats genaamd 'Hucalhem' gelegen 'prope flumina Leia'. Gekend is dat de abdij vanaf de middeleeuwen verschillende eigendommen had nabij de dorpskerk van Oeselgem. Latere vermeldingen zijn de vermoedelijke verfransingen 'Ulselenghien' in 1171 en 'Hulsenlenghien' in 1190. Vanaf 1218 wordt het toponiem 'Oselghem' aangetroffen dat tegen 1337 evolueert naar 'Oeselghem'.

De oudste vermelding van de parochie Oeselgem dateert uit 1362 en de kerk en pastoor worden voor het eerst schriftelijk geattesteerd in 1455. Vermoedelijk kent de parochie echter een oudere oorsprong die reeds op het einde van de Karolingische periode te situeren is. In deze periode worden immers een groot aantal parochies gesticht door de Sint-Bertinus- en Sint-Baafsabdij binnen het grondgebied van het huidige bisdom Brugge. Anderzijds zou de parochie ook haar oorsprong kunnen kennen in een koninklijk domein langs de Leie. De toewijding van de parochie aan Martinus van Tours wijst hier mogelijk op.

Op de hogere en drogere plateaugronden ten noorden van de Leie ontwikkelen zich tussen de 7de en 12de eeuw verschillende dorps- en hofkouters als eerste grote permanent bewerkte stukken grond. Het landschap verkrijgt hierdoor reeds vroeg een relatief open karakter.

Over de feodale structuur van Oeselgem zijn weinig gegevens voorhanden. Enkel de evolutie van de dorpsheerlijkheid 'Ten Walle' is in zekere mate gedocumenteerd. Het foncier van de heerlijkheid was gelegen aan de Leie en het neerhof van het nu verdwenen mottekasteel is op heden nog bewaard en situeert zich aan de Heuvelhoekstraat 35. In 1259 wordt melding gemaakt van ene Willem van Oeselgem en in 1337 en 1352 wordt Kathelijne van Oeselgem vermeld. Het is echter onduidelijk of zij in het bezit waren van de dorpsheerlijkheid. In 1382 wordt Wouter van Uitkerke genoemd als een van de belangrijkste grondbezitters van Oeselgem, maar ook hier is het onduidelijk of hij eveneens dorpsheer was. Vanaf 1421 duikt Roelant van Uitkercke op als heer van Oeselgem, Heestert en de dorpsheerlijkheid 'Ter Lake' in het nabijgelegen Zulte. De heerlijkheid Oeselgem wordt na zijn dood geërfd door zijn zoon Jan, die echter in financiële problemen raakt en de heerlijkheid moet verkopen aan de familie Van Gistel.

In 1452 is Oeselgem het toneel van een slag in het kader van de Zoutoorlog tussen de Gentenaars en de Bourgondische hertog. De dorpsheer van Oeselgem, Geeraert van Gistel, is een trouwe vazal van de hertog en staat toe dat een militair kamp wordt opgericht in Oeselgem om de bevoorrading van de Gentenaars in het gedrang te brengen. Hierop voeren de Gentse troepen een aanval uit op Oeselgem waarbij de dorpsmolen vernietigd wordt. Vermoedelijk speelt de strategische ligging van Oeselgem aan de Leie, tussen drie meanders in, waardoor schepen van in de verte konden worden opgemerkt, hierbij een belangrijke rol.

De dorpsheerlijkheid blijft tot op het einde van de 15de eeuw in handen van de familie van Gistel, waarna ze verkocht wordt aan de familie Luceboone en via huwelijk in handen komt van de familie de

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Oeselgem*.

Gruutere, die eveneens sinds 1466 eigenaar was van de heerlijkheid Eksaarde. De Gruuters spelen in deze periode een belangrijke rol in het Waasland en in Gent. In 1607 schenkt Philips de Gruutere de heerlijkheid Oeselgem aan zijn dochter Florence als bruidsschat voor haar huwelijk met ridder Philip Lachals, heer van Olsene, Dentergem en Gottem. In 1640 wordt vermeld dat het kasteel van Oeselgem reeds in bouwvallige verkeert.

Gedurende de Negenjarige Oorlog (1688-1697) rukt een deel van de Franse troepen via Oeselgem op naar Deinze. Vooral in 1694-1695 laat de oorlog diepe sporen na met een groot aantal vluchtelingen en een verarmde bevolking. Op het einde van de 17de eeuw valt Oeselgem zwaar ten prooi aan de ontvolking die geheel de streek van Tielt treft. In 1694 wordt de kerk geplunderd en vervalt ze tot ruïne. Een nieuwe kerk wordt opgericht in 1720 met het behoud van enkele oorspronkelijke elementen.

In 1749 erft Anna-Isabella Lanchals de heerlijkheid Oeselgem van haar kinderloze broer. Het bezit wordt verdeeld over haar drie zoons uit het huwelijk met Jan-Frans de Kerckhove. Hun kleinzoon, Emmanuel, wordt de laatste dorpsheer van Oeselgem. Van het kasteel van Oeselgem rest aan het einde van de 18de eeuw enkel nog de omwalde motte.

Het landboek van Oeselgem geeft aan dat het grondgebied verdeeld was in drie wijken. In het oosten bevond zich de Pontwijk, genoemd naar de pont over de Leie, gelegen in het zuiden van deze wijk, in het westen de kerkwijk, met de kerk en dorpsmolen, alsook verschillende herbergen, waaronder de herberg 'Den Aerent' die dienst deed als schepenhuis, en in het zuiden de neerhoek, waar zich het kasteel en de hoeve van de dorpsheer bevonden.

Bij het begin van de Franse overheersing wordt in 1795 een nieuwe gemeenteschool opgericht te Oeselgem op de hoek van de Wakkensesteenweg en het Kerkplein. Tegelijkertijd wordt de kerk gesloten en wordt het tabernakel vernield. Vanaf 1801 vinden opnieuw eucharistievieringen plaats maar de kerk doet nu dienst als hulpkerk van Wakken. Het schoolgebouw wordt heropgebouwd in 1828 en uitgebreid naar het zuiden toe. In 1872 verhuist de gemeenteschool echter naar een nieuwe locatie in de Deinzestraat en in 1879 wordt de eerste vrije school van Oeselgem opgericht, waardoor de gemeenteschool leeg komt te staan. De zusters van 't gelove uit Tielt nemen de zorg voor het onderwijs op zich.

Aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw worden enkele belangrijke verkeersaders aangelegd. In 1914 wordt de bouw van een klooster in de Wakkenstraat aangevat. Het gebouw wordt afgewerkt na de oorlog. Oeselgem krijgt zwaar te lijden onder het oorlogsgeweld in de Eerste Wereldoorlog. Zo worden beide bruggen over de Leie opgeblazen en raakt de kerk, samen met de omgevende gebouwen, zwaar beschadigd onder Duits artillerievuur.

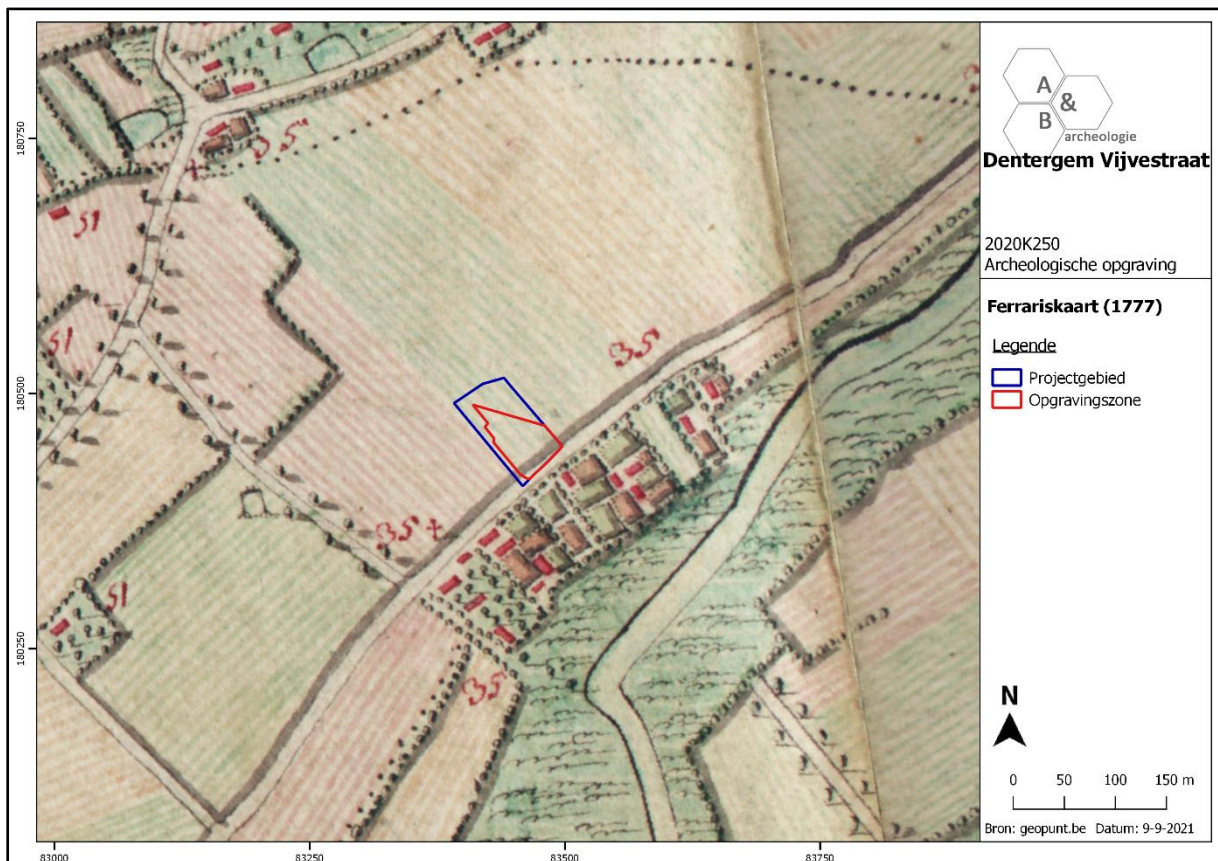
Vanaf 1934 vat de kanalisatie van de Leie aan.

Ook gedurende de Tweede Wereldoorlog vinden in Oeselgem gevechten plaats, waarbij de kerk en ruimere omgeving errond opnieuw zwaar beschadigd raken.

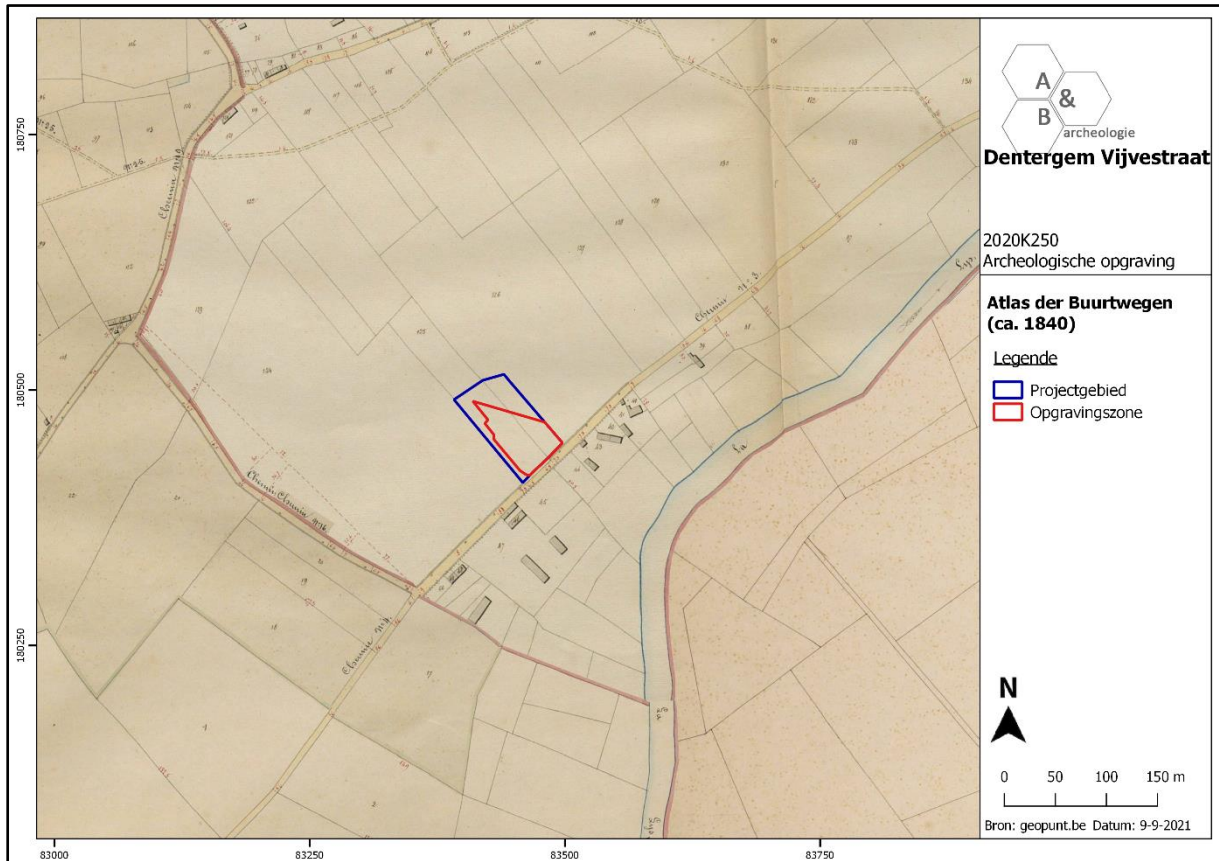
Plangebied

Bovenstaande beknopte geschiedenis geeft geen concrete info over het plangebied. Daarvoor dienen de cartografische bronnen vanaf het midden van de 18de eeuw en de luchtfoto's vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw geraadpleegd te worden.

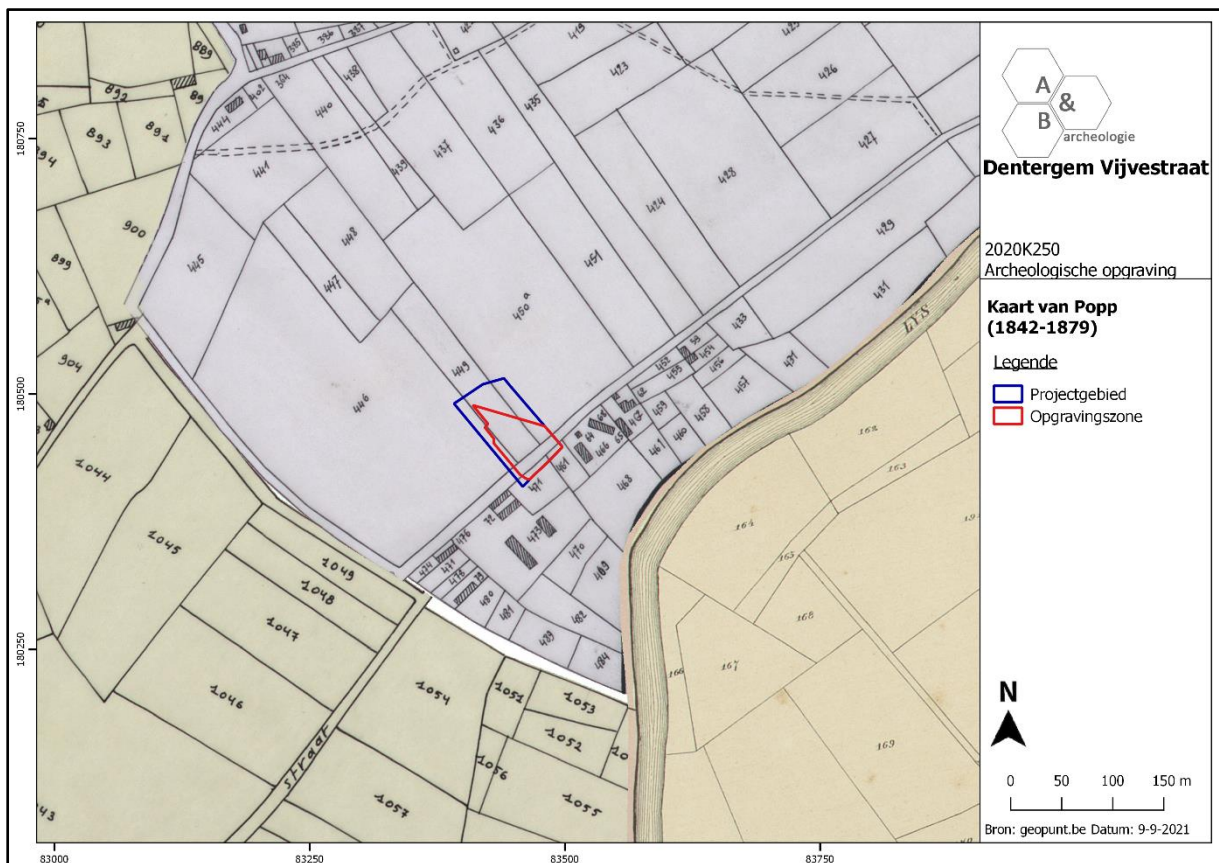
De oudste betrouwbare kaart waarop het plangebied is afgebeeld is de Ferrariskaart uit ca. 1777. Op deze kaart wordt het plangebied aangegeven ten noordwesten van de reeds bestaande Vijvestraat. Het terrein zelf is in gebruik als landbouwgrond. Aan de overzijde van de Vijvestraat is tussen deze straat en de oude Leie ter hoogte van het plangebied een kleine bewoningskern aanwezig. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840, de kaart van Popp uit ca. 1842-1879, de kaart van Vandermaelen uit ca. 1846-1854 en topografische kaart van 1862 geven een gelijkaardige situatie weer. Vanaf 1884 is de Wakkensesteenweg op te merken ten noorden van het plangebied. De komende decennia neemt de bebouwing langsheen deze weg ten noorden van het plangebied toe. Het plangebied zelf blijft echter onbebouwd. De orthofoto van 1971 toont aan dat de Leie in deze periode nog gekanaliseerd wordt ter hoogte van het plangebied. Op de percelen in de directe omgeving van het plangebied komt bebouwing tot stand op het einde van de 20ste eeuw. Ook de loods en verharding in het noordwestelijke deel van het terrein worden aan het einde van de 20ste eeuw aangelegd. Verder bleef het terrein tot bij de aanvang van het archeologisch onderzoek onbebouwd.

Figuur 28 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

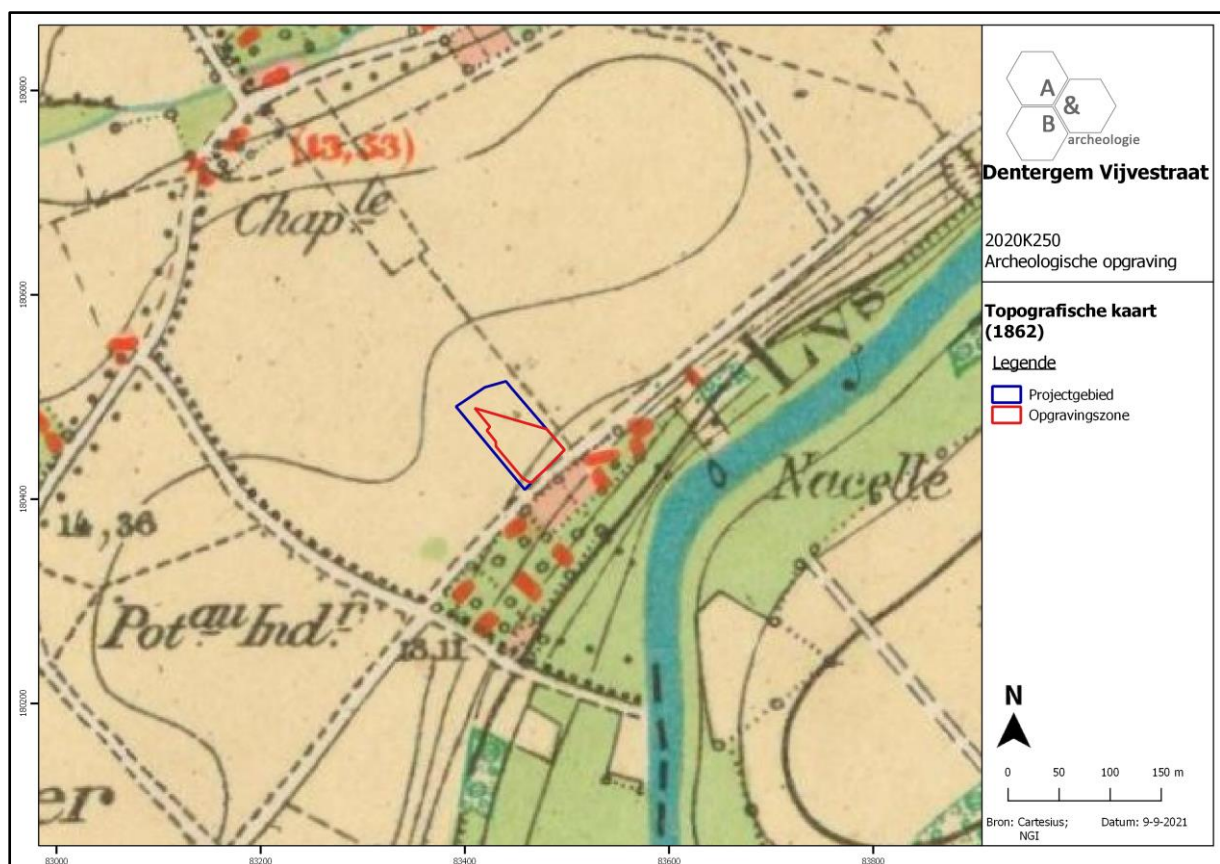
Figuur 29 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

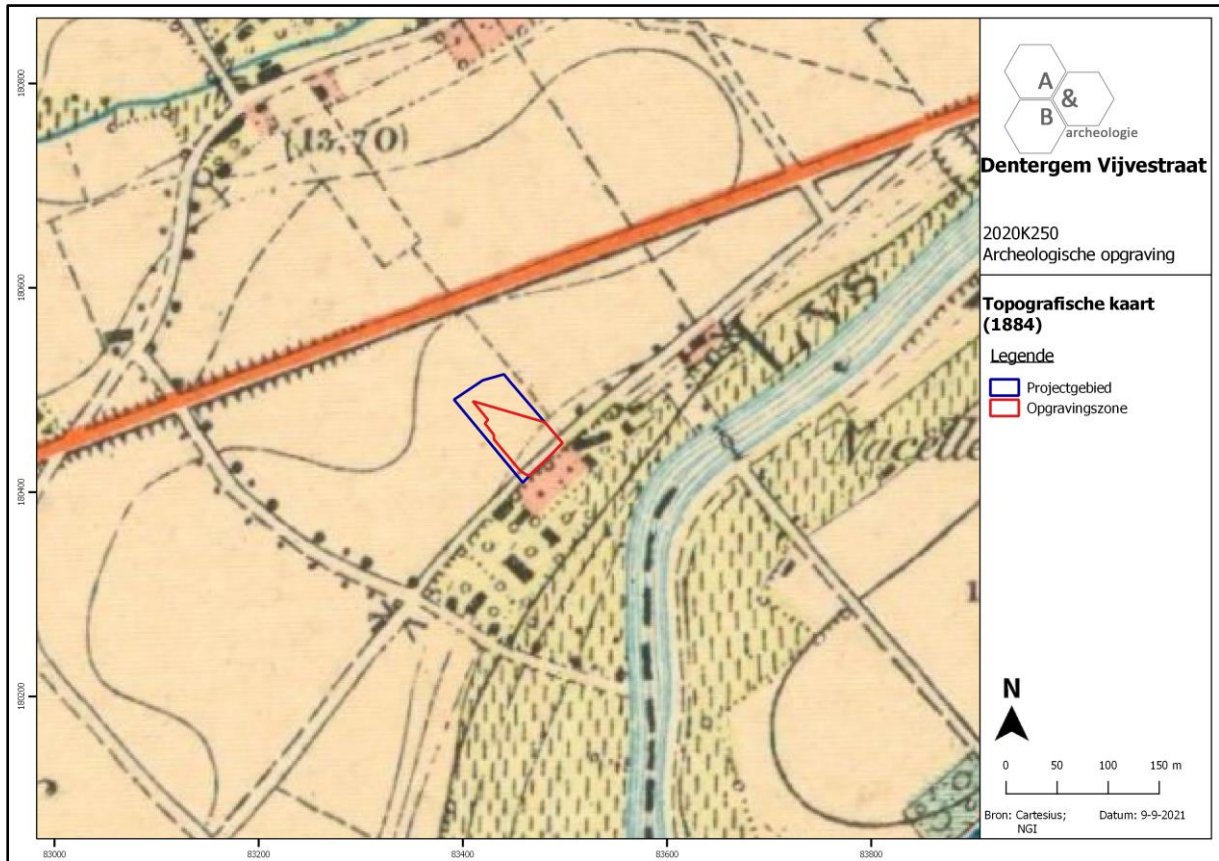
Figuur 30 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

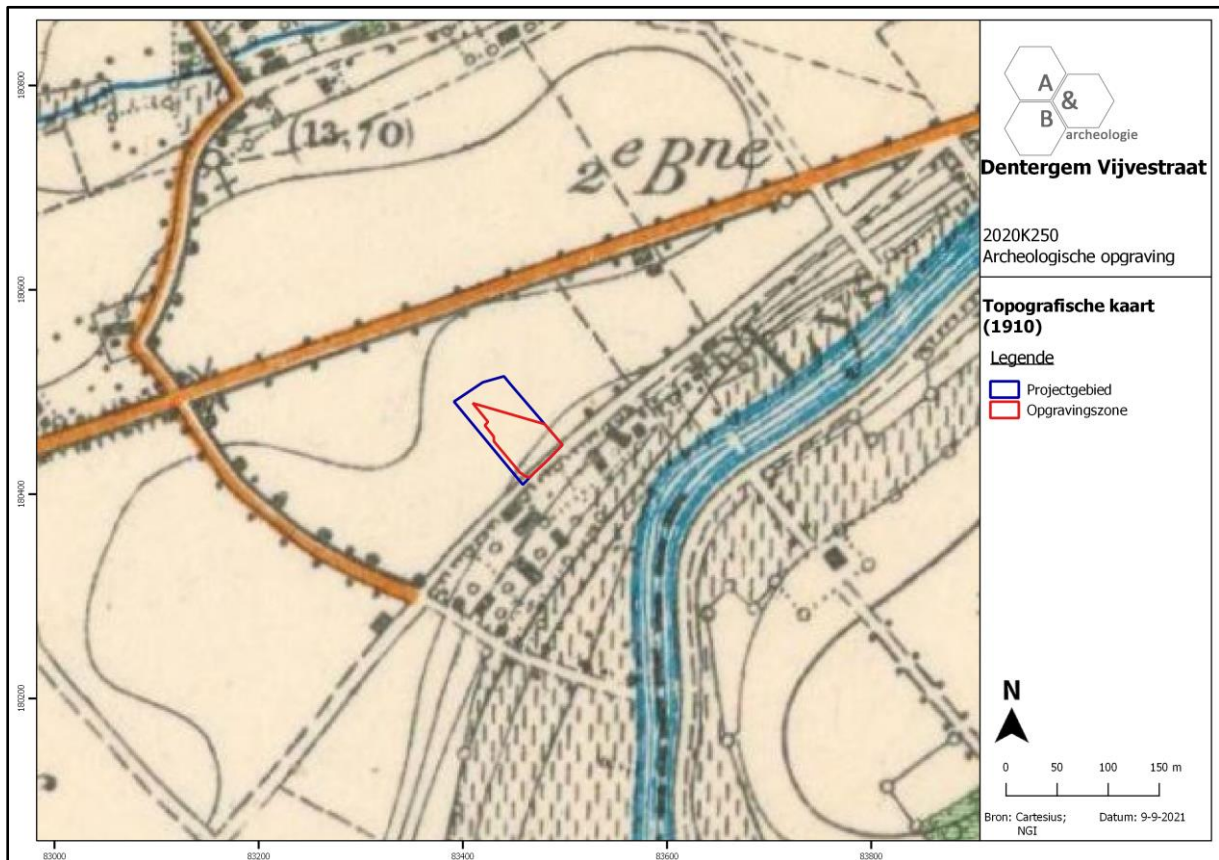
Figuur 31 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

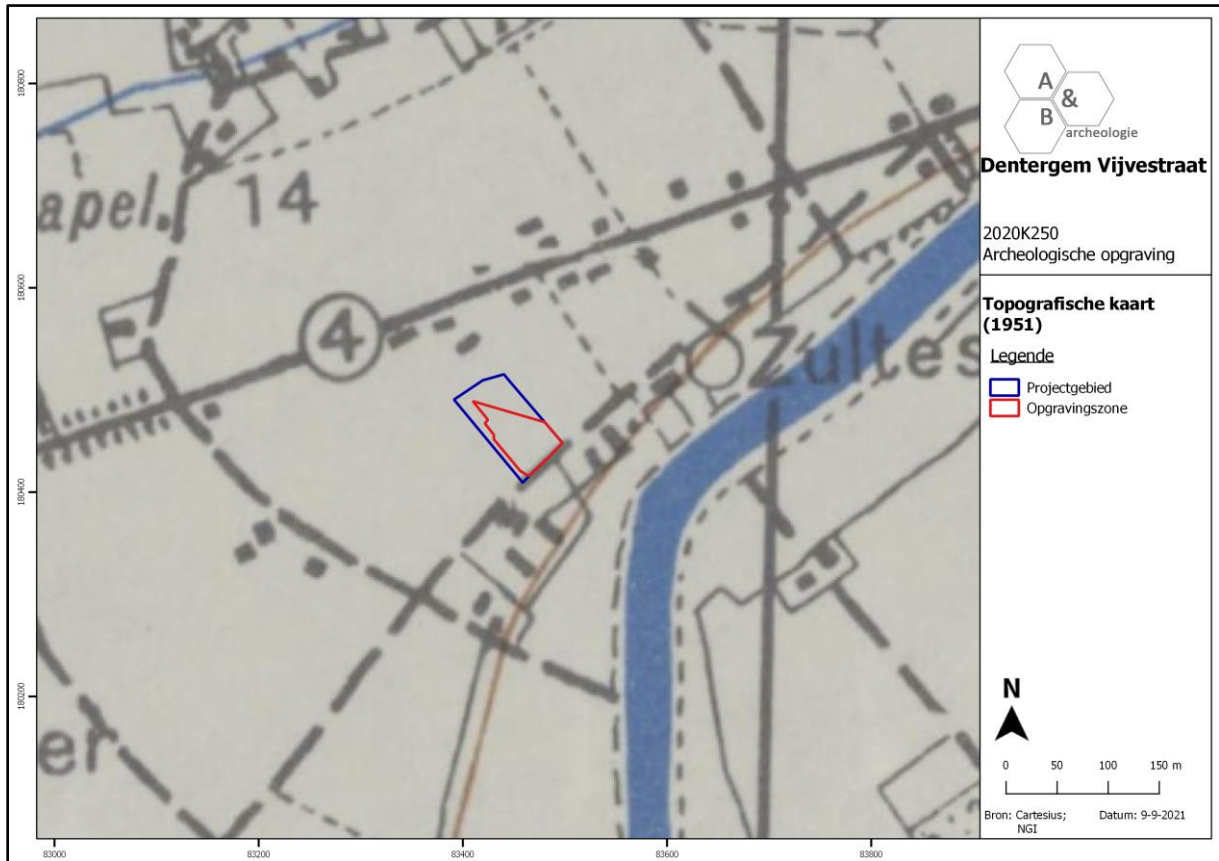
Figuur 32 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).

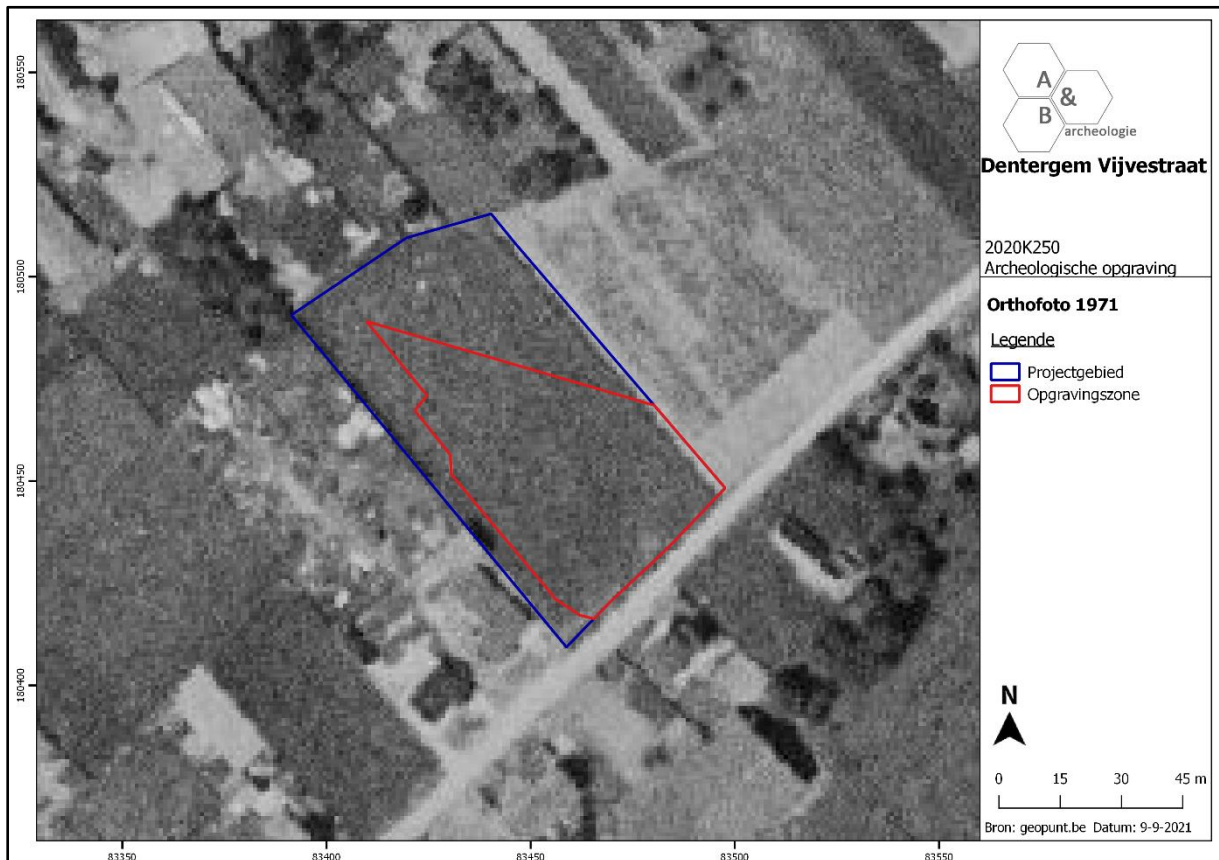
Figuur 33 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).

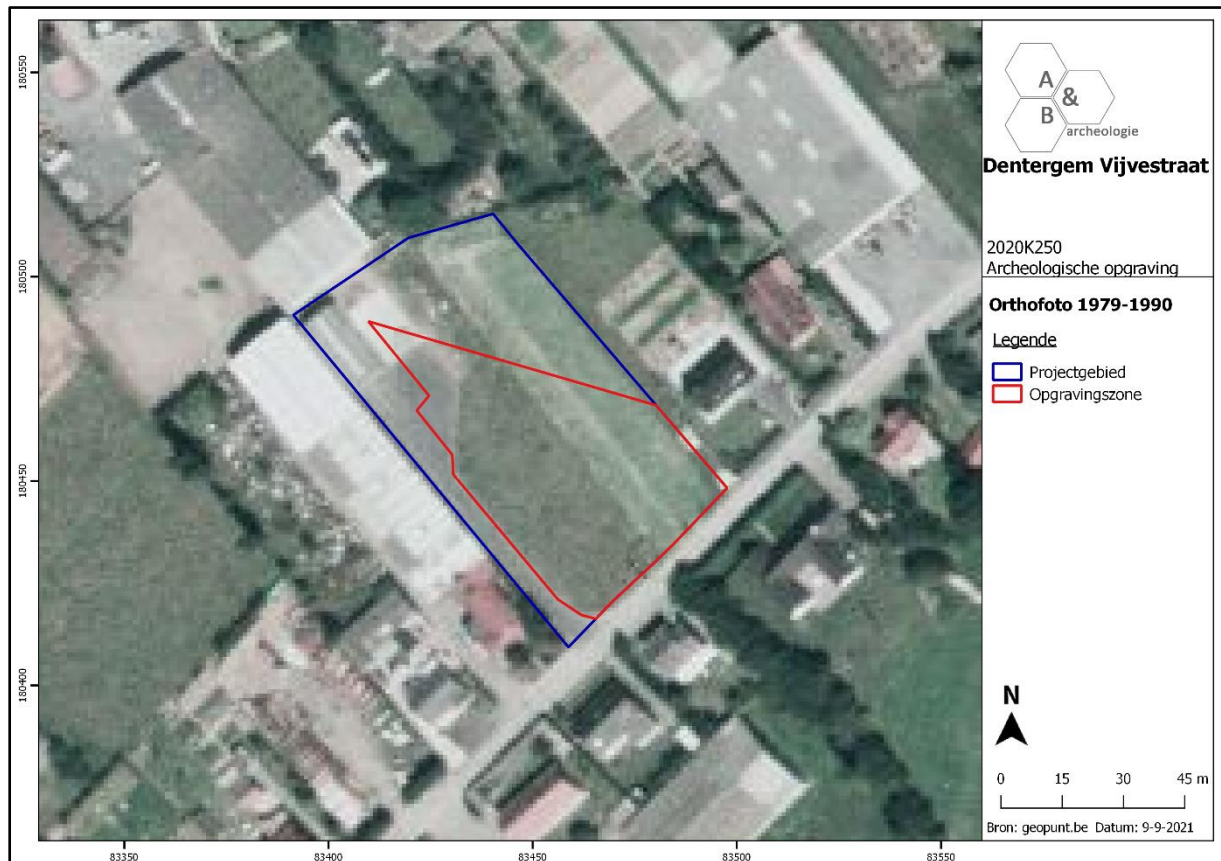
Figuur 34 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).

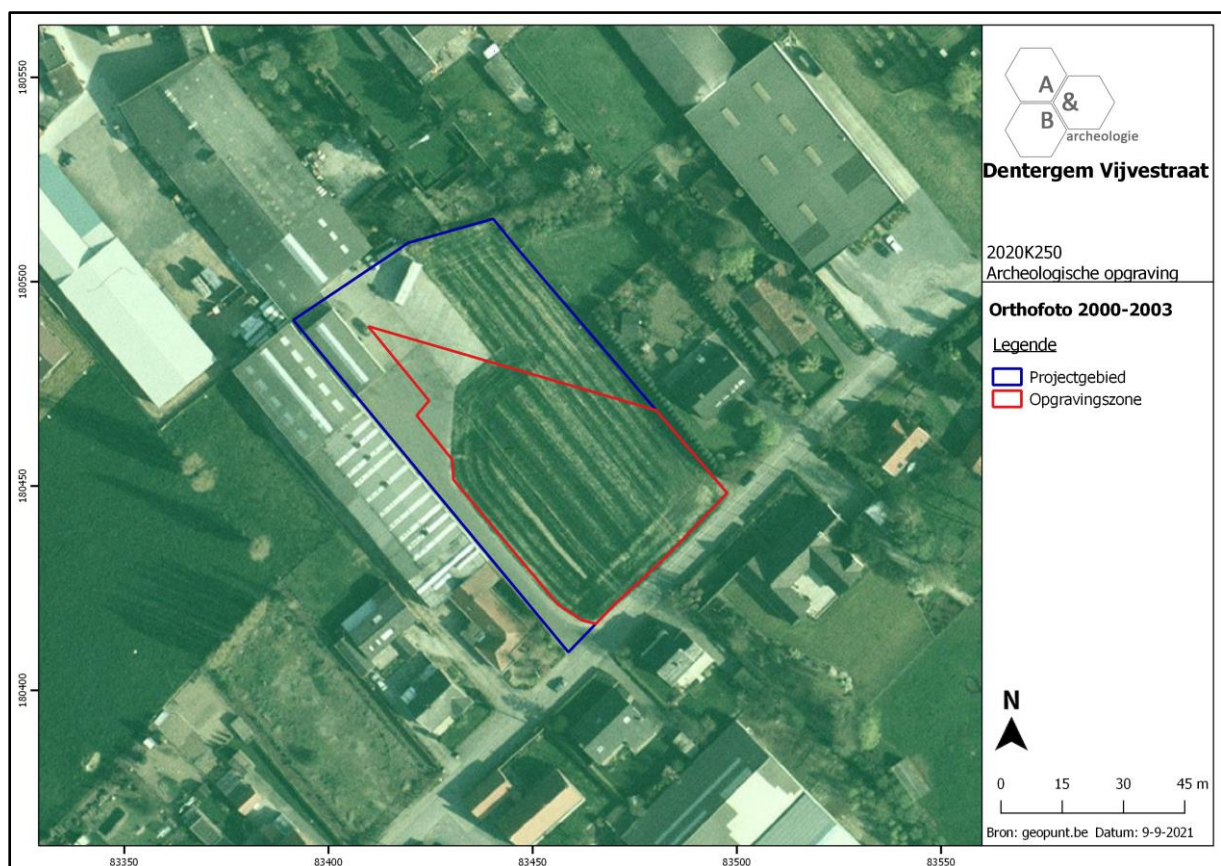
Figuur 35 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).

Figuur 36 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

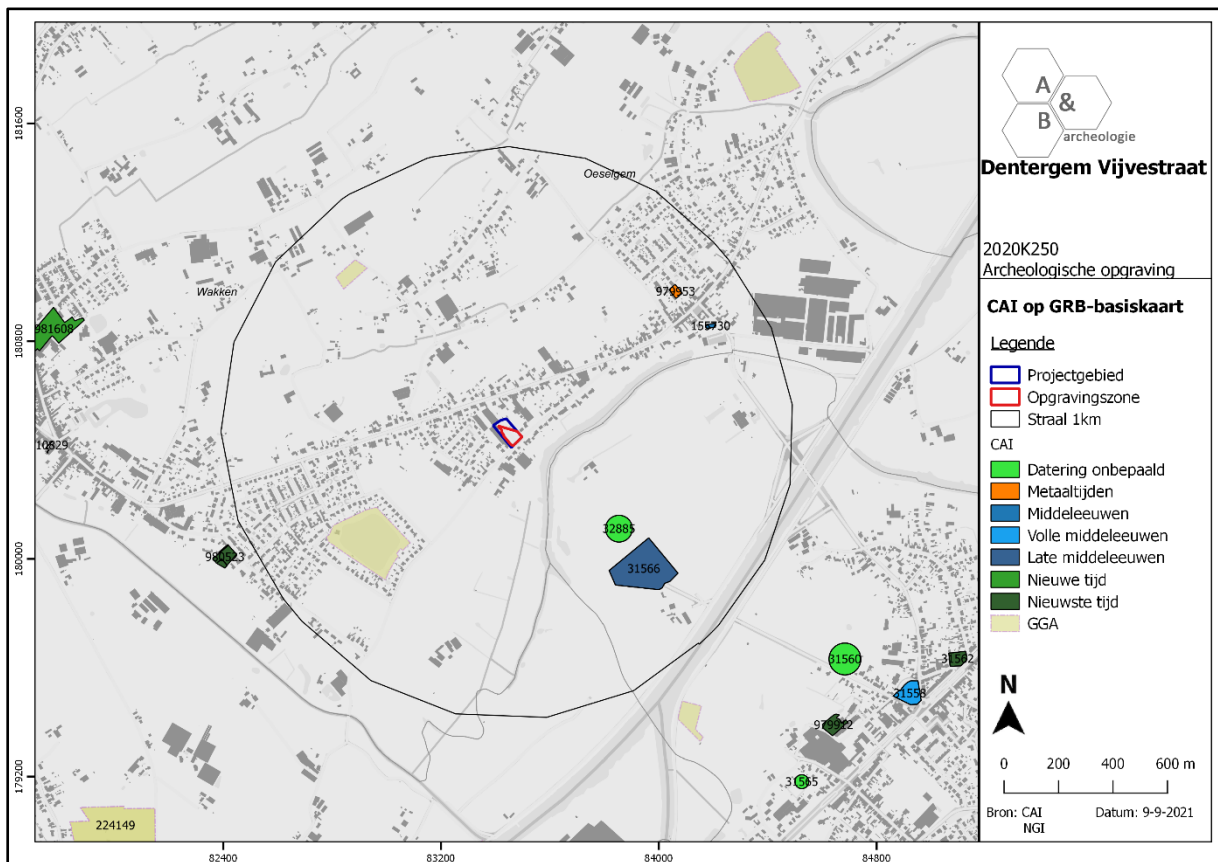
Figuur 37 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 38 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

3.1.3. Archeologisch kader⁷

Op de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) worden in de ruimere omgeving van het plangebied enkele archeologische sites aangeduid die wijzen op menselijke aanwezigheid sinds de steentijden. Archeologisch onderzoek bracht onder meer reeds delen van een woonerf uit de late bronstijd-vroege ijzertijd aan het licht ter hoogte van de Catharinastraat te Oeselgem. Verder werd in de ruimere omgeving ook al Romeins vondstmateriaal teruggevonden en werden sporen uit de middeleeuwen en postmiddeleeuwen geregistreerd. Daarnaast zijn in de ruime omgeving van het plangebied verschillende gebouwen, zoals kerken, hoeves en een kasteel aanwezig die een middeleeuwse oorsprong kennen. De gekende archeologische waarden uit de directe omgeving van het plangebied worden hieronder per periode besproken.

Figuur 39 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris ter hoogte van het plangebied (bron: CAI, geopunt.be).

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Inventaris*.

Steentijden

Archeologisch booronderzoek en aanvullend proefputtenonderzoek aan de Molenstraat te Wakken (CAI ID 980523⁸), gelegen op ca. 1,1km ten zuidwesten van het plangebied, leverde in 2020 elf lithische artefacten op. Het gaat om enkele chips en afhakingsfragmenten die slechts ruim in de steentijden geplaatst konden worden.

Metaaltijden

Tijdens opgravingen aan de Catharinastraat te Oeselgem (CAI ID 979953⁹), gelegen op ca. 800m ten noordoosten van het plangebied, werd een deel van een woonerf aangesneden dat zich vermoedelijk nog verder uitstrekt in noordoostelijke richting. Het woonerf wordt minstens opgebouwd uit een zespalig, éénschepig bijgebouw, vier vierpostenspiekers, een erfgreppel, een palenrij en een waterkuil. De gebouwstructuren clusteren zich ten oosten van een westelijke erfafbakening. Een grote hoeveelheid handgevormd aardewerk werd aangetroffen. Op basis van dit vondstmateriaal werden de aangetroffen sporen en structuren gedateerd in de overgangperiode van de late bronstijd naar de vroege ijzertijd (ca. 900 – 700 v.C.).

Middeleeuwen

Het middeleeuwse Kasteel Ter Lake te Zulte (CAI ID 31566¹⁰) situeert zich op ca. 680m ten zuidoosten van het plangebied, tussen de oude Leiemeander en de rechtgetrokken Leie. Het huidige kasteel werd gebouwd in 1748 en bevindt zich op de oude site met walgracht van de heerlijkheid 'Te Lake', waarvan de geschiedenis teruggaat tot in de 13de eeuw.

De Sint Martinuskerk van Oeselgem (CAI ID 155730¹¹) wordt aangegeven op ca. 850m ten noordoosten van het plangebied, ten noorden van de oude Leiearm. Mogelijk klimt de oudste kerk op tot in het einde van de Karolingische periode (cf. supra). De huidige kerk, waarin echter enkele oudere elementen geïncorporeerd bleven, dateert grotendeels uit de eerste helft van de 18de eeuw. In het midden van de 19de eeuw wordt het gebouw vergroot en na vernielingen gedurende de Eerste en Tweede Wereldoorlog worden herstellingen doorgevoerd.

De parochiekerk van Wakken (CAI ID 210829¹²), gewijd aan de heilige Petrus en de heilige Catharina, bevindt zich op ca. 1,7km ten westen van het plangebied. De parochie gaat eveneens terug tot in de vroege middeleeuwen en wordt voor het eerst vermeld in 791. Het huidige kerkgebouw dateert echter uit het einde van de 18de eeuw. In de loop van de 19de en 20ste eeuw worden verschillende herstellingen doorgevoerd. Naar aanleiding van de aanleg van vloerverwarming werd in 2015 een archeologische opgraving uitgevoerd in het kerkgebouw. Hierbij werden enkele bakstenen en natuurstenen muurfragmenten en vloerniveaus uit de late middeleeuwen gedocumenteerd, alsook een 18de-eeuwse

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Molenstraat*.

⁹ Acke et al. 2019; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Oeselgem Catharinastraat*.

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Kasteel Te Lake*; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Kasteel Ter Lake*.

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Heilige Martinuskerk*; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint Martinuskerk*.

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Parochiekerk Sint-Petrus en Sint-Catharina met kerkhof*; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint-Pieter en Catharinakerk*.

inhumatie. Het betrof een vrouw van ca. 40 jaar oud, begraven in een lijkwade en grafkist. Enkele metaalvondsten konden met het skelet geassocieerd worden.

Verder wordt ook de parochiekerk van Zulte (CAI ID 31558¹³) aangeduid op ca. 1,8km ten zuidoosten van het plangebied. De oudste kerk gaat ten minste terug tot 1182, wanneer de Sint-Maartensabdij het patronaat over de kerk verwerft, en was vermoedelijk gebouwd in romaanse stijl. Gedurende de 16de eeuw wordt het gebouw uitgebreid in gotische stijl. Ook in de 17de en 18de eeuw worden aanpassingen doorgevoerd. In 1914 werd het kerkgebouw gerestaureerd en vergroot. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog waren de noordbeuk en het portaal reeds gesloopt. Gedurende de Oorlog raakte het kerkgebouw en de omliggende bebouwing sterk beschadigd. De heropbouw en vergroting werd opnieuw aangevat in 1923.

Nieuwe en nieuwste tijden

Bij het proefsleuvenonderzoek aan de Molenstraat te Wakken (CAI ID 980523¹⁴), dat volgde op het eerder vermelde booronderzoek, werd een mogelijke schuttersput uit de Tweede Wereldoorlog gedocumenteerd.

Aan de Pontstraat 20 te Zulte (CAI ID 979912¹⁵) werd in 2019 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Er werden hierbij geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Wel werden enkele scherfjes faience aardewerk ingezameld.

Archeologisch vooronderzoek aan de Hekkenstraat te Wakken (fase 1) (CAI ID 981608¹⁶) bracht enkele grachten, greppels en een paalspoor aan het licht die op basis van hun vulling gedateerd konden worden in de nieuwe tot nieuwste tijden. Een van de grachten komt vermoedelijk overeen met een perceelsgracht die wordt aangegeven op het historische kaartmateriaal.

Op ca. 1,8km ten zuidoosten van het plangebied wordt de zogenaamde Wappers molen, ook gekend als olieslagerij Van Damme (CAI ID 31562¹⁷), aangeduid. De stenen koren- en oliewindmolen werd opgericht in 1805 en gesloopt in 1995.

Onbepaalde datering

Op ca. 500m ten zuidoosten van het plangebied werd een vondstconcentratie van ca. 135 scherven gedocumenteerd (CAI ID 32885¹⁸), waarvan de meeste handgevormd waren. Twee potscherven kennen mogelijk een laat-Romeinse oorsprong. Tijdens luchtfotografische prospecties werden op deze locatie reeds lineaire sporen waargenomen.

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Parochiekerk Sint-Petrus en Paulus*; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint-Pieterskerk*.

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Molenstraat*.

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Zulte Pontstraat*.

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Hekkenstraat fase 1*.

¹⁷ Denewet, Holemans 2016; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Wappers molen*.

¹⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Donk (ZU2)*.

Verder ten zuidoosten, op ca. 1,5km verwijderd van het plangebied, wordt het zogenaamde Goed ten Heede (CAI ID 31560¹⁹) aangegeven. Het goed was feodaal afhankelijk van het leenhof van de Graaf van Wakken en wordt reeds aangegeven op een historische kaart uit 1626.

De oude pastorie van Zulte (CAI ID 31565²⁰) wordt aangegeven op ca. 1,7km ten zuidoosten van het terrein. Tot in 1845 was op deze locatie de pastorie gevestigd. Het woonhuis werd gesloopt in 1979.

¹⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Goed ten Heede*.

²⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Oude Pastorie*.

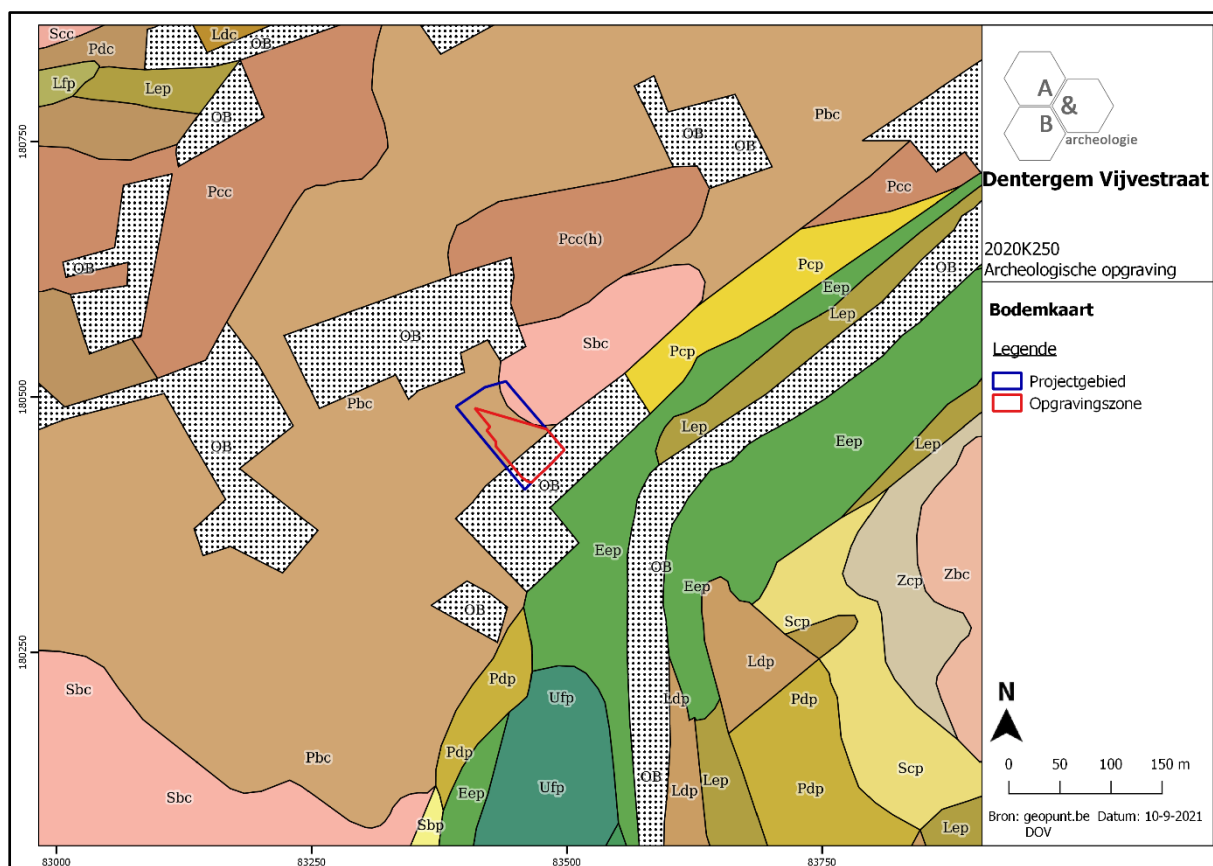
3.2. Stratigrafische opbouw

3.2.1. Bodemgenese

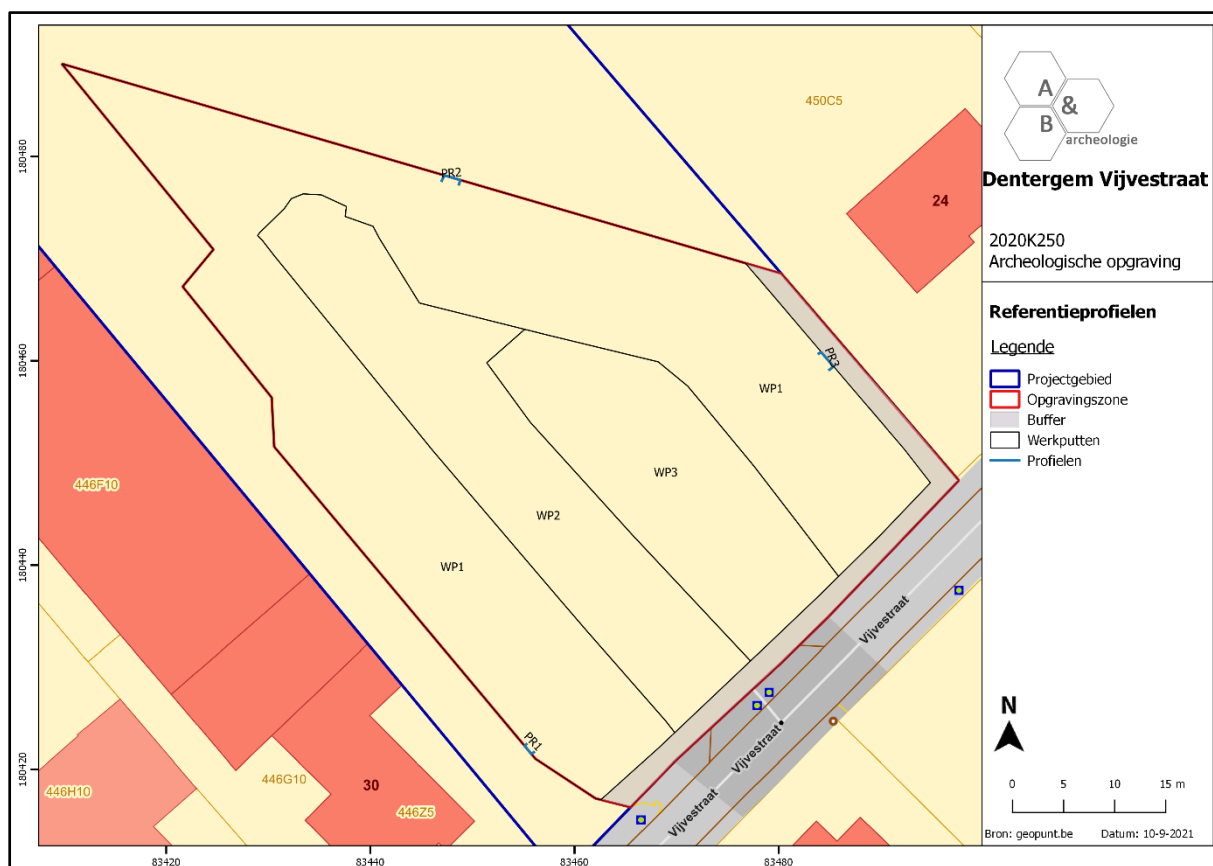
Op de bodemkaart worden binnen de grenzen van de opgravingszone twee verschillende bodemtypes aangegeven. In het noordelijke deel van het terrein wordt zo een Pbc-bodem aangegeven. Dit complex omvat droge, lichte zandleemgronden met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. In het zuidelijke deel van het terrein worden daarnaast bebouwde zones gekarteerd waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel reeds werd gewijzigd of vernietigd door menselijk ingrijpen.

Tijdens de opgraving werd, in overeenstemming met de resultaten van het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek, een gelijkaardige bodemopbouw vastgesteld over de gehele opgravingszone. De bodem bestaat uit een eolische zandleem die werd afgezet tijdens het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). In deze sedimenten is onder een relatief dikke ploeglaag (Ap-horizont) een verbruind pakket (Bw-horizont) aanwezig tot een diepte van ca. 60 à 90cm. De onderliggende C-horizont heeft een lichtbeige tot geelbruine kleur.

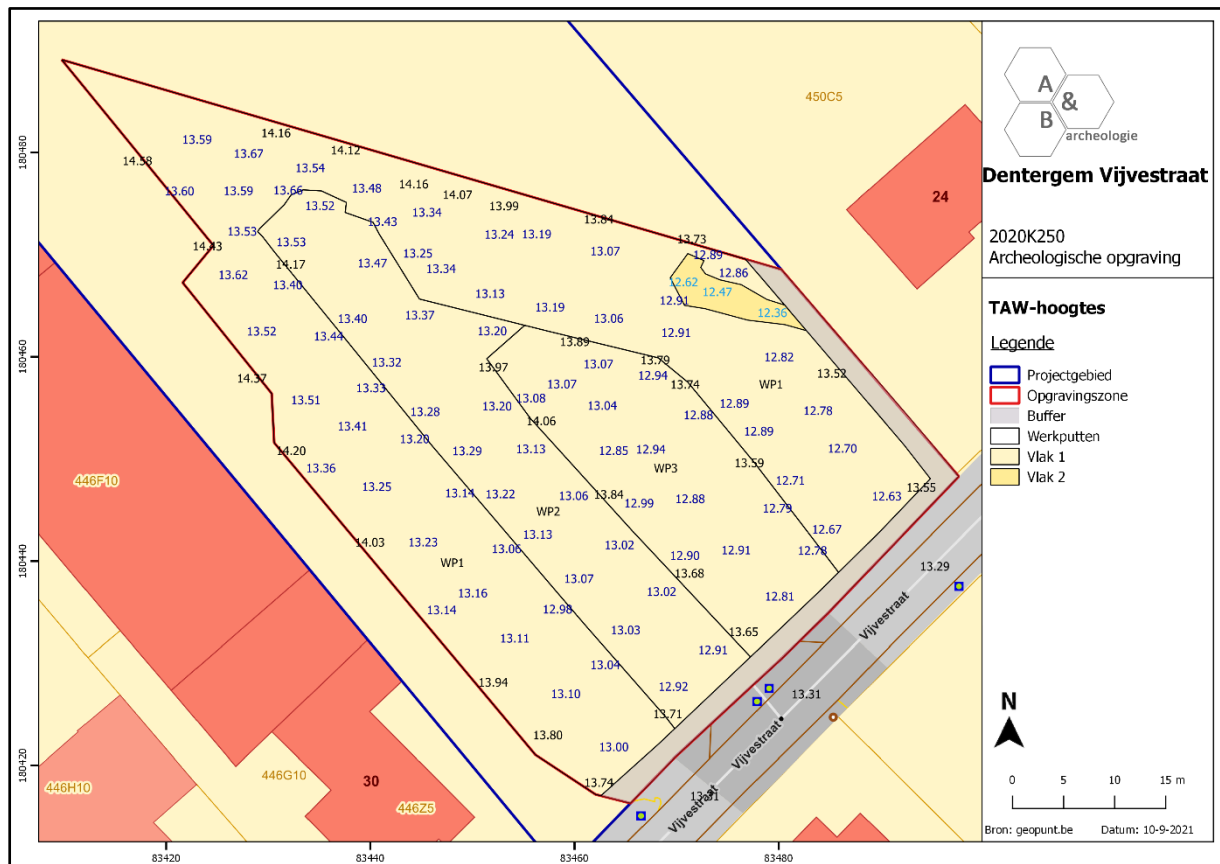
De hoogte van de opgravingszone op maaiveldniveau bedraagt ca. +14,6m TAW in het noordwesten, ca. +13,8m TAW in het noordoosten, ca. +13,5m TAW in het zuidoosten, ca. +13,7m TAW in het zuidwesten en ca. +13,9m TAW centraal. Het archeologisch vlakniveau volgt deze noordwest-zuidoost georiënteerde helling en bevindt zich op ca. +13,6m TAW in het noordwesten, ca. +12,9m TAW in het noordoosten, ca. +12,6m TAW in het zuidoosten, ca. +13,0m TAW in het zuidwesten en ca. +13,1m TAW centraal.

Figuur 40 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 41 Opgravingszone met aanduiding van de referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 42 Opgravingszone met aanduiding van de TAW-hoogtes van het maaiveldniveau (zwart), vlakniveau 1 (donkerblauw) en vlakniveau 2 (lichtblauw), geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 43 Profiel 1 in het zuidwesten van de opgravingszone (WP1).

Figuur 44 Profiel 2 in noordoosten van de opgravingszone (WP1).

Figuur 45 Profiel 3 in zuidoosten van de opgravingszone (WP1).

3.2.2. Bodembewaring

De top van het bodemprofiel werd reeds tot relatief grote diepte verstoord door menselijk ingrijpen. De originele bodemopbouw werd daarbij gehomogeniseerd tot een dikke ploeglaag. Onder de ploeglaag komt nog een goed ontwikkelde Bw-horizont voor tot op relatief grote diepte. Algemeen is sprake van een matige bodembewaring.

3.2.3. Bodembewaring en bewaring archeologische site/artefacten

Zie 3.2.1. en 3.2.2.

3.2.4. Referentiebodems op gekende archeologische sites

Er zijn in de directe omgeving van de site geen referentiebodems gekend.

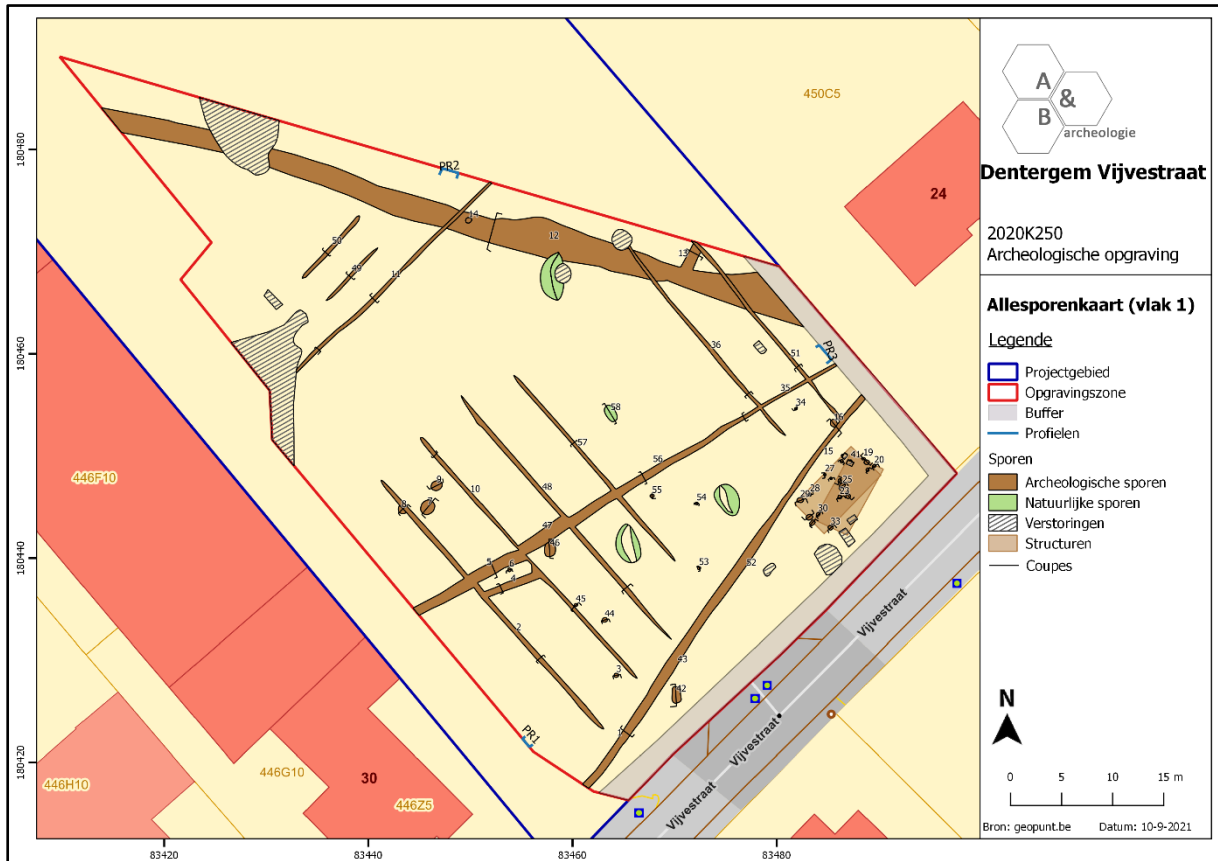
3.3. Beschrijving van de archeologische site

Tijdens het onderzoek werden 58 spoornummers uitgedeeld aan grondsporen. Recente verstoringen en sporen van natuurlijke aard werden als dusdanig ingemeten. De archeologische sporen kunnen onderverdeeld worden in 29 paalkuilen, 6 kuilen, 17 greppelsegmenten, 4 grachtsegmenten, 1 bomput en 1 natuurlijk spoor. Quasi alle antropogene sporen kunnen op basis van hun gelijkaardige aflijning en vulling, op basis van de typologie van de aangetroffen structuren en op basis van het aangetroffen vondstmateriaal in de vroeg-Romeinse periode gedateerd worden. De sporen clusteren zich voornamelijk in het zuidoostelijke deel van het terrein. In deze zone werd de rand van een woonerf, ingedeeld door erfgreppels, aangesneden. Het woonerf loopt vermoedelijk nog verder in zuidelijke en/of oostelijke richting. Binnen de sporencluster werden twee tweeschepige hoofdgebouwen van het type Alphen Ekeren (De Clercq type IB²¹) geïdentificeerd (H1: S12/S22/S33 en H2: S18/S25/S32). Elk van de gebouwen bestaat uit een centrale rij van drie zware nokstaanders. De hoofdgebouwen overlappen elkaar gedeeltelijk, waardoor verondersteld kan worden dat ze elkaar kort opvolgen in de tijd.

Er werd slechts één spoor van jongere datum geregistreerd. Het betreft een bomkrater (S14) uit de Eerste of Tweede Wereldoorlog, waarin onder meer fragmenten van een obuskop werden aangetroffen.

Een gedetailleerd overzicht van de aangetroffen sporen kan geraadpleegd worden in de sporenlijst in bijlage bij dit eindverslag.

²¹ De Clercq 2009.

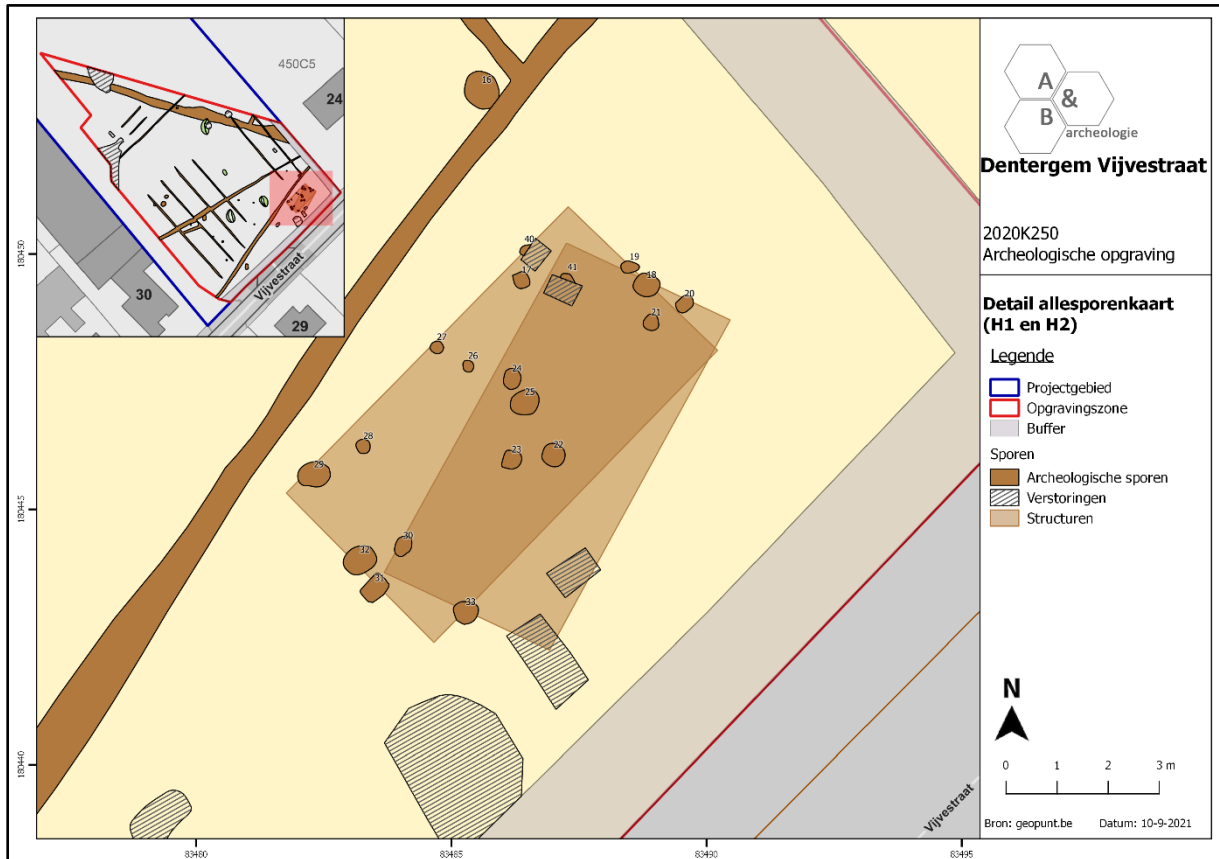
Figuur 46 Allesporenkaart van de opgraving, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

3.3.1. Paalkuilen – hoofdgebouwen

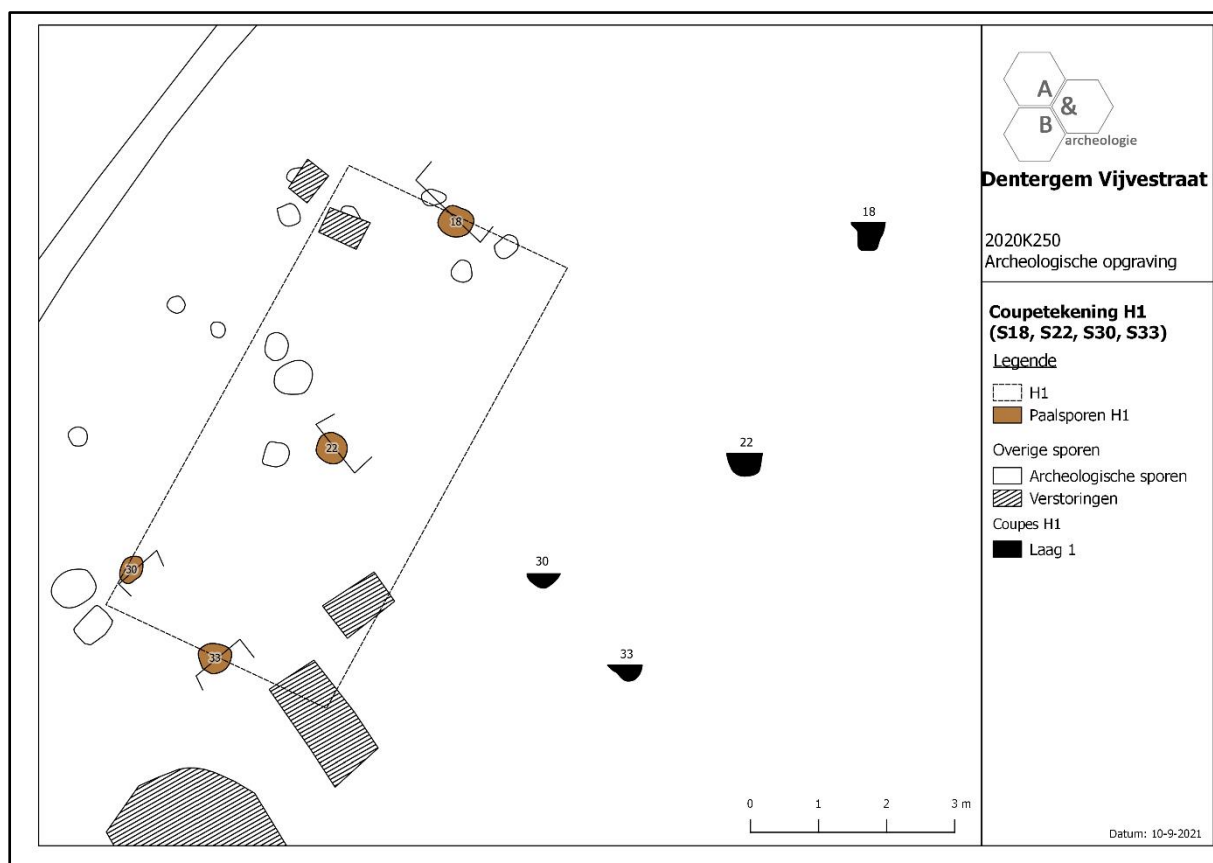
In totaal werden 29 paalkuilen aangetroffen die zich voornamelijk clusteren in de zuidoostelijke hoek van de opgravingszone. De paalkuilen kenmerken zich algemeen door een eerder lichtgrijsbruine vulling met zandleemtextuur waarin weinig tot geen houtskoolspikkels aanwezig zijn. Binnen de palenzettingen kunnen twee hoofdgebouwen van het type Alphen-Ekeren (De Clercq type IB²²) onderscheiden worden. Beide structuren kenmerken zich door een noordoost-zuidwest oriëntatie en overlappen elkaar gedeeltelijk. Bovendien wordt de noordoostelijke middenstaander (S18) hergebruikt. De gebouwen zijn beide tweeschepig in opbouw en kennen een centrale rij van drie middenstaanders. H1 wordt zo gevormd door paalkuilen S12, S22 en S33 en H2 door paalkuilen S18, S25 en S32. De middenstaanders zijn opmerkelijk dieper gefundeerd (ca. 25 tot 40cm) dan de overige paalkuilen en kenmerken zich door een grotere diameter (ca. 40 à 60cm). De hoofdgebouwen kennen quasi gelijke dimensies; H1 is zo ca. 7,50m lang, H2 ca. 8,00m. Volgens de lengte/breedteverhouding 2:1 die meestal wordt geattesteerd bij dergelijke gebouwen kan de breedte op ca. 3,75m à 4,00m worden vastgelegd. Zo konden nog enkele wandpalen gelinkt worden aan de structuren. Paalkuil S30 behoort vermoedelijk tot hoofdgebouw H1 en paalkuilen S27, S29 en S40 tot hoofdgebouw H2.

²² De Clercq 2009.

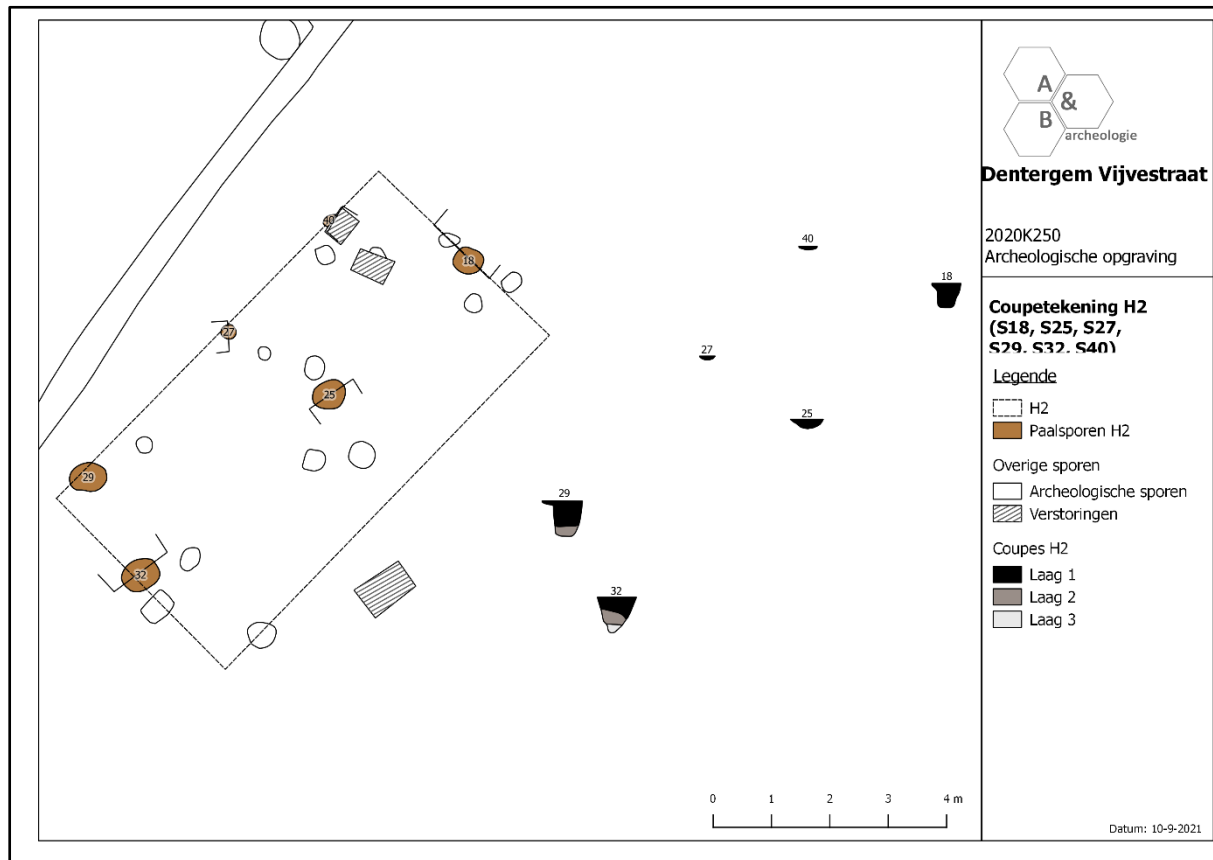
Het vondstmateriaal uit de structuren beperkt zich tot een viertal brokstukjes handgevormd aardewerk, afkomstig uit paalkuilen S18 en S32 (inv. 20 en 33). Typologisch gezien kunnen de structuren geplaatst worden in de vroeg-Romeinse periode (50 v.C – 100 n.C.). Bijkomende ¹⁴C-datering op de houtskoolstalen uit paalkuilen S29 en S32 lijkt weinig zinvol gezien de typologische datering de structuren reeds relatief goed kan plaatsen in de tijd. Bovendien is het houtskool zeer beperkt.

Figuur 47 Detail van de twee vroeg-Romeinse Alphen-Ekeren gebouwen in de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksgebied (bron: geopunt.be).

Figuur 48 Grafische weergave van gebouwplattegrond H1 in vlak en coupe.

Figuur 49 Grafische weergave van gebouwplattegrond H2 in vlak en in coupe.

Figuur 50 Zicht op de twee hoofdgebouwen (H1: zwart en H2: wit).

Figuur 51 Zicht op de paalkuilen S18 (links) en S19 (rechts).

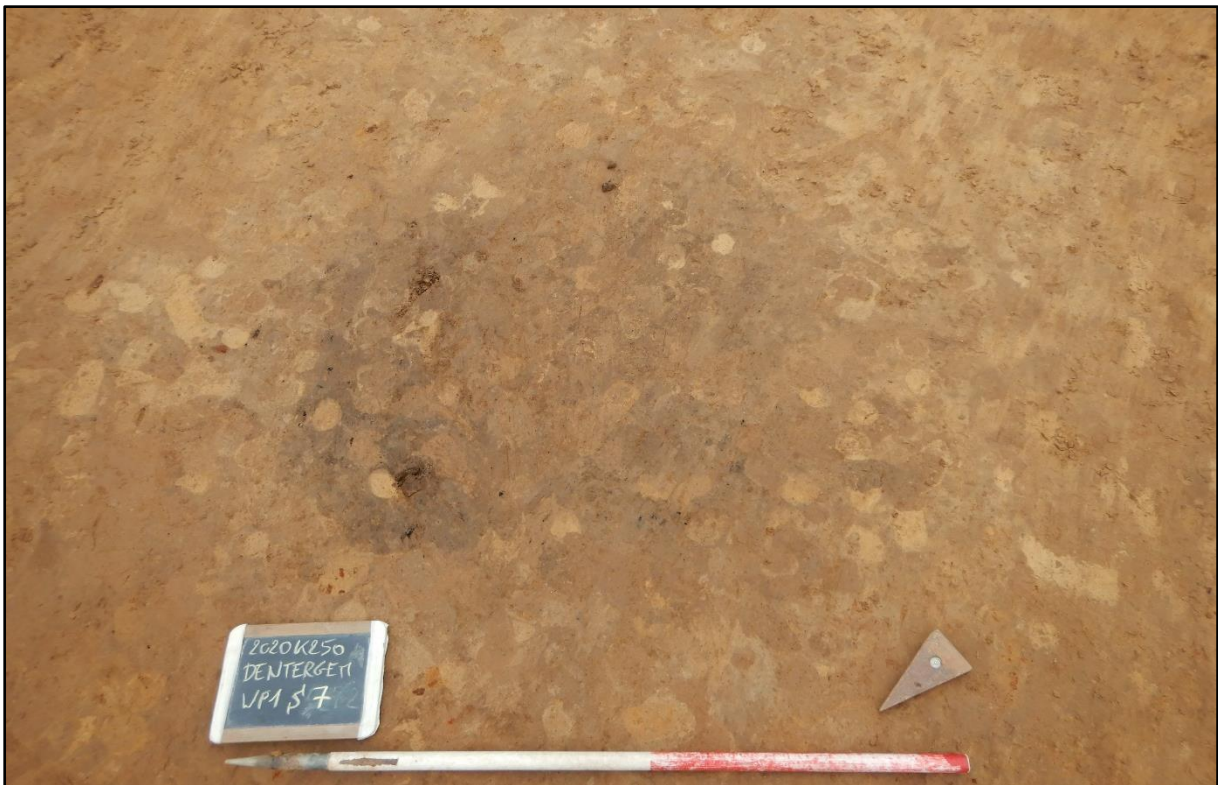
Figuur 52 Doorsnede van de paalkuilen S18 (links) en S19 (rechts).

Figuur 53 Coupe op paalkuil S32 (H2).

3.3.2. Kuilen

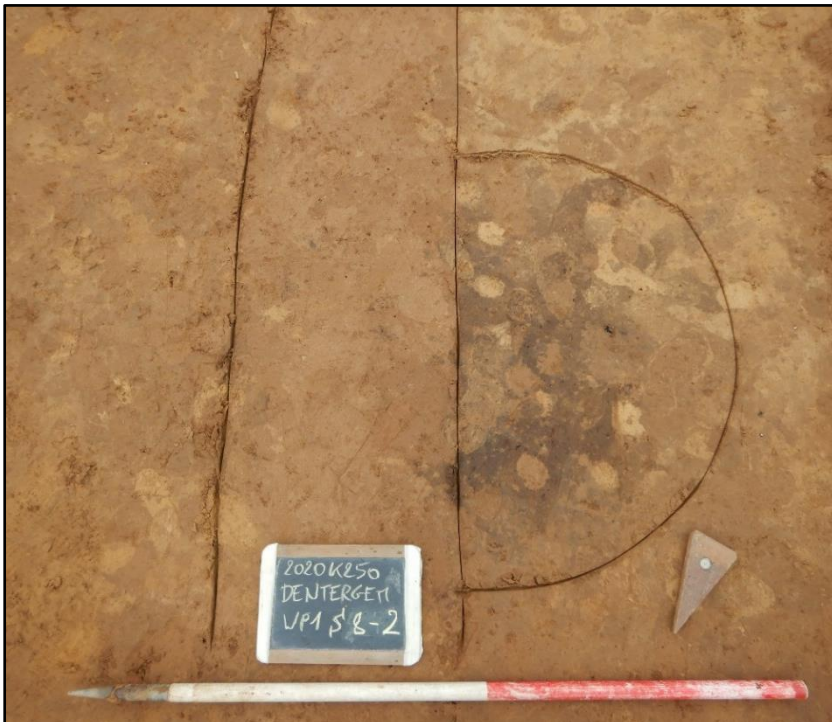
Tijdens de opgraving werden zes kuilen opgetekend. Kuilen S7, S8 en S9 clusteren zich in het noordwestelijke deel van het plangebied, kuil S16 bevindt zich in de oostelijke hoek van het terrein, kuil S42 is gelegen tegen de zuidelijke profielwand en kuil S46 situeert zich eerder centraal in het westelijke deel van het terrein. De kuilen tekenen zich cirkelvormig tot afgerond rechthoekig af in het archeologisch vlak en kennen een eerder donkergrijsbruine vulling waarin houtskoolspikkels aanwezig zijn. In drie kuilen werd vondstmateriaal aangetroffen. Zo werden in de vulling van kuil S8 enkele fragmenten handgevormd aardewerk, waaronder randfragmenten van een beker en twee fragmenten van een zoutcontainer (inv. 43) teruggevonden. Kuil S7 bevatte daarnaast twee fragmenten van eenzelfde handgevormde spijnschijf (inv. 27), alsook drie scherven handgevormd aardewerk, waaronder een wandscherf met grove kwartsbrokken in het baksel (inv. 26). Ook kuil S42 bevatte een dikwandige wandscherf met besmeten buitenzijde (inv. 17). Op basis van het vondstmateriaal kunnen ook deze kuilen in de vroeg-Romeinse periode gedateerd worden. Van kuilen S7, S8 en S42 werden houtskoolmonsters ingezameld.

Figuur 54 Vlakfoto van kuil S7 met houtskoolrijkere vulling.

Figuur 55 Coupe op de kuil S7.

Figuur 56 Vlakfoto van de kuil S8 oversneden door de greppel S2.

Figuur 57 Coupe op kuil S8 en greppel S2.

Figuur 58 Vlakfoto van kuil S42, gelegen tegen de zuidelijke grens van de opgravingszone.

Figuur 59 Coupe op kuil S42.

3.3.3. Gracht S12

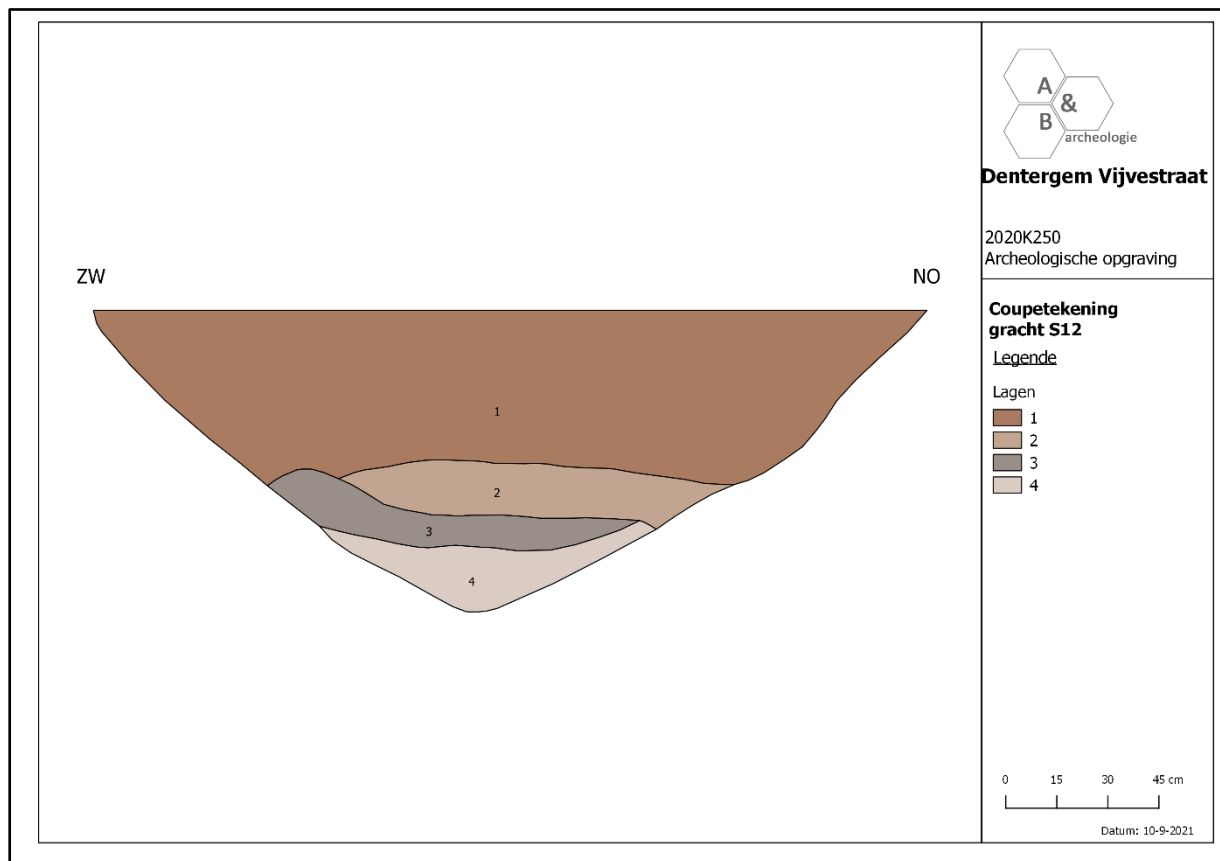
Langs de noordelijke grens van de opgravingszone werd een relatief brede gracht (S12) aangesneden. De gracht kent een noordwest-zuidoost verloop en heeft een gemiddelde breedte van ca. 2,5m. In doorsnede is de gracht komvormig met een maximale diepte van ca. 88cm. In de opvulling kunnen vier lagen onderscheiden worden. Laag 1 betreft het vrij homogene, donkergrijsbruine dempingspakket van de gracht en heeft een dikte van ca. 45 à 50cm. Laag 2 kenmerkt zich door een donkergrijsbruine zandleem en bevat mangaanspikkels en houtskool. Het onderliggende pakket (laag 3) kan worden omschreven als een licht humeuze, grijzige laag met homogeen karakter. Deze laag komt overeen met de gebruiksfase van de gracht. Onder laag 3 is nog een uitgeloopte, lichtgrijze laag (laag 4) op te merken. In het noordoostelijke deel van de gracht werd plaatselijk verdiept naar een tweede vlak, gezien hier bij het uithalen van de vulling twee paalkuilen zichtbaar werden. Elders werden geen sporen waargenomen op het tweede vlakniveau. Van laag 3 van de gracht werd een pollenstaal en macrobotanisch grondstaal genomen (inv. 1 en 8). Daarnaast werd eveneens een houtskoolmonster ingezameld uit laag 3-4 (inv. 7). Het vondstmateriaal uit de context is vrij divers en bestaat uit handgevormd aardewerk, gedraaid roodbakkend aardewerk (Scheldevallei-waar), twee fragmenten van een beker in Arras-waar, een fragment van een *dolium*, twee fragmenten van een amfoor, een zoutcontainerfragment, enkele natuursteenfragmenten (maalsteen), een metaalslak, twee ijzeren nagels, dakpanfragmenten en enkele residuele silexartefacten waaronder een fragment van de snede van een gepolijste bijl. Het ensemble laat een datering toe in de vroeg-Romeinse periode.

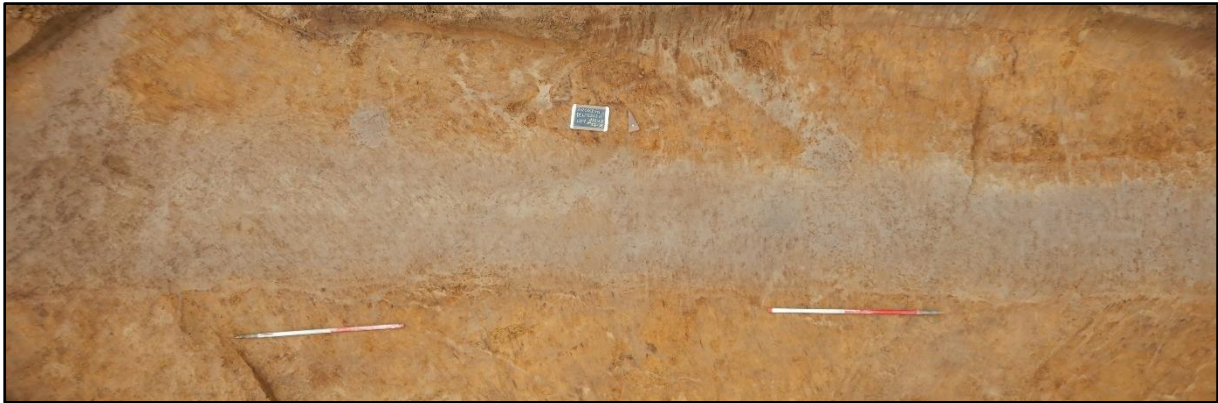
Figuur 60 Zicht op de gracht S12 langsheen de noordelijke grens van de opgravingszone.

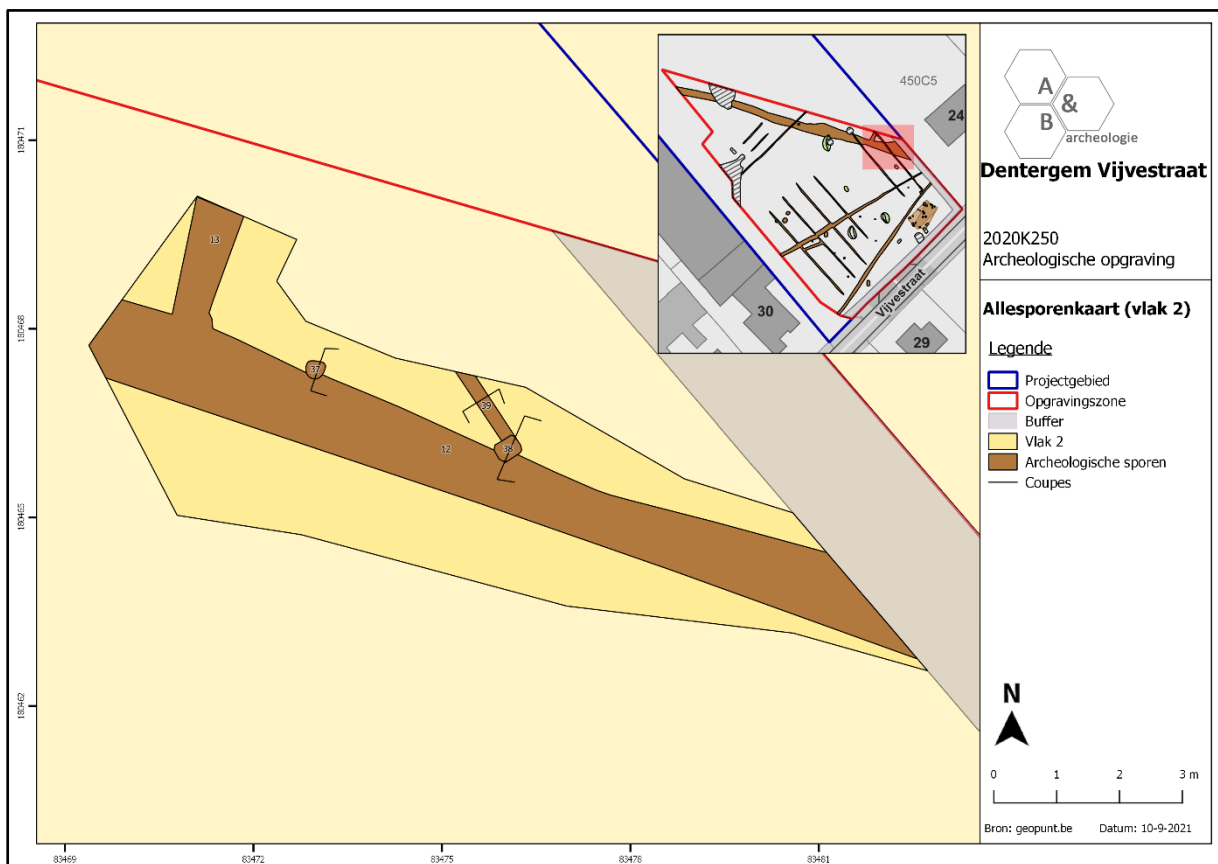
Figuur 61 Coupe op de gracht S12.

Figuur 62 Grafische weergave van de coupe op gracht S12.

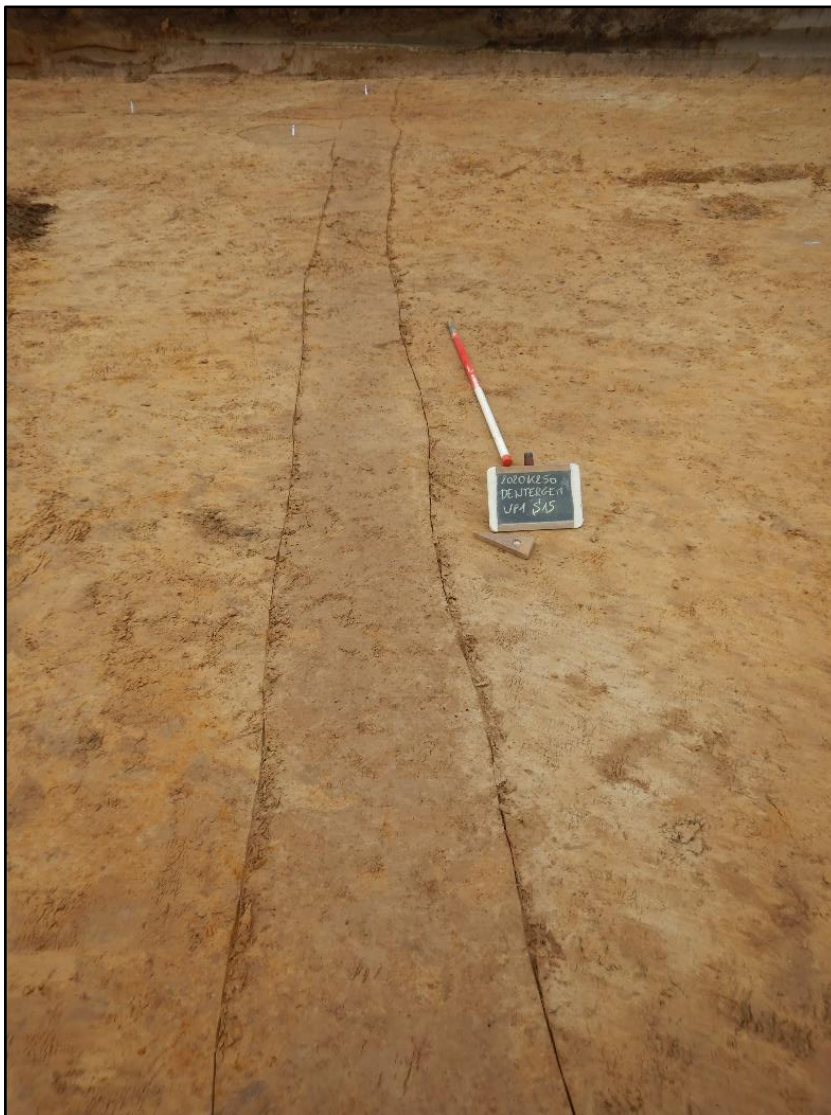
Figuur 63 Zicht op de gracht S12 op een tweede vlakniveau.

Figuur 64 Allesporenkaart van vlak 2 ter hoogte van gracht S12, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

3.3.4. Greppels

In de zuidelijke helft van het terrein werd een greppelsysteem aangetroffen dat bestaat uit twee noordoost-zuidwest georiënteerde greppels (S1/S15/S43/S52 en S5/S35/S47/56). Op beide greppels – en vooral op de meest noordelijke greppel – sluiten nog enkele kleine, ondiepe greppeltjes aan (S16, S51 en S2, S10, S36, S48, S51 en S57). De greppels kenmerken zich alle door een eerder grijsbruine kleur en zandleemtextuur. In de vulling van de greppels, voornamelijk in de twee hoofdgreppels, werd vondstmateriaal aangetroffen in de vorm van handgevormd aardewerk en bouwkeramiek. Tussen het bouwkeramiek vallen enkele *tegula* en *imbrex*-fragmenten op, alsook enkele fragmenten van (hypocaust)tegels. Het ensemble laat een datering toe in de vroeg-Romeinse periode.

Figuur 65 Zicht op greppel S15 (S1/S15/S43/S52) in het oostelijke deel van werkput 1.

Figuur 66 Coupe op de greppel S1 (S1/S15/S43/S52).

3.3.5. Bomkrater S14

Binnen de opgravingszone werd één bomkrater (S14) opgetekend. De bomkrater situeert zich in de opvulling van gracht S12, in het noordelijke deel van de site. In de kleine inslagtrechter, die nog een 8-tal cm diep was, werd een Duitse ontsteker teruggevonden. De datering van de bomkrater is onzeker, maar wellicht kan een toeschrijving aan de Eerste Wereldoorlog verondersteld worden.

Figuur 67 Kleine bomkrater S14 met Duitse ontsteker in de opvulling van de vroeg-Romeinse gracht S12.

Figuur 68 Duitse ontsteker, vervaardigd in een koperlegering en zamac, wellicht uit de Eerste Wereldoorlog (S14).

3.4. Culturele en natuurwetenschappelijke vondsten

In totaal werden tijdens de opgraving 43 inventarisnummers uitgedeeld aan vondsten aangetroffen in de archeologische sporen (inv. 1 t.e.m. 43). Daarnaast werden tijdens het vooronderzoek reeds 3 inventarisnummers uitgedeeld aan vondsten (inv. PS1 t.e.m. PS3). De vondsten van de opgraving en het vooronderzoek worden hier samen beschouwd. Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, glas, metaal en natuursteen. Het merendeel van het vondstmateriaal kan gedateerd worden in de vroeg-Romeinse periode. Daarnaast werden enkele oudere silexartefacten teruggevonden in jongere contexten en als los vondstmateriaal.

Een gedetailleerd overzicht van het vondstmateriaal is terug te vinden in de vondstenlijst in bijlage.

Vondstcategorie	Aantal (n)	Gewicht (g)
Aardewerk	94	687
Bouwkeramiek	28	12.596
Glas	1	3
Metaal	3	410
Natuursteen	17	1.016
TOTAAL	143	17.712

Tabel 7 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen en gewicht.

Verder werden in totaal 8 inventarisnummers uitgedeeld aan stalen. Het betreft een grondstaal (inv. 1), zes houtskoolmonsters (inv. 2 t.e.m. 7) en een pollenmonster (inv. 8).

Een gedetailleerd overzicht van de stalen kan geraadpleegd worden in de stalenlijst in bijlage.

Categorie	Aantal
Grondstalen	1
Houtskoolstalen	6
Pollenmonsters	1

Tabel 8 Overzicht van de ingezamelde stalen.

3.4.1. Aardewerk

In totaal werden 94 aardewerkfragmenten met een totaalgewicht van 687g ingezameld tijdens het archeologisch onderzoek. Het aardewerk kan opgedeeld worden in handgevormd aardewerk (n=86 - 91,5% - 607g) en gedraaid aardewerk (n=8 - 8,5% - 80g). 41 (43,6%) van de aangetroffen aardewerkfragmenten zijn afkomstig uit gracht S12.

Het merendeel van het handgevormde aardewerk is glad tot geglad afgewerkt. Vier dikwandige fragmenten kennen echter een besmeten buitenafwerking en kennen mogelijk een oudere oorsprong. Enkele fragmenten vertonen sporen van secundaire verbranding. De aangetroffen randfragmenten zijn afgerond rechthoekig tot spits en een randfragment uit gracht S12 (inv. 31) vertoont vingertopindrukken op de rand. Versiering komt binnen het ensemble handgevormd aardewerk verder voor in de vorm van fijne kamstrepen op twee wandfragmenten uit gracht S47 (inv. 19 en 21) en takindrukken op een wandfragment uit gracht S12 (inv. 42). Daarnaast werden twee fragmenten van eenzelfde handgevormde spinschijf (inv. 27) aangetroffen in de vulling van kuil S7. Vijf fragmenten handgevormd aardewerk uit kuil S8 (inv. 43) behoren verder tot eenzelfde beker. Het handgevormde aardewerk wordt aangevuld met een dikwandig *dolium*-fragment uit gracht S12 (inv. 31) en een viertal fragmenten van zoutcontainers (inv. 14, 42 en 43).

Het ensemble gedraaid aardewerk omvat drie fragmenten Arras aardewerk uit grachten S12 en S47 (inv. PS1 en 19). Dit type aardewerk kenmerkt zich door een reducerende bakking en is afkomstig uit het noorden van Frankrijk. De productie bestaat voornamelijk uit borden en tronconische bekers en kenmerkt zich door een zilverachtige glans en een zwart baksel. Het komt voor vanaf de Flavische periode tot in de late 2de eeuw en het begin van de 3de eeuw. Daarnaast werd eveneens lokaal geproduceerd grijsbakkend aardewerk teruggevonden in de opvulling van greppel S2 (inv. 16). Uit gracht S12 werden nog twee amfoorfragmenten (inv. 42) en een roodbakkend wandfragment in Scheldevallei kruikwaar (inv. 31) aangetroffen.

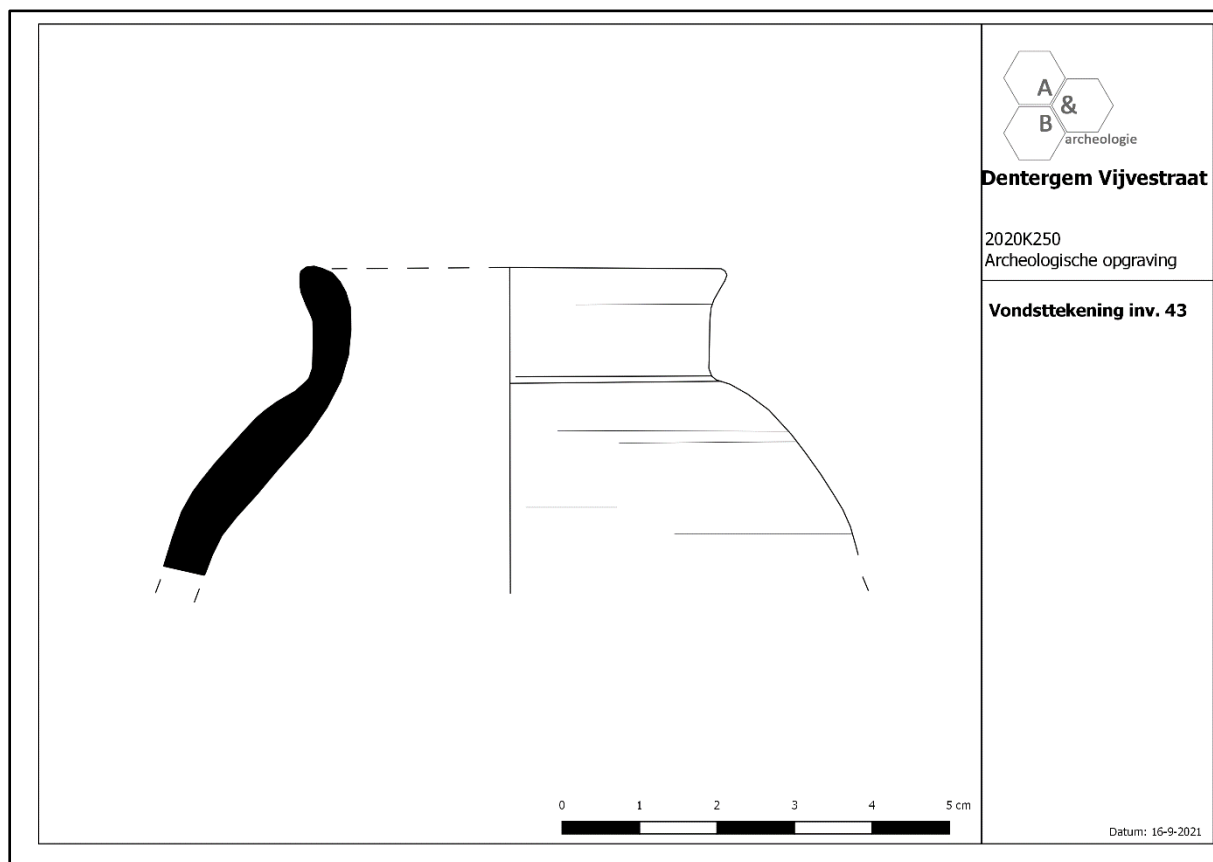
Figuur 69 Handgevormde licht uitstaande afgeronde randscherf uit de greppel S4 (inventarisnummer 9).

Figuur 70 Rand, schouder en aanzet van de buik van een beker uit de kuil S8 (inventarisnummer 43).

Figuur 71 Rand, schouder en aanzet van de buik van een beker uit de kuil S8 – binnenaanzicht en doorsnede/baksel (inventarisnummer 43).

Figuur 72 Grafische weergave van de beker uit kuil S8 (inventarisnummer 43).

Figuur 73 Zicht op een amfoorfragment (links), zoutcontainer (centraal) en handgevormd aardewerk waaronder een wandscherf met takindrukken (rechts) uit gracht S12 (inventarisnummer 42).

Figuur 74 Zicht op het baksel van het amfoorfragment en rechts detailopname van de takindrukken uit gracht S12 (inventarisnummer 42).

Figuur 75 Zicht op de twee fragmenten van de spinschijf met linkse de vage aflijning van de doorboring uit kuil S7 (inventarisnummer 27).

3.4.2. Bouwkeramiek

In totaal werden 28 fragmenten bouwkeramiek ingezameld met een totaalgewicht van 12.596g. De fragmenten kunnen worden geïdentificeerd als *tegula*- en *imbrex*-fragmenten. Daarnaast zijn ook een drietal grotere fragmenten aanwezig die wellicht als (hypocaust)tegels gezien kunnen worden. De tegels hebben een dikte van ca. 5,5 à 6,5cm en één fragment meet minstens 30cm bij 21,5cm. Alle fragmenten bouwkeramiek worden gekenmerkt door een rood baksel.

Figuur 76 Zicht op een *tegula*-fragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).

Figuur 77 Zicht op een groot (hypocaust)tegelfragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).

Figuur 78 Detail van het grote (hypocaust)tegelfragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).

3.4.3. Glas

Bij de aanleg van het vlak werd bijna centraal in het plangebied, ter hoogte van werkput 2, een wandfragment van een glazen kom (inv. 4) teruggevonden. Het glas kenmerkt zich door een groenblauwe kleur en bevat luchtbelletjes, hetgeen typisch is voor Romeins glaswerk.

Figuur 79 Zicht op glasfragment, wellicht afkomstig van een Romeinse kom (inventarisnummer 4).

3.4.4. Metaal

Tijdens het onderzoek werden een metaalslak (inv. 40) en twee ijzeren nagels (inv. 41) aangetroffen in de vulling van gracht S12. Op de metaalslak kunnen nog sporen van de ovenwand opgemerkt worden. Wellicht betreft het een smeedslak die in verband te brengen is met de ijzerbewerking.

Figuur 80 Metaalslakfragment met resten van de ovenwand uit gracht S12 (inventarisnummer 40).

3.4.5. Natuursteen

Het onderzoek leverde in totaal 17 fragmenten natuursteen met een totaalgewicht van 1.016g. Het gaat om 3 maalsteenfragmenten en 14 silexartefacten.

Maalsteenfragmenten

In de vulling van gracht S12 werden in totaal drie natuursteenfragmenten (inv. 38 en 39) aangetroffen. De fragmenten kunnen vermoedelijk als maalsteenfragmenten geïdentificeerd worden en zijn vervaardigd in kwartsiet en graniet.

Figuur 81 Maalsteenfragment in kwartsiet uit gracht S12 (inventarisnummer 38).

Silexartefacten

Tijdens het onderzoek werden 14 silexartefacten teruggevonden. De artefacten werden aangetroffen bij de aanleg van het vlak of tijdens het couperen of uithalen van de archeologische sporen. Alle silexartefacten bevonden zich in een secundaire positie. In het ensemble kan onder meer een snedefragment van een gepolijste bijl in grijze mijnsilex uit Spiennes (inv. 34) herkend worden dat gedateerd kan worden in het neolithicum of de vroege bronstijd. Daarnaast zijn nog twee microklingen (inv. 7 en 8) aanwezig die op basis van typologische kenmerken in het mesolithicum geplaatst kunnen worden. Een spits artefact vertoont geretoucheerde boorden (inv. 34). De overige silexfragmenten kunnen als afslag omschreven worden. Het volledige ensemble wijst op menselijke aanwezigheid in het gebied vanaf het mesolithicum tot de vroege bronstijd.

Figuur 82 Selectie van de silexartefacten uit gracht S12: links een snedefragment van een gepolijste bijl, centraal spits aangepunte afslag en rechts een afslagfragment met slagbult (inventarisnummer 34).

3.4.6. Natuurwetenschappelijk onderzoek

Het natuurwetenschappelijk onderzoek bestond uit een waarderend palynologisch onderzoek op het pollenstaal uit laag 3 van gracht S12 (inv. 8).

Het gedetailleerde deelrapport van het natuurwetenschappelijk onderzoek kan geraadpleegd worden in bijlage.

Waarderend palynologisch onderzoek²³

Ter voorbereiding van de palynologische waardering werd uit de pollenbak (PB1, inv. 8) een substaal genomen. Het staal werd behandeld en vervolgens werd het geprepareerde residu bekeken met een lichtmicroscop met vergroting van 400x.

Figuur 83 Zicht op de positie van pollenbak PB1 in gracht S12 en op de positie van het substaal in pollenbak PB1 (bron: Storme 2021, 2, fig. 2).

Het waarderend onderzoek toonde aan dat het pollen in het staal een slechte bewaringstoestand kent en dat de pollenconcentratie bovendien extreem laag is. De zeer dense sedimentmatrix bemoeilijkt daarnaast de telling. Een verdere analyse wordt bijgevolg niet haalbaar, noch zinvol geacht.

Spoor - laagnr.	Pollen-staal	Labonr.	Geschatte concentratie	Geschatte bewaring	Inschatting haalbaarheid
S12 - L3	3 cm	GAP 217	extreem laag	slecht	nee

Figuur 84 Palynologisch assessment van het staal uit gracht S12 (bron: Storme 2021, 3, tabel 2).

²³ Storme 2021.

Het waarderend onderzoek toont echter reeds aan dat pollen van kruiden (NAP) dominant is in het staal. Het gaat daarbij voornamelijk om graspollen (Poaceae), maar ook smalle weegbree (*Plantago lanceolata*) werd meermaals herkend. Verder werd ook een korrel van els (*Alnus*) en Asteraceae-Liguliflorae (lintbloemige composieten) geïdentificeerd. Tot slot werden ook enkele exemplaren van het type HdV 729 (clamydosporen van een niet nader te bepalen schimmel) teruggevonden.

Spoor - laagnr.	Pollen- staal	Labonr.	AP	NAP	plantensporen	schimmelsporen	ander NPP's	HK	sediment	organisch materiaal	Dominante taxa
S12 - L3	3 cm	GAP 217	+	+++	0	+	0	+++	++++	0	Poaceae, <i>Plantago lanceolata</i>

Figuur 85 Palynologische samenstelling van het staal uit gracht S12 op basis van het assessment. Frequentie van enkele componenten: ++++ = zeer hoog, +++ = hoog, ++ = matig, + = laag, 0 = afwezig (bron: Storme 2021, 4, tabel 3).

Op basis van deze eerder beperkte waarnemingen kan vermoed worden dat de vegetatie in de omgeving van het plangebied in grote mate bestond uit grassen. Het staal is echter ontoereikend om een genuanceerd beeld van de vegetatietypes te scheppen.

3.5. Datering en interpretatie archeologische site

3.5.1. Relatieve datering aan de hand van sporen en vondsten

Het merendeel van de aangetroffen sporen kan op basis van de vulling, ruimtelijke spreiding, gebouwtypologie en het aangetroffen vondstmateriaal in de vroeg Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.) gedateerd worden. Op basis van stratigrafische oversnijdingen van de twee hoofdgebouwen kan een fasering binnen het woonerf verondersteld worden. Gezien de gebouwen elkaar grotendeels overlappen en gezien een paalkuil hergebruikt wordt, kan vermoed worden dat beide gebouwen elkaar kort opvolgen in de tijd.

Naast sporen uit de vroeg-Romeinse periode werd in de vulling van gracht S12 een bomkrater geregistreerd. In de kleine inslagtrechter werd een Duitse ontsteker aangetroffen. Vermoedelijk dateert het spoor uit de Eerste Wereldoorlog.

Verder wijst de aanwezigheid van enkele silexartefacten, die echter werden aangetroffen in secundaire positie, op menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het plangebied in het mesolithicum tot en met de vroege bronstijd.

3.5.2. Absolute datering aan de hand van natuurwetenschappelijke dateringstechnieken

Gezien het vondstmateriaal en gebouwtypologie de sporen reeds relatief nauwkeurig weet te plaatsen in de tijd, werden geen bijkomende natuurwetenschappelijke dateringen uitgevoerd.

3.5.3. Absolute datering aan de hand van historische bronnen

Niet van toepassing. Er zijn geen historische bronnen voorhanden die getuigen van de aangetroffen sporen.

3.5.4. Tafonomische opbouw en formatie

Enkele silexartefacten tonen aan dat de omgeving van het plangebied reeds wordt bezocht en bewoond door de mens sinds het mesolithicum. De silexartefacten werden echter door antropogene activiteiten van zowel de hedendaagse als de Gallo Romeinse mens verplaatst en zo opgenomen in jongere sporen en in de hedendaagse ploeglaag.

In de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.) wordt het zuidoostelijke deel van het plangebied in gebruik genomen als woonerf. De bewoningskern loopt vermoedelijk nog verder door buiten het plangebied en bestond minstens uit een hoofdgebouw, dat op een gegeven moment op dezelfde plaats met een ietwat afwijkende oriëntatie wordt herbouwd. In het westelijke deel van het plangebied werden sporen aangetroffen die zich vermoedelijk aan de rand van de nederzetting bevonden. Hier werden onder meer enkele erfindelingsgreppels en een aantal verspreide kuilen gedocumenteerd. Na de opgave van het erf raakt het terrein vermoedelijk tot op vandaag in gebruik als landbouwgrond. Er

werden, met uitzondering van een bomkrater uit de Eerste (of Tweede) Wereldoorlog en enkele verstoringen van recente datum, geen jongere antropogene sporen geattesteerd.

3.6. Synthese

3.6.1. Interpretatie van de archeologische site

Het archeologisch onderzoek aan de Vijvestraat te Dentergem bracht sporen aan het licht van een tweefasig erf uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.), gelokaliseerd op de hogere, goed gedraineerde gronden op de oeverwal van een oude Leiemeander. Het aangetroffen erf is opgebouwd uit een cluster met bewoningssporen, gesitueerd in het zuidoostelijke deel van het plangebied, waarbinnen twee hoofdgebouwen, die elkaar kort opvolgen in de tijd, herkend konden worden. Daarnaast zijn in het westelijke terreindeel enkele perifere sporen zoals erfindelingsgreppels en een aantal verspreide kuilen aanwezig. Het woonerf lijkt in het noorden begrensd te worden door een bredere noordwest-zuidoost georiënteerde gracht. Het erf strekt zich vermoedelijk nog verder uit buiten de grenzen van het terrein, in zuidelijke en/of oostelijke richting. Het vondstmateriaal is vrij divers en bestaat uit aardewerk, bouwkeramiek, glas, metaal en natuursteen.

Verder geven enkele silexartefacten, aangetroffen in secundaire positie, aan dat het terrein reeds vóór de Romeinse periode bezocht of bewoond werd. Ze wijzen op menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het plangebied in het mesolithicum tot de vroege bronstijd.

Jongere sporen werden enkel aangetroffen in de vorm van een inslagkrater met een Duitse ontsteker, vermoedelijk te relateren aan de Eerste Wereldoorlog, en in de vorm van enkele verstoringen van recente datum.

3.6.2. Belang en betekenis van de archeologische site

Ondanks de relatief beperkte oppervlakte van de opgravingszone werden aan de Vijvestraat te Dentergem sporen teruggevonden van een woonerf uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.). Archeologisch onderzoek toonde eerder aan dat de ruime omgeving van het plangebied reeds bewoond en bezocht wordt sinds de steentijden. De landschappelijke locatie van het plangebied, op de hoger gelegen en goed gedraineerde gronden op de oeverwal van een oude Leiemeander, moet interessant geweest zijn voor de mens in het verleden.

De site kadert in een ruimer landschap van menselijke aanwezigheid in de vroeg-Romeinse periode. Op ca. 500m ten zuidoosten werden via luchtfotografische prospectie lineaire sporen waargenomen en werden fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen tijdens veldprospectie (CAI ID 32885²⁴). De opgraving aan de Kapellestraat te Wakken (CAI ID 980905²⁵), gelegen op ca. 2km ten westen van het plangebied, bracht een meerperiodensite aan het licht waarbinnen onder meer een brandrestengraf uit de overgangsperiode van de late ijzertijd naar de vroeg-Romeinse periode werd aangetroffen, alsook twee (drenk)poelen uit de laat-Romeinse periode.

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Donk (ZU2)*.

²⁵ Derweduwen, Vanhoute 2020.

3.7. Beantwoording onderzoeksvragen en -doelen

In het programma van maatregelen bij de nota²⁶ waren onderstaande niet-limitatieve onderzoeksvragen opgenomen:

- Bevinden er zich nog sporen en/of vondsten binnen de advieszone? Behoren de aangetroffen sporen tot één of meerdere structuren (gebouw, bijgebouw, erf, ...)?

De opgraving leverde een tweefasig woonerf op uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.), waarbij de bewoningskern zich in het zuidoosten bevindt. Het overige deel van het plangebied wordt ingevuld met perifere sporen, waaronder enkele kuilen en erfindelingsgreppels. De bewoning wordt gekenmerkt door twee opeenvolgende Alphen-Ekeren gebouwen (De Clercq type IB²⁷), opgetrokken uit een rij van drie centrale middenstaanders. Het vondstensemble is vrij divers en bestaat uit aardewerk, zowel handgevormd als gedraaid aardewerk komt voor, bouwkeramiek, waaronder *tegula* en *imbrex*-fragmenten, alsook mogelijke (hypocaust)tegels, ijzeren nagels, een metaalslak, maalsteenfragmenten en een fragment van een glazen kom. Naast vondsten uit de Romeinse periode werden eveneens enkele silexartefacten, waaronder twee microklingen, een snede van een gepolijste bijl en diverse afslagen, teruggevonden in secundaire positie. Daarnaast werd binnen het plangebied één archeologisch relevant spoor van recentere datum geattesteerd. Het betreft een inslagkrater met Duitse ontsteker uit de Eerste (of Tweede) Wereldoorlog.

- Zijn er sporen die kunnen gerelateerd worden tot artisanale activiteiten?

Er werden geen directe aanwijzingen voor artisanale activiteiten geregistreerd. Wel werd een metaalslak aangetroffen in de vulling van gracht S12 waarop nog resten van een ovenwand aanwezig zijn. Wellicht gaat het om een smeedslak die in verband kan worden gebracht met ijzerbewerking.

- Zegt het vondstenspectrum iets over de economische activiteiten en eventuele handelsrelaties van de bewoners van deze nederzetting?

Het vondstensemble is vrij divers en bestaat uit aardewerk (handgevormd en gedraaid), bouwkeramiek (*tegulae*, *imbrices* en (hypocaust)tegels), metaal (nagels en een metaalslak), natuursteen (maalsteenfragmenten), glas (fragment van een kom) en silex (microklingen, afslagen, snede van een gepolijste bijl, ...). Binnen het aardewerkensemble komt voornamelijk handgevormd aardewerk van lokale oorsprong voor. Tussen het handgevormd aardewerk bevinden zich enkele fragmenten van zoutcontainers, een spinschijfje en een *dolium*-fragment. Er is echter ook een kleinere hoeveelheid gedraaid materiaal aanwezig, waaronder enkele fragmenten Arras aardewerk, een scherf Scheldevallei kruikwaar en een tweetal amfoorfragmenten, hetgeen wijst op enige import.

- Kunnen de sporen gedateerd worden? Is er een fasering aanwezig?

Alle sporen, met uitzondering van één bomkrater, kunnen gedateerd worden in de vroeg-Romeinse periode. Gezien de oversnijding van de twee Alphen-Ekeren gebouwen zijn minstens twee fasen te onderscheiden binnen het woonerf. Het woonerf strekt zich verder uit buiten de grenzen van het

²⁶ Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020b, 10.

²⁷ De Clercq 2009.

plangebied, voornamelijk in zuidoostelijke richting. Het westelijke deel van het terrein is ingenomen door greppels en verspreide kuilen die behoren tot de periferie van de site. De noordelijke brede gracht lijkt de begrenzing te vormen van het volledige erf.

- Kunnen de nederzettingssporen worden gerelateerd tot nabijgelegen vindplaatsen en hoe is de verhouding hiertussen?

De site kadert in een ruimer landschap van menselijke aanwezigheid in de metaaltijden en Romeinse periode op en rondom de oevers van de oude Leie. Op ca. 500m ten zuidoosten werden zo via luchtfotografische prospectie reeds lineaire sporen waargenomen en werden fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen tijdens veldprospectie (CAI ID 32885²⁸). Tijdens opgravingen aan de Catharinastraat te Oeselgem (CAI ID 979953²⁹), gelegen op ca. 800m ten noordoosten van het plangebied, werd een deel van een woonerf aangesneden dat zich vermoedelijk nog verder uitstrekt in noordoostelijke richting. Het woonerf wordt minstens opgebouwd uit een zespalig, éénschepig bijgebouw, vier vierpostenspiekers, een erfgreppel, een palenrij en een waterkuil. De gebouwstructuren clusteren zich ten oosten van een westelijke erfabakening. Een grote hoeveelheid handgevormd aardewerk werd aangetroffen. Op basis van dit vondstmateriaal werden de aangetroffen sporen en structuren gedateerd in de overgangsperiode van de late bronstijd naar de vroege ijzertijd (ca. 900 – 700 v.C.). De opgraving aan de Kapellestraat te Wakken (CAI ID 980905³⁰), gelegen op ca. 2km ten westen van het plangebied, bracht een meerperiodensite aan het licht waarbinnen onder meer een kringgreppel uit de bronstijd en bewoningssporen uit de brons- en ijzertijd werden geattesteerd. Daarnaast werd een brandrestengraf uit de overgangsperiode van de late ijzertijd naar de vroeg-Romeinse periode aangetroffen, alsook twee (drenk)poelen uit de laat-Romeinse periode.

- Hoe zag het landschap er uit ten tijde van de bewoning? Welke invloed hadden de bewoners hierop en *vice versa*?

Het plangebied bevindt zich op een hoger gelegen, goed gedraineerde locatie op de oeverwal van een oude Leiemeander. Deze landschappelijke positie leent zich uitstekend voor bewoning in het verleden. Gezien de aanwezigheid van diverse greppels, enkele verspreide kuilen en een bewoningskern, kan een meer open landschap voorgesteld worden. Wellicht is dit open karakter voornamelijk van toepassing op het woonerf zelf. Het macrobotanische grondstaal van gracht S12 toonde een vrij steriele gebruiksfase waarbij geen organische resten (zaden en/of vruchten) konden opgemerkt worden. Het onderzochte pollenstaal heeft gezien de slechte bewaringscondities en lage pollenconcentratie een beperkt informatiepotentieel maar geeft aan dat er in de omgeving van het terrein grassen aanwezig waren.

²⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Donk* (ZU2).

²⁹ Acke et al. 2019; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Oeselgem Catharinastraat*.

³⁰ Derweduwen, Vanhoute 2020.

3.8. Samenvatting gespecialiseerd publiek

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Vijvestraat te Oeselgem (deelgemeente van Dentergem; provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota³¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk booronderzoek (en indien nodig een verkennend en waarderend booronderzoek, eventueel gevolgd door een proefputtenonderzoek) en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In de nota³², opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, werden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven. Hierbij werd over een deel van het projectgebied een vlakdekkende opgraving geadviseerd. De opgravingszone had een oppervlakte van 2.920m². In dit eindverslag, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van deze opgraving besproken.

De bureaustudie toonde reeds aan dat er voor het plangebied een vrij hoog archeologisch potentieel gold, zowel voor steentijdsites als voor sites met grondsporen. Het terrein bevindt zich immers op de noordelijke flank van de oude Leie, in een gradiëntzone die een belangrijke aantrekkingskracht zou kunnen hebben gehad op de prehistorische mens. Ook voor latere periodes kent het plangebied een gunstige ligging. Bovendien zijn geen aanwijzingen van grootschalige verstoringen aanwezig, waardoor eventueel aanwezig archeologisch erfgoed een gunstige bewaring kan kennen.

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat binnen het plangebied algemeen een Ap-Bw-C bodemsequentie aanwezig is. In een aantal profielen werd echter nog een restant van een verbrokkelde Bt-horizont geattesteerd. De bodem bestaat algemeen uit een eolische lichte zandleem, afgezet tijdens het Weichseliaan. De oorspronkelijke bodemopbouw werd echter reeds uitgewist bij de vorming van een dikke ploeglaag. Gezien geen indicaties voor een afgedekte paleobodem werden aangetroffen, werd de kans op het aantreffen van steentijd vondstenconcentraties laag ingeschat. Sites met grondsporen konden echter niet worden uitgesloten.

Het proefsleuvenonderzoek heeft uitgewezen dat er binnen de grenzen van het plangebied inderdaad een archeologische site met grondsporen uit de ijzertijd of Gallo-Romeinse periode (ca. 800 v.C. – 200 n.C.) aanwezig was. Zo werd in de zuidoostelijke hoek van het terrein een sporencluster, bestaande uit erfgreppels en paalsporen aangetroffen. De sporencluster bevindt zich vermoedelijk op de rand van een woonerf, dat zich situeert binnen een ruraal landschap, ingedeeld door erfgreppels. In het noordelijke deel van het terrein werd bij het proefsleuvenonderzoek een gracht uit de Gallo-Romeinse periode aangesneden die qua morfologie aansluit bij de sporencluster in het zuidoostelijke deel van het terrein.

De resultaten van de opgraving sluiten aan bij de vooropgestelde verwachtingen op basis van het bureauonderzoek en het proefsleuvenonderzoek. De landschappelijke ligging van het plangebied, op

³¹ Bot 2019a, b.

³² Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, b.

de hogere en goed gedraineerde gronden op de oeverwal van de oude Leie leent zich immers uitstekend tot de inplanting van een nederzetting. De opgraving bracht in totaal twee hoofdgebouwen enkele kuilen en een aantal greppels en grachten aan het licht die deel uitmaken van eenzelfde woonerf uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.). De aangetroffen hoofdgebouwen kunnen typologisch omschreven worden als tweeschepige constructies van het type Alphen-Ekeren en worden gevormd door drie zware nokstaanders (De Clercq type 1B³³). Ze overlappen elkaar grotendeels, waardoor vermoed kan worden dat ze elkaar kort opvolgen in de tijd. De bewoningskern van het woonerf situeert zich ter hoogte van deze gebouwen, in de zuidoostelijke hoek van het plangebied, en zet zich in deze richting vermoedelijk nog verder buiten de grenzen van het terrein. Het westelijke deel van het plangebied bevat enkele erfindelingsgreppels en een aantal verspreide kuilen die vermoedelijk gesitueerd zijn in de periferie van het woonerf. De noordwest-zuidoost georiënteerde gracht in het noordelijke deel van het plangebied, kan wellicht gezien worden als de noordelijke begrenzing van het ruimere woonerf. Het vondstenensemble van het erf is vrij divers en bestaat uit aardewerk, bouwkeraamiek, metaal, natuursteen en glas. Verder werden tijdens de opgraving diverse silexartefacten aangetroffen die aantonen dat de omgeving van het plangebied reeds bezocht en bewoond werd in het mesolithicum tot de late bronstijd. Naast sporen uit de Romeinse periode werd één archeologisch relevant spoor van recentere datum gedocumenteerd. Het betreft een bomkrater die vermoedelijk gerelateerd kan worden aan de Eerste Wereldoorlog.

De site kadert in een ruimer landschap van menselijke aanwezigheid in de metaaltijden en Romeinse periode op en rondom de oevers van de oude Leie. Op ca. 500m ten zuidoosten werden zo via luchtfotografische prospectie reeds lineaire sporen waargenomen en werden fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen tijdens veldprospectie (CAI ID 32885³⁴). Tijdens opgravingen aan de Catharinastraat te Oeselgem (CAI ID 979953³⁵), gelegen op ca. 800m ten noordoosten van het plangebied, werd een deel van een woonerf aangesneden dat zich vermoedelijk nog verder uitstrekt in noordoostelijke richting. Het woonerf wordt minstens opgebouwd uit een zespalig, éénschepig bijgebouw, vier vierpostenspiekers, een erfgreppel, een palenrij en een waterkuil. De gebouwstructuren clusteren zich ten oosten van een westelijke erfafbakening. Een grote hoeveelheid handgevormd aardewerk werd aangetroffen. Op basis van dit vondstmateriaal werden de aangetroffen sporen en structuren gedateerd in de overgangsperiode van de late bronstijd naar de vroege ijzertijd (ca. 900 – 700 v.C.). De opgraving aan de Kapellestraat te Wakken (CAI ID 980905³⁶), gelegen op ca. 2km ten westen van het plangebied, bracht een meerperiodensite aan het licht waarbinnen onder meer een kringgreppel uit de bronstijd en bewoningssporen uit de brons- en ijzertijd werden geattesteerd. Daarnaast werd een brandrestengraf uit de overgangsperiode van de late ijzertijd naar de vroeg-Romeinse periode aangetroffen, alsook twee (drenk)poelen uit de laat-Romeinse periode.

³³ De Clercq 2009.

³⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Donk* (ZU2).

³⁵ Acke et al. 2019; Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Oeselgem Catharinastraat*.

³⁶ Derweduwen, Vanhoute 2020.

3.9. Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Naar aanleiding van de bouw van een nieuwe verkaveling aan de Vijvestraat te Oeselgem (deelgemeente van Dentergem; provincie West-Vlaanderen), werd in januari 2021 een archeologische opgraving uitgevoerd. Het onderzoek bracht sporen aan het licht van een woonerf uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.).

De resultaten van de opgraving sluiten aan bij de vooropgestelde verwachtingen op basis van het bureauonderzoek en het proefsleuvenonderzoek. De landschappelijke ligging van het plangebied, op de hogere en goed gedraineerde gronden op de oeverwal van de oude Leie leent zich immers uitstekend tot de inplanting van een nederzetting. De opgraving bracht in totaal twee hoofdgebouwen enkele kuilen en een aantal greppels en grachten aan het licht die deel uitmaken van eenzelfde woonerf uit de vroeg-Romeinse periode (ca. 50 v.C. – 100 n.C.). De aangetroffen hoofdgebouwen kunnen typologisch omschreven worden als tweeschepige constructies van het type Alphen-Ekeren en worden gevormd door drie zware nokstaanders (De Clercq type 1B³⁷). Ze overlappen elkaar grotendeels, waardoor vermoed kan worden dat ze elkaar kort opvolgen in de tijd. De bewoningskern van het woonerf situeert zich ter hoogte van deze gebouwen, in de zuidoostelijke hoek van het plangebied, en zet zich in deze richting vermoedelijk nog verder buiten de grenzen van het terrein. Het westelijke deel van het plangebied bevat enkele erfindelingsgreppels en een aantal verspreide kuilen die vermoedelijk gesitueerd zijn in de periferie van het woonerf. De noordwest-zuidoost georiënteerde gracht in het noordelijke deel van het plangebied, kan vermoedelijk gezien worden als de noordelijke begrenzing van het ruimere woonerf. Het vondstenensemble van het erf is vrij divers en bestaat uit aardewerk, bouwkeramiek, metaal, natuursteen en glas. Verder werden tijdens de opgraving diverse silexartefacten aangetroffen die aantonen dat de omgeving van het plangebied reeds bezocht en bewoond werd in het mesolithicum tot de late bronstijd. Naast sporen uit de Romeinse periode werd een archeologisch relevant spoor van recentere datum gedocumenteerd. Het betreft een bomkrater die vermoedelijk gerelateerd kan worden aan de Eerste Wereldoorlog.

³⁷ De Clercq 2009.

3.10. Bibliografie

- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., Hagen J., Wyns G., 2019. *Eindverslag Oeselgem Catharinastraat*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bvba.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Molenstraat*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/980523>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Dentergem Oeselgem Catharinastraat*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979953>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Donk (ZU2)*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/32885>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Goed ten Heede*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/31560>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Heilige Martinuskerk*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/84479>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Hekkenstraat fase 1*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/981608>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Inventaris*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Kasteel Te Lake*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38366>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Kasteel Ter Lake*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/31566>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Oeselgem*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14703>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Oude Pastorij*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/31565>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Parochiekerk Sint-Petrus en Paulus*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38362>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Parochiekerk Sint-Petrus en Sint-Catharina met kerkhof*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/84630>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint Martinuskerk*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/155730>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint-Pieter en Catharinakerk*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/210829>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Sint-Pieterskerk*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/31558>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Wappers molen*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/31562>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2021, *Zulte Pontstraat*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979912>.

- Bot B., 2019a. *Dentergem Vijvestraat. Archeologienota bureauonderzoek verslag van resultaten*, Ledeberg: Bart Bot Archeologie.
- Bot B., 2019b. *Dentergem Vijvestraat. Archeologienota bureauonderzoek programma van maatregelen*, Ledeberg: Bart Bot Archeologie.
- De Clercq W., 2009. *Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in rurale bewoningsstructuur en materiële cultuur in landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorum. (Provincie Gallia-Belgica, ca. 100 v.Chr. – 400 n.Chr.). Proefschrift voorgedragen tot het behalen van de graad van Doctor in de Archeologie*, Gent: Universiteit Gent. Faculteit Letteren en Wijsbegeerte.
- Deconynck J., Vergauwe R., Laloo P., 2020a. *Nota. Verslag van Resultaten. Landschappelijk booronderzoek 2020I102. Proefsleuven 2020J182. Dentergem Vijvestraat*, Bredene: Ghent Archaeological Team bv.
- Deconynck J., Vergauwe R., Laloo P., 2020b. *Nota. Programma van Maatregelen. Landschappelijk booronderzoek 2020I102. Proefsleuven 2020J182. Dentergem Vijvestraat*, Bredene: Ghent Archaeological Team bv.
- Denewet L., Holemans H., 2016. *Wappersmolen. Olieslagerij van Damme*, geraadpleegd op 9 september 2021 op <https://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?nummer=3507>.
- Derweduwen N., Vanhoute C., 2020. *Archeologische opgraving. Verslag van resultaten. Eindverslag. Wakken Kapellestraat (prov. West-Vlaanderen)*, Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv.
- Storme A., 2021. *Assessment palynologie Dentergem Vijvestraat (2020K250). Palynologisch assessment van een gracht uit de opgraving Dentergem Vijvestraat, Rapport paleo-ecologie 2021-23*, Bredene: Ghent Archaeological Team bvba.
- www.geopunt.be

3.11. Figurenlijst

Figuur 1 Uitsnede uit de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).	7
Figuur 2 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).	7
Figuur 3 Aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone op het kadaster (bron: geopunt.be).	8
Figuur 4 Aanduiding van het plangebied en de opgravingszone op de orthofoto van 2019 (bron: geopunt.be).	8
Figuur 5 Boorplan van het landschappelijk booronderzoek (bron: Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, 10, fig. 5).....	10
Figuur 6 Schematische weergave van de pedo-sedimentaire eenheden van de landschappelijke boringen (bron: Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020a, 12, fig. 8).	11
Figuur 7 Algemeen sporenplan van het proefsleuvenonderzoek, geprojecteerd op het GRB, met aanduiding van de advieszone (bron: Deconynck, Vergauwe, Laloo 2020b, 5, fig. 2).....	13
Figuur 8 Plan van de nieuwe toestand (bron: Bot 2019a, 11, fig. 7; initiatiefnemer).	15
Figuur 9 Werkputtenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 10 Metaaldetectie na het verwijderen van de teelaarde.....	17
Figuur 11 Aanleg en opschaven van het archeologisch vlak.....	18
Figuur 12 Opmeten van de grondsporen en het archeologisch vlak.....	18
Figuur 13 Couperen van de grondsporen.	19
Figuur 14 Staalname en intekenen van de coupes.	19
Figuur 15 Zicht op het gedroogde residu van het 20l grondstaal uit de gracht S12 – laag 3 (inventarisnummer 1).	23
Figuur 16 Zicht op de geplaatste pollenbak op de lagen 3 en 4 (gebruiksfase) van de gracht S12 (inventarisnummer 8).	24
Figuur 17 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).....	26
Figuur 18 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).....	32
Figuur 19 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).....	32
Figuur 20 Zicht op het de kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).....	33
Figuur 21 Uitsnede van de bodemgebruikskaart (2001) ter hoogte van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).	34
Figuur 22 Zicht op het DTM met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	35
Figuur 23 Detailopname van het DTM met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).....	36
Figuur 24 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	36
Figuur 25 Zicht op de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be). ..	37
Figuur 26 Zicht op de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	38

Figuur 27 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 6 (bron: geopunt.be).	38
Figuur 28 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	41
Figuur 29 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	42
Figuur 30 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	42
Figuur 31 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	43
Figuur 32 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).	43
Figuur 33 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).	44
Figuur 34 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).	44
Figuur 35 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 met aanduiding van het plangebied (bron: Cartesius; NGI).	45
Figuur 36 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).	45
Figuur 37 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	46
Figuur 38 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	46
Figuur 39 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris ter hoogte van het plangebied (bron: CAI, geopunt.be).	47
Figuur 40 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	52
Figuur 41 Opgravingszone met aanduiding van de referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	52
Figuur 42 Opgravingszone met aanduiding van de TAW-hoogtes van het maaiveldniveau (zwart), vlakniveau 1 (donkerblauw) en vlakniveau 2 (lichtblauw), geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	53
Figuur 43 Profiel 1 in het zuidwesten van de opgravingszone (WP1).	53
Figuur 44 Profiel 2 in noordoosten van de opgravingszone (WP1).	54
Figuur 45 Profiel 3 in zuidoosten van de opgravingszone (WP1).	54
Figuur 46 Allesporenkaart van de opgraving, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	57
Figuur 47 Detail van de twee vroeg-Romeinse Alphen-Ekeren gebouwen in de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksgebied (bron: geopunt.be).	58
Figuur 48 Grafische weergave van gebouwplattegrond H1 in vlak en coupe.	59
Figuur 49 Grafische weergave van gebouwplattegrond H2 in vlak en in coupe.	59
Figuur 50 Zicht op de twee hoofdgebouwen (H1: zwart en H2: wit).	60
Figuur 51 Zicht op de paalkuilen S18 (links) en S19 (rechts).	60
Figuur 52 Doorsnede van de paalkuilen S18 (links) en S19 (rechts).	61
Figuur 53 Coupe op paalkuil S32 (H2).	61
Figuur 54 Vlakfoto van kuil S7 met houtskoolrijkere vulling.	62
Figuur 55 Coupe op de kuil S7.	63
Figuur 56 Vlakfoto van de kuil S8 oversneden door de greppel S2.	63
Figuur 57 Coupe op kuil S8 en greppel S2.	63
Figuur 58 Vlakfoto van kuil S42, gelegen tegen de zuidelijke grens van de opgravingszone.	64
Figuur 59 Coupe op kuil S42.	64
Figuur 60 Zicht op de gracht S12 langsheen de noordelijke grens van de opgravingszone.	65

Figuur 61 Coupe op de gracht S12.....	66
Figuur 62 Grafische weergave van de coupe op gracht S12.	66
Figuur 63 Zicht op de gracht S12 op een tweede vlakniveau.....	67
Figuur 64 Allesporenkaart van vlak 2 ter hoogte van gracht S12, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	67
Figuur 65 Zicht op greppel S15 (S1/S15/S43/S52) in het oostelijke deel van werkput 1.....	68
Figuur 66 Coupe op de greppel S1 (S1/S15/S43/S52).....	69
Figuur 67 Kleine bomkrater S14 met Duitse ontsteker in de opvulling van de vroeg-Romeinse gracht S12.	70
Figuur 68 Duitse ontsteker, vervaardigd in een koperlegering en zamac, wellicht uit de Eerste Wereldoorlog (S14).....	70
Figuur 69 Handgevormde licht uitstaande afgeronde randscherf uit de greppel S4 (inventarisnummer 9).	73
Figuur 70 Rand, schouder en aanzet van de buik van een beker uit de kuil S8 (inventarisnummer 43).	73
Figuur 71 Rand, schouder en aanzet van de buik van een beker uit de kuil S8 – binnenaanzicht en doorsnede/baksel (inventarisnummer 43).	74
Figuur 72 Grafische weergave van de beker uit kuil S8 (inventarisnummer 43).....	74
Figuur 73 Zicht op een amfoorfragment (links), zoutcontainer (centraal) en handgevormd aardewerk waaronder een wandscherf met takindrukken (rechts) uit gracht S12 (inventarisnummer 42).	75
Figuur 74 Zicht op het baksel van het amfoorfragment en rechts detailopname van de takindrukken uit gracht S12 (inventarisnummer 42).	75
Figuur 75 Zicht op de twee fragmenten van de spinschijf met linkse de vage aflijning van de doorboring uit kuil S7 (inventarisnummer 27).	76
Figuur 76 Zicht op een <i>tegula</i> -fragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).	77
Figuur 77 Zicht op een groot (hypocaust)tegelfragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).	78
Figuur 78 Detail van het grote (hypocaust)tegelfragment uit greppel S52 (inventarisnummer 3).....	78
Figuur 79 Zicht op glasfragment, wellicht afkomstig van een Romeinse kom (inventarisnummer 4). .	79
Figuur 80 Metaalslakfragment met resten van de ovenwand uit gracht S12 (inventarisnummer 40).	80
Figuur 81 Maalsteenfragment in kwartsiet uit gracht S12 (inventarisnummer 38).	81
Figuur 82 Selectie van de silexartefacten uit gracht S12: links een snedefragment van een gepolijste bijl, centraal spits aangepunte afslag en rechts een afslagfragment met slagbult (inventarisnummer 34).	82
Figuur 83 Zicht op de positie van pollenbak PB1 in gracht S12 en op de positie van het substaal in pollenbak PB1 (bron: Storme 2021, 2, fig. 2).	83
Figuur 84 Palynologisch assessment van het staal uit gracht S12 (bron: Storme 2021, 3, tabel 2).	83
Figuur 85 Palynologische samenstelling van het staal uit gracht S12 op basis van het assessment. Frequentie van enkele componenten: ++++ = zeer hoog, +++ = hoog, ++ = matig, + = laag, 0 = afwezig (bron: Storme 2021, 4, tabel 3).	84

3.12. Tabellenlijst

Tabel 1 Bemonsterde sporen en staalnummers.....	21
Tabel 2 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen en gewicht.	22
Tabel 3 Overzicht van de ingezamelde stalen.	24
Tabel 4 Detail van de ingezamelde stalen met aanduiding van het staal geselecteerd voor natuurwetenschappelijk onderzoek (grijs).....	24
Tabel 5 Aantallen per mogelijk wetenschappelijk onderzoek, in dit geval pollenonderzoek, macrobotanisch onderzoek, en ¹⁴ C-datering.	24
Tabel 6 Zicht op de aangetroffen spoorcategorieën en hun aantallen.	26
Tabel 7 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen en gewicht.	71
Tabel 8 Overzicht van de ingezamelde stalen.	71

4. Bewaring en deponering

Na afronding van een archeologische opgraving is het belangrijk dat het archeologische ensemble, d.i. het geheel van de materiële resten en het opgravingsarchief, als één geheel bewaard blijft volgens het actiefbehoudsbeginsel, zoals ook in het Verdrag van Valletta (artikel 4, paragrafen 2 en 3) wordt bepaald. Zakelijkrechthouders van een archeologisch ensemble moeten het ensemble als één geheel bewaren en in goede staat behouden. Conform het actiefbehoudsbeginsel moeten de zakelijkrechthouders mogelijke nadelige gevolgen ten aanzien van het ensemble voorkomen door de gepaste voorzorgsmaatregelen te nemen. Voorts moeten de zakelijkrechthouders het ensemble voor onderzoek en ontsluiting beschikbaar houden. Een zakelijkrechthouder kan zich aan de opgesomde plichten onttrekken, door schenking of bruikleen aan een erkend onroerenderfgoeddepot.

Het vondstmateriaal werd door Acke & Bracke bv in functie van opmaak van het eindverslag gewassen, gedroogd, verpakt en gestabiliseerd voor deponering. Na de afronding van het eindverslag wordt het ensemble overgedragen aan de initiatiefnemer.

5. Bijlagen

5.1. Lijst plannen en kaarten

5.2. Tekeningenlijst

5.3. Fotolijst

5.4. Sporenlijst

5.5. Vondstenlijst

5.6. Stalenlijst

5.7. Skeletformulieren

Niet van toepassing

5.8. Conservatierapport

Niet van toepassing

5.9. Resultaten aardkundige en natuurwetenschappelijke analyses

5.10. Referentieprofiel

5.11. Dagrapporten

5.12. Veldtekeningen

Plannenlijst

2020K250

Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat

Plannr.	Onderwerp/ type	Schaal	Analoog/ digitaal	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak
001	Topografische kaart	1:35.000	digitaal	08/09/2021	/	/	/	/
002	Topografische kaart detail	1:3.500	digitaal	08/09/2021	/	/	/	/
003	Kadaster	1:650	digitaal	11/01/2021	/	/	/	/
004	Orthofoto 2020	1:650	digitaal	08/09/2021	/	/	/	/
005	Werkputtenplan	1:400	digitaal	08/09/2021	1-3	/	/	/
006	Allesporenkaart vlak 1	1:400	digitaal	09/09/2021	1-3	/	/	1
007	Bodemgebruikskaart	1:3.500	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
008	DTM	1:45.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
009	DTM detail	1:800	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
010	Potentiële bodemerosiekaart	1:5.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
011	Tertiair geologische kaart	1:35.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
012	Quartaair geologische kaart	1:35.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
013	Ferrariskaart	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
014	Atlas der Buurtwegen	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
015	Kaart van Popp	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
016	Kaart Vandermaelen	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
017	Topografische kaart (1862)	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
018	Topografische kaart (1884)	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
019	Topografische kaart (1910)	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
020	Topografische kaart (1951)	1:4.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
021	Orthofoto 1971	1:1.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
022	Orthofoto 1979-1990	1:1.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
023	Orthofoto 2000-2003	1:1.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
024	CAI	1:15.000	digitaal	09/09/2021	/	/	/	/
025	Bodemkaart	1:4.000	digitaal	10/09/2021	/	/	/	/
026	Referentieprofielen	1:400	digitaal	10/09/2021	1-3	/	/	/
027	TAW-hoogtes	1:400	digitaal	10/09/2021	1-3	/	/	0-2
028	Allesporenkaart vlak 1 (structuren)	1:400	digitaal	10/09/2021	1-3	/	/	1
029	Detail allesporenkaart (H1 en H2)	1:80	digitaal	10/09/2021	1	/	/	1
030	Allesporenkaart vlak 2	1:65	digitaal	10/09/2021	1	/	/	2

Tekeningenlijst

2020K250

Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat

Tekeningnr	Type (coupe, profiel, vondst of aanzicht)	Schaal	Analoog/ digitaal	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Onderwerp	Spoornr	Coupe (x, y)	Vondstnr	Profielnr	Profiel (x, y)
AW1	vondst	1:1	analoog	16/09/2021	/	/	/	/	aardewerktekeningen (blz. 1/1)	/	/	9, 43	/	/
AW2	vondst	1:2	digitaal	16/09/2021	/	/	/	/	aardewerktekening inv. 43	/	/	43	/	/
CP1	coupe	1:20	analoog	04/01/2021	1-3	/	/	/	coupetekeningen (blz. 1/2)	1-21, 25-27, 30, 34-41	zie sporenlijst	/	/	/
CP2	coupe	1:20	analoog	06/01/2021	1-3	/	/	/	coupetekeningen (blz. 2/2)	10-11, 22-25, 28-29, 31-33, 42, 44-46, 48-50, 53-55	zie sporenlijst	/	/	/
CP3	coupe	1:12	digitaal	10/09/2021	1	/	/	/	coupetekening S12	12	zie sporenlijst	/	/	/
CP4	coupe	1:60	digitaal	10/09/2021	1	/	/	/	coupetekening H1	18, 22, 30, 33	zie sporenlijst	/	/	/
CP5	coupe	1:70	digitaal	10/09/2021	1	/	/	/	coupetekening H2	18, 25, 27, 29, 32, 40	zie sporenlijst	/	/	/

Fotolijst

2020K250

Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat

Fotonr	Type foto (overzicht, vlak, spoor, coupe, profiel, vondst, detail,...)	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Spoornr	Coupe (x, y)	Vondstnr	Profielnr	Profiel (x, y)
2020K250 - WP1 - PR1 - 001 referentieprofiel	profiel	04/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	1	X 83455,79; Y 180421,52 X 83455,10; Y 180422,33
2020K250 - WP1 - PR1 - 001	profiel	04/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	1	X 83455,79; Y 180421,52 X 83455,10; Y 180422,33
2020K250 - WP1 - PR1 - 002	profiel	04/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	1	X 83455,79; Y 180421,52 X 83455,10; Y 180422,33
2020K250 - WP1 - PR2 - 001	profiel	05/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	2	X 83447,29; Y 180478,17 X 83448,82; Y 180477,71
2020K250 - WP1 - PR2 - 002	profiel	05/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	2	X 83447,29; Y 180478,17 X 83448,82; Y 180477,71
2020K250 - WP1 - PR3 - 001	profiel	05/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	3	X 83484,19; Y 180460,85 X 83485,37; Y 180459,45
2020K250 - WP1 - PR3 - 002	profiel	05/01/2021	1	/	/	/	/	/	/	3	X 83484,19; Y 180460,85 X 83485,37; Y 180459,45
2020K250 - V3 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	3	/	/
2020K250 - V3 - 002	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	3	/	/
2020K250 - V3 - 003	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	3	/	/
2020K250 - V3 - 004	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	3	/	/
2020K250 - V3 - 005	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	3	/	/
2020K250 - V4 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	4	/	/
2020K250 - V9 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	9	/	/
2020K250 - V9 - 002	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	9	/	/
2020K250 - V27 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	27	/	/
2020K250 - V34 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	34	/	/
2020K250 - V38 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	38	/	/
2020K250 - V38 - 002	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	38	/	/
2020K250 - V40 - 001	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	40	/	/
2020K250 - V40 - 002	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	40	/	/
2020K250 - V42 - 001	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	42	/	/
2020K250 - V42 - 002	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	42	/	/
2020K250 - V42 - 003	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	42	/	/
2020K250 - V42 - 004	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	42	/	/
2020K250 - V43 - 001	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	43	/	/
2020K250 - V43 - 002	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	43	/	/
2020K250 - V43 - 003	vondst	24/02/2021	/	/	/	/	/	/	43	/	/
2020K250 - V43 - 004	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	43	/	/
2020K250 - V43 - 005	vondst	25/02/2021	/	/	/	/	/	/	43	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 001	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 002	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 003	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 004	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 005	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 006	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 007	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 008	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 009	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 010	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 011	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 012	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 013	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 014	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - Overzicht - 015	overzicht	04/01/2021	1	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP1 - S1 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	1	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S1 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	1	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S1 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	1	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	2	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	2	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S4-S5 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 4-5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S4-S5 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 4-5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S4-S5 - 003	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 4-5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S4-S5 - 004	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 4-5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S4-S5 - 005	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 4-5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S5 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S5 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S5 - 003	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 - 003	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 - 004	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 CP - 001	coupe	05/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S2, S8 CP - 002	coupe	05/01/2021	1	/	/	1	2, 8	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S3 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	3	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S3 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	3	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S3 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	3	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S3 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	3	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S4 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	4	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S4 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	4	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S5 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S5 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S5 CP - 003	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	5	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S6 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	6	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S6 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	6	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S6 CP - 001	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	6	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S6 CP - 002	coupe	04/01/2021	1	/	/	1	6	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S7 - 001	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	7	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S7 - 002	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	7	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S7 - 003	spoor	04/01/2021	1	/	/	1	7	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S7 CP - 001	coupe	05/01/2021	1	/	/	1	7	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP1 - S7 CP - 002	coupe	05/01/2021	1	/	/	1	7	zie sporenlijst	/	/	/

[illegible]

[illegible]

2020K250 - WP2 - S47-S48 - 002	spoor	06/01/2021	2	/	/	1	47-48	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S48 - 001	spoor	06/01/2021	2	/	/	1	48	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S48 - 002	spoor	06/01/2021	2	/	/	1	48	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S48 CP - 001	coupe	06/01/2021	2	/	/	1	48	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S49 CP - 001	coupe	06/01/2021	2	/	/	1	49	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S49 CP - 002	coupe	06/01/2021	2	/	/	1	49	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S50 CP - 001	coupe	06/01/2021	2	/	/	1	50	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP2 - S50 CP - 002	coupe	06/01/2021	2	/	/	1	50	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - Overzicht - 001	overzicht	08/01/2021	3	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Overzicht - 002	overzicht	08/01/2021	3	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Overzicht - 003	overzicht	08/01/2021	3	/	/	1	/	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - S52 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	52	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S52 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	52	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S53 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	53	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S53 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	53	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S53 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	53	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S53 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	53	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S54 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	54	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S54 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	54	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S54 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	54	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S54 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	54	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S55 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	55	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S55 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	55	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S55 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	55	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S55 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	55	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S56 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	56	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S56 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	56	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S56-S57 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	56-57	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S56-S57 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	56-57	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S56-S57 - 003	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	56-57	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S57 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	57	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S57 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	57	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S58 - 001	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	58	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S58 - 002	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	58	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S58 - 003	spoor	08/01/2021	3	/	/	1	58	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S58 CP - 001	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	58	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - S58 CP - 002	coupe	08/01/2021	3	/	/	1	58	zie sporenlijst	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 001	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 002	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 003	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 004	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 005	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/
2020K250 - WP3 - Windval - 006	windval	08/01/2021	3	/	/	1	windval	/	/	/	/

Sporenlijst

2020K250

Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat

Spoornr	Werkputnr./S/eufnr.	Sectornr.	Vaknr.	Vlaknr.	Interpretatie	Associatie	Datum	Aflijning	Datering	Coupe (x,y)	Diepte (cm)	Opmerkingen	Laag					Bouwelement					Relatie	Vondstnr	Staalnr	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)		
													Nummer	Aard (HOM/HET)	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie	Constructie	Fasering	Materiaal	Afwerking						Techniek	
						S1/S15/S43/S52, S16, S51	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83465,84; Y 180422,50 X 83464,69; Y 180423,34 X 83456,45; Y 180429,89 X 83457,16; Y 180430,50 en X 83442,91; Y 180444,41 X 83443,91; Y 180445,26	20	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S1/S15/S43/S52, S16, S51	29	/	66	CP1	
2	1	/	/	1	greppel	S4, S5, S8	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83463,98; Y 180428,47 X 83464,70; Y 180428,60 X 83452,80; Y 180437,48 X 83453,24; Y 180436,60	8	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S4, S5, S8	6 en 16	/	56-57	CP1	
3	1	/	/	1	paalkuil	/	04/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83464,70; Y 180428,60 X 83452,80; Y 180437,48 X 83453,24; Y 180436,60	24	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	8 en 32	/	/	CP1	
4	1	/	/	1	greppel	S2, S10 S5/S35/S47/S56, S2, S10, S36, S51, S48, S57	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83453,24; Y 180436,60	10	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S2, S10	9	/	/	CP1	
5	1	/	/	1	gracht	S5/S35/S47/S56, S2, S10, S36, S51, S48, S57	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83451,86; Y 180439,87 X 83452,63; Y 180438,13	38	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S5/S35/S47/S56, S2, S10, S36, S51, S48, S57	37	/	/	CP1	
6	1	/	/	1	paalkuil	/	04/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83453,53; Y 180438,76 X 83454,04; Y 180438,93	16	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1	
7	1	/	/	1	kuil	/	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83445,25; Y 180444,30 X 83446,55; Y 180445,85	20	/	1	HET	DGRBR	zandleem	HK	ja	/	/	/	/	/	/	26 en 27	5	54-55	CP1	
8	1	/	/	1	kuil	oversneden door S2	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83442,91; Y 180444,41 X 83443,91; Y 180445,26	28	/	1	HET	DGRBR	zandleem	HK	ja	/	/	/	/	/	S2	43	4	56-57	CP1	
9	1	/	/	1	kuil	/	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83447,36; Y 180447,44 X 83446,00; Y 180446,75 X 83446,79; Y 180450,35 X 83446,29; Y 180449,81 en X 83459,85; Y 180434,93 X 83460,63; Y 180435,65	24	/	1	HET	GRBR	zandleem	beetje HK	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1
10	1	/	/	1	greppel	S4, S5/S35/S47/S56	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83446,29; Y 180449,81 en X 83459,85; Y 180434,93 X 83460,63; Y 180435,65 X 83434,83; Y 180460,62 X 83435,34; Y 180460,22 en X 83440,90; Y 180464,99 X 83440,13; Y 180465,78	15	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	S4, S5/S35/S47/S56	13	/	/	CP1, CP2
11	1	/	/	1	greppel	S12	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83440,90; Y 180464,99 X 83440,13; Y 180465,78	26	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S12	/	/	/	CP1, CP2	
12	1	/	/	1-2	gracht	S11, S13, S14, S37-S39, S51	04/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83451,63; Y 180470,26 X 83452,63; Y 180473,81	88	/	1	HOM	DBRGR	zandleem	beetje HK	ja	/	/	/	/	/	S11, S13, S14, S37-S39, S51	1, 2, 7, 25, 31, 34, 39, 40, 41 en 42	1, 7 en 8	60-61, 63	CP1, CP3	
													2	HOM	DGRBR	zandleem	beetje HK	ja											
													3	HOM	GR	zandleem	/	ja											
													4	HOM	LGR	zandleem	/	ja											
13	1	/	/	1-2	gracht	S12	05/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83471,25; Y 180470,26 X 83472,74; Y 180469,40	32	/	1	HET	DGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S12	/	/	/	CP1	
													2	HOM	LGR	zandleem	/	ja											
14	1	/	/	1	bomput	S12	05/01/2021	vrij scherp	WOI/II	/	8	/	1	HET	DGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	S12	/	/	67-68	CP1	
15	1	/	/	1	greppel	S1/S15/S43/S52, S16, S51	05/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83485,20; Y 180453,64 X 83486,36; Y 180452,25 X 83485,20; Y 180453,64 X 83486,36; Y 180452,25	23	/	1	HOM	GRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	S1/S15/S43/S52, S16, S51	/	/	65	CP1
16	1	/	/	1	kuil	S15	05/01/2021	vrij scherp	VRRROM	X 83486,36; Y 180452,25 X 83486,16; Y 180449,60 X 83486,65; Y 180449,33	22	/	1	HET	LGRBR	zandleem	beetje HK	ja	/	/	/	/	/	S15	/	/	/	CP1	
17	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83486,65; Y 180449,33 X 83489,18; Y 180449,10 X 83488,25; Y 180450,01	7	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1	
18	1	/	/	1	paalkuil	H1: S18/S22/S33; H2: S18/S25/S32	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83489,18; Y 180449,10 X 83488,25; Y 180450,01 X 83489,18; Y 180449,10	42	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	H1: S18/S22/S33; H2: S18/S25/S32	33	/	50-52	CP1, CP4, CP5
19	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83488,25; Y 180450,01 X 83489,35; Y 180448,87	12	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	51-52	CP1	
20	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83489,91; Y 180449,22 X 83488,75; Y 180448,36	23	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1	
21	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83489,12; Y 180448,87 X 83487,34; Y 180445,71	8	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1	
22	1	/	/	1	paalkuil	H1: S18/S22/S33	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83486,78; Y 180446,42 X 83485,89; Y 180445,79	34	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	H1: S18/S22/S33	/	/	50	CP2, CP4	
23	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83486,58; Y 180446,10 X 83486,36; Y 180447,91	18	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP2	
24	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 93486,00; Y 180447,19 X 83486,09; Y 180446,87	26	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP2	
25	1	/	/	1	paalkuil	H2: S18/S25/S32	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83486,85; Y 180447,37 X 83485,06; Y 180447,73	16	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	H2: S18/S25/S32	/	/	50	CP1, CP2, CP5	
26	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83485,64; Y 180447,89 X 83484,70; Y 180448,36	22	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP1	
27	1	/	/	1	paalkuil	wandpaal H2	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83484,73; Y 180447,84 X 83483,58; Y 180446,25	6	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	wandpaal H2	/	/	50	CP1, CP5	
28	1	/	/	1	paalkuil	/	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83482,91; Y 180446,17 X 83483,87; Y 180444,08	26	/	1	HOM	LGRBR	zandleem	/	ja	/	/	/	/	/	/	/	/	/	CP2	
29	1	/	/	1	paalkuil	wandpaal H2	05/01/2021	matig scherp	VRRROM	X 83484,42; Y 180444,55	60	/	1	HET	GRBR	zandleem	beetje HK	ja	/	/	/	/	/	wandpaal H2	/td				

												2	HET	DGR- ZWGR gev!	zandleem	HK	ja																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	-----	-------------------	----------	----	----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Vondstenlijst

2020K250			Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat																						
Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/Coupedeel	Werkput/Sleuf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Vondstcategorie	Omschrijving	Datering	Hoeveelheid (telling/schatting)					Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst-tekening
																Rand	Wand	Bodem	Gruis	TOTAAL					
1	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg, coupe, uithalen	6/01/2021	/	/	bouwkeramiek	tegulafragmenten	VROM	/	/	/	/	5	1784	ja	/	/	/
1	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg, coupe, uithalen	6/01/2021	/	/	bouwkeramiek	imbrexfragmenten	VROM	/	/	/	/	2	551	ja			
2	12	1 en 2	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	bouwkeramiek	tegulafragmenten	VROM	/	/	/	/	3	716	ja	/	/	/
														(hypocaust) tegelfragment; dikte ca. 5,5cm	VROM										
2	12	1 en 2	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	bouwkeramiek		VROM	/	/	/	/	2	1770	ja			
7	12	1	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	natuursteen	silex: microkling, translucent, donkerbruin, slagbult	STE (MESO)	/	/	/	/	1	3	nee	/	/	/
25	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	4/01/2021	/	/	natuursteen	silex: silexartefact; slagbult, translucent, donkerbruin	STE	/	/	/	/	1	1	nee	/	/	/
31	12	1 en 2	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	aardewerk	gedraaid, roodbakkend; Scheldevallei kruikwaar	ROM	0	1	0	0	1	12	ja	/	/	/
														handgevormd, glad, afgerond rechthoekig randfragment met vingertopindruk op rand											
31	12	1 en 2	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	aardewerk		LIJZ/VROM	1	6	0	0	7	18	ja	/	/	/
														handgevormd, dikwandig doliumfragment (vroeg type)											
31	12	1 en 2	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	aardewerk		VROM	0	1	0	0	1	45	ja	/	/	/
34	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	5/01/2021	/	/	natuursteen	silex: afslag - brokstuk	STE	/	/	/	/	1	1	nee	82	/	/
														silex: geretoucheerde boorden, aangepunt, pijlpunt											
34	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	5/01/2021	/	/	natuursteen		STE	/	/	/	/	1	1	nee	82	/	/
														silex: fragment snede gepolijste bijl - mijnsilex (grijswit)											
34	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	5/01/2021	/	/	natuursteen		STE	/	/	/	/	1	1	nee	82	/	/
38	12	1	/	1	/	/	/	1	uithalen	5/01/2021	/	/	natuursteen	kwartsiet; maalsteenfragment	LIJZ/VROM	/	/	/	/	1	449	ja	81	/	/
														kwartsiet en graniet; maalsteenfragmenten											
39	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	5/01/2021	/	/	natuursteen		LIJZ/VROM	/	/	/	/	2	510	ja	/	/	/
40	12	3 en 4	/	1	/	/	/	1	uithalen	6/01/2021	/	/	metaal	metaalslak	LIJZ/VROM	/	/	/	/	1	366	ja	80	/	/
41	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	5/01/2021	/	/	metaal	Fe: nagels	LIJZ/VROM	/	/	/	/	2	44	ja	/	/	/
														handgevormd, glad, wandscherf met takindrukken; vlak bodemfragment met hoekige overgang van standvlak naar wand											
42	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg, uithalen	5/01/2021	/	/	aardewerk		LIJZ/VROM	2	19	1	0	22	243	ja	73-74	/	/
42	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg, uithalen	5/01/2021	/	/	aardewerk	zoutcontainer	LIJZ/VROM	/	/	/	/	1	3	ja	73	/	/
42	12	1	/	1	/	/	/	1	aanleg, uithalen	5/01/2021	/	/	aardewerk	gedraaid: amfoorfragmenten	LIJZ/VROM	0	2	0	0	2	43	ja	73-74	/	/
PS1	4 [S12]	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	23/10/2020	/	/	aardewerk	gedraaid: Arras aardewerk; bekerfragmenten (wand, aanzet voet)	ROM	0	1	1	0	2	7	ja	/	/	/
PS1	4 [S12]	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	23/10/2020	/	/	aardewerk	handgevormd, glad	ROM	0	5	0	0	5	24	ja	/	/	/
PS2	4 [S12]	1	/	1	/	/	/	1	aanleg	23/10/2020	/	/	bouwkeramiek	tegulafragmenten	VROM	/	/	/	/	5	833	ja	/	/	/

Stalenlijst

2020K250

Archeologische opgraving Dentergem Vijvestraat

Staalnr	Spoor	Laag	Structuur	Kwadrant	Coupe (x,y)	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Profiel	Inzamelwijze	Datum	Inhoud	Volume	Maaswijdte	Doel	Voorbereidende handelingen	Uitgevoerde analyses	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
1	12	3	gracht	/	ja	1	/	/	1	/	CP	5/01/2021	grondstaal	20l	1mm	macrobotanie	uitgezeefd - waardering	niet zinvol	15	/
2	32	1	paalkuil	/	ja	1	/	/	1	/	CP	6/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
3	29	1	paalkuil	/	ja	1	/	/	1	/	CP	6/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
4	8	1	kuil	/	ja	1	/	/	1	/	CP	5/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
5	7	1	kuil	/	ja	1	/	/	1	/	CP	5/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
6	42	2	kuil	/	ja	2	/	/	1	/	CP	6/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
7	12	3 en 4	gracht	/	ja	1	/	/	1	/	CP	6/01/2021	HK	/	/	C14	/	/	/	/
8	12	3 en 4	gracht	/	ja	1	/	/	1	/	CP	5/01/2021	PB	/	/	pollen	substaalname; preparatie	waardering	16, 83	/

Rapport paleo-ecologie 2021-23

Assessment palynologie
Dentergem Vijvestraat (2020K250)

Palynologisch assessment van een gracht uit de opgraving Dentergem Vijvestraat

Annelies Storme

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:

Dentergem Vijvestraat (2020K250)

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Annelies Storme

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

Inhoudstafel

1	Inleiding	1
2	Materiaal	2
3	Methode palynologisch assessment	3
4	Resultaten Palynologisch assessment	3
	Haalbaarheid van analyse	3
	Pollenspectra	3
5	Besluit assessment en advies verder onderzoek	4
6	Bibliografie	4

1 INLEIDING

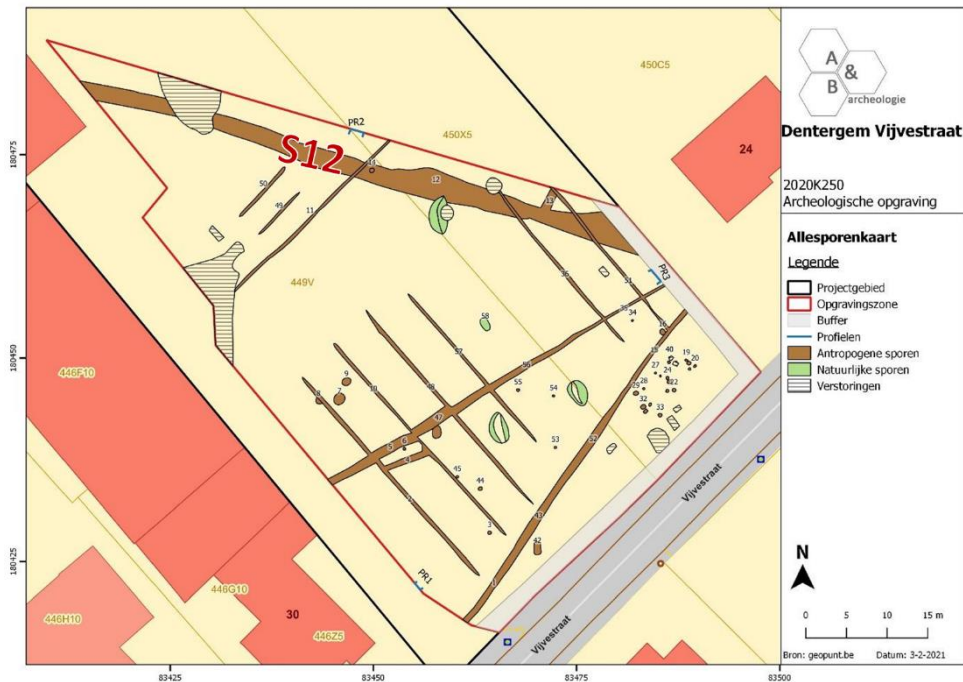
In 2020 werd bij een opgraving te Dentergem Vijvestraat, uitgevoerd door Acke & Bracke bv, een vroeg-Romeinse nederzetting (ca. 50 v.Chr. – 100 n.Chr.) aangetroffen (Acke et al. 2020). Het gaat om een tweefasig woonerf, met bewoningskern in de zuidoostelijke hoek van de opgraving en een brede gracht als noordelijke begrenzing van het ruime woonerf. Deze laatste gracht werd geselecteerd voor palynologisch onderzoek. Dit rapport is het verslag van de eerste fase van dit onderzoek, namelijk een assessment van het potentieel voor palynologische analyse.

Palynologisch onderzoek omvat de studie van pollen, sporen en andere microfossielen met een organische wand. Planten produceren grote hoeveelheden pollen (zaadplanten) of sporen (sporenplanten) die door wind, water of dieren verspreid worden en zo in afzettingen terecht kunnen komen. Dankzij hun resistente wand kunnen deze microscopische resten, samen met bijvoorbeeld resten van schimmels en algen, lange tijd in de ondergrond bewaard blijven op voorwaarde dat de afzetting afgesloten is van zuurstof. Dit is vaak het geval in waterverzadigde opvullingen van natuurlijke depressies of menselijke structuren zoals waterputten of grachten. De determinatie en telling van pollen en sporen uit dergelijke afzettingen laat toe om de vegetatiesamenstelling ter plaatse en in de bredere omgeving van de site ten tijde van de opvulling te reconstrueren.

Het doel van dit assessment is om te bepalen wat het potentieel is van de bemonsterde waterkuil voor volledige analyse en om indien mogelijk een eerste zicht te verschaffen op de taxonomische samenstelling van de stalen.

2 MATERIAAL

Het materiaal dat onderworpen werd aan assessment is afkomstig uit spoor 12, een vrij brede gracht die langs de noordrand van de opgravingszone loopt (Figuur 1) (Acke et al. 2020). De basis van de opvulling omvat laag 3 en 4, waarbij laag 3 geïnterpreteerd wordt als een afzetting tijdens de gebruiksfase van de gracht (Figuur 2). Een bulkstaal uit deze laag werd uitgezeefd, maar bleek behalve enkele kleine houtskoolspikkels geen organisch materiaal te bevatten dat een macrobotanische analyse mogelijk maakt. Uit de pollenbak werd op 3 cm diepte in laag 3 een substaal voor palynologische assessment genomen (Figuur 2, Tabel 1).

Figuur 1: Allesporenplan (Acke et al. 2020) met aanduiding van gracht S12.

Figuur 2: Coupe door gracht S12 (Acke et al. 2020) en positie van het substaal voor palynologische analyse in pollenbak PB1.

Tabel 1: Substalen voor palynologisch onderzoek.

Spoornr.	Type spoor	Laag	Pollenstaal	Diepte
S12	Gracht	L3	PB1	3 cm

3 METHODE PALYNOLOGISCH ASSESSMENT

Het geselecteerde substaal werd in het labo voor Paleontologie van de Universiteit Gent behandeld volgens de standaardprocedure voor pollenpreparatie (Moore et al. 1991), inclusief acetolyse en oplossing in waterstoffluoride. Tijdens de preparatie werd een gekende hoeveelheid *Lycopodium*-sporen toegevoegd om na telling de pollenconcentratie te kunnen inschatten.

Het geprepareerde residu werd bekeken met een lichtmicroscop op 400x vergroting. Voor assessment werd de **pollenconcentratie** ingeschat op basis van de verhouding pollen/*Lycopodium*-sporen. De **kwaliteit van bewaring** werd geëvalueerd door een steekproef van 10 korrels te scoren op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 5 (uitstekend) en hiervan het gemiddelde te berekenen. Op basis van deze scores wordt een inschatting gemaakt van de **haalbaarheid** van analyse.

Een beperkte telling van palynomorfen, inclusief pollen, sporen en non-pollen palynomorfen (Moore et al. 1991; Beug 2004; Shumilovskikh 2020), laat vervolgens toe om de frequentie van de **voornaamste groepen** in te schatten (boompollen, kruidenpollen, pollen van waterplanten, plantensporen, schimmelsporen en houtskool) en eventuele **dominante taxa** te identificeren. Deze waarnemingen worden weergegeven in tabelvorm.

4 RESULTATEN PALYNOLOGISCH ASSESSMENT

HAALBAARHEID VAN ANALYSE

De **bewaringstoestand** van het pollen in dit staal is slecht (score 1,9 op schaal van 1-5). De **pollenconcentratie** is met ca. 1,6 korrels per mm³ extreem laag (Tabel 2). Bovendien bemoeilijkt de zeer dense sedimentmatrix de telling. Al deze elementen maken dat een volledige telling niet haalbaar is. Verdere palynologische analyse wordt dus afgeraden.

Tabel 2: Palynologisch assessment van stalen uit de gracht te Doornzele Lochtingstraat, met advies voor verdere analyse.

Spoor - laagnr.	Pollen- staal	Labonr.	Geschatte concentratie	Geschatte bewaring	Inschatting haalbaarheid
S12 - L3	3 cm	GAP 217	extreem laag	slecht	nee

POLLENSPECTRA

Op basis van het assessment (Tabel 3) zien we dat pollen van kruiden (NAP) dominant zijn. Het gaat vooral om pollen van Poaceae (grassen), maar ook *Plantago lanceolata* (smalle weegbree) werd meermaals herkend. Daarnaast kwamen we een korrel van *Alnus* (els) en Asteraceae-Liguliflorae (lintbloemige composieten) tegen. Ten slotte werden enkele exemplaren van type HdV 729 (chlamydosporen van een niet nader bepaalde schimmel) aangetroffen.

Deze beperkte waarnemingen geven op het eerste zicht een beeld van een vegetatie met veel grassen, maar vormen onvoldoende basis om een uitspraak te doen over de vegetatietypes in de omgeving.

Tabel 3: Palynologische samenstelling van de stalen op basis van assessment. Frequentie van enkele componenten: +++++ = zeer hoog, +++ = hoog, ++ = matig, + = laag, 0 = afwezig.

Spoor - laagnr.	Pollen- staal	Labonr.	AP	NAP	plantensporen	schimmelsporen	ander NPP's	HK	sediment	organisch materiaal	Dominante taxa
S12 - L3	3 cm	GAP 217	+	+++	0	+	0	+++	++++	0	Poaceae, <i>Plantago lanceolata</i>

5 BESLUIT ASSESSMENT EN ADVIES VERDER ONDERZOEK

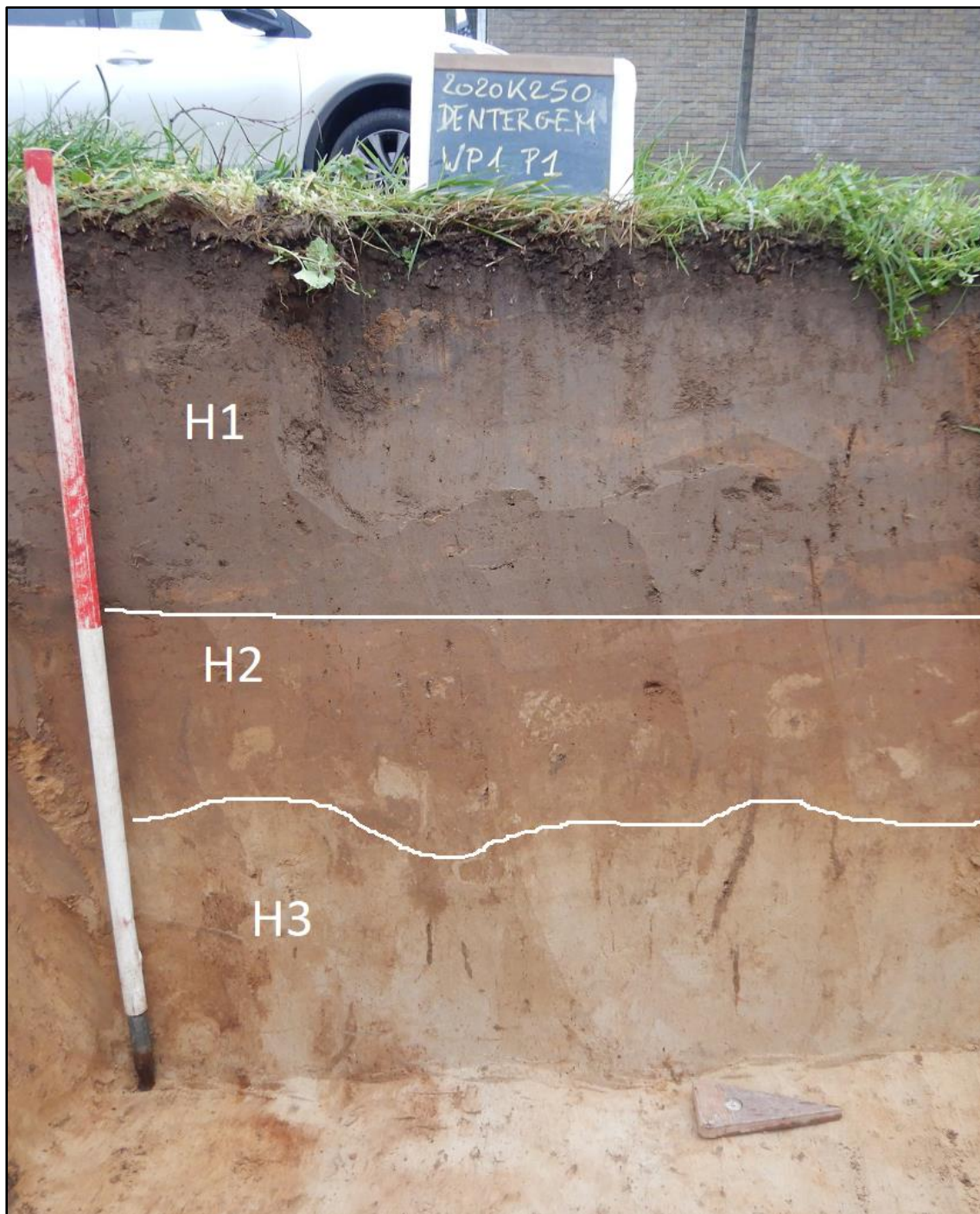
Het paleo-ecologisch potentieel van een gracht uit de opgraving te Dentergem Vijvestraat werd beoordeeld aan de hand van een **palynologisch assessment**. Dit assessment toont aan dat de bewaring slecht is en de concentratie te laag voor analyse. Er word dus geen verder palynologisch onderzoek geadviseerd.

6 BIBLIOGRAFIE

- Acke B, Bracke M, Fonteyn P, Wyns G (2020) Archeologierapport Dentergem Vijvestraat
- Beug H-J (2004) Leitfaden der Pollenbestimmung für Mitteleuropa und angrenzende Gebiete. Pfeil, München
- Moore PD, Webb JA, Collinson ME (1991) Pollen analysis. Blackwell Science, Oxford
- Shumilovskikh L (2020) Non-pollen palynomorphs. <http://nonpollenpalynomorphs.tsu.ru/>. Accessed 20 Mar 2020

5.10. Referentieprofiel

Projectcode		2020K250			Coördinaten	X 83455,79; Y 180421,52	
Type onderzoek		Opgraving				X 83455,10; Y 180422,33	
Profielnummer		PR1			Hoogte	+13,8m TAW	
Oriëntatie		N-Z			Grondwater	niet bereikt	
Datum		20/10/2020			Classificatie	OB en Pbc	
Weer		Bewolkt				Bebouwde zones en zandleemgronden	
Beschrijving		Maarten Bracke			Fotonr	1	
Landgebruik		Bebouwde zone - braakliggend			Plannr	Zie allesporenkaart	
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap	0	45	Droog	Ja	Duidelijk	Recht
H2	Bw	45	65/75	Droog	Ja	Duidelijk	Golvend
H3	C	65/75	-	Droog	Nee	/	/
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkergrijsbruin		Droog		P	Zandleem	/	
Bruin		Droog		P	Zandleem	Verbruiningshorizont	
Bruingeel		Vrij droog		P	Zandleem	/	

Figuur 1 Zicht op profiel 1 in werkput 1 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

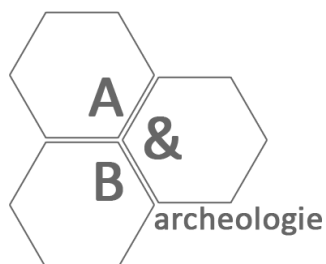
2020.197

Dentergem Vijvestraat

Dagrapporten

Paulien Fonteyn

9-1-2021

Titel: Dagrappporten Dentergem Vijvestraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns

Projectcode opgraving: 2020K250

Bekrachtigde archeologienota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13497>

Bekrachtigde nota: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16596>

Intern projectnummer: 2020.197

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Oeselgem (Dentergem), Vijvestraat

Oppervlakte plangebied: ca. 5.320m²

Oppervlakte advieszone opgraving: ca. 2.920m²

Lambertcoördinaten opgravingszone: X: 83375,50 en Y: 180414,48; X: 83531,92 en Y: 180490,91

Kadastergegevens: Dentergem, afdeling 3, sectie B, percelen 449V (partim) en 450X5 (partim)

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog), Gwendy Wyns (assistent-archeoloog), Louise Criel (MeetHet; landmeter), Arthur Bohez (Maarten Bekaert; grondwerken) en initiatiefnemer

Begin- en einddatum veldwerk: 04/01/2021 t.e.m. 09/01/2021

Wetenschappelijke advisering: /

Nummer wettelijk depot: D/2021/14.293/8

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

Maandag 4 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog), Louise Criel (landmeter) en Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Aanleg opgravingszone werkput 1, metaaldetectie, aanleg profiel 1, vlakregistratie, opmeten werkput 1, archeologisch onderzoek aangetroffen sporen en structuren, couperen, fotograferen, optekenen en uithalen van de sporen, inzamelen van vondstmateriaal en staalname.

Aantal aangetroffen sporen: 12: greppels, paalkuilen, kuilen, gracht

Voornaamste sporen: kuilen S7, S8, S9, gracht S12

Dinsdag 5 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog), Louise Criel (landmeter), Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Vervolg aanleg werkput 1, metaaldetectie, aanleg profielen 2 en 3, vlakregistratie, opmeten werkput 1, archeologisch onderzoek aangetroffen sporen en structuren, couperen, fotograferen, optekenen en uithalen van de sporen, inzamelen van vondstmateriaal en staalname, plaatselijk verdiepen naar tweede vlak, registratie vlak 2, gedeeltelijk dichten werkput 1.

Aantal aangetroffen sporen: 29: grachten, bomput, kuilen, paalkuilen

Voornaamste sporen: sporencluster in ZO: paalkuilen H1 en H2

Voornaamste structuren: H1 en H2

Woensdag 6 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog), Louise Criel (landmeter), Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Afwerken werkput 1, aanleg werkput 2, metaaldetectie, vlakregistratie, opmeten werkput 2, archeologisch onderzoek aangetroffen sporen en structuren, couperen, fotograferen, optekenen en uithalen van de sporen, inzamelen van vondstmateriaal en staalname, afwerken werkput 2, dichten werkput 1 en 2.

Aantal aangetroffen sporen: 9: kuilen, paalkuilen en greppels

Voornaamste sporen: kuilen S42 en S46

Voornaamste structuren: /

Donderdag 7 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Dichten werkputten 1 en 2.

Aantal aangetroffen sporen: 0

Voornaamste sporen: /

Voornaamste structuren: /

Vrijdag 8 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog), Louise Criel (landmeter), Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Aanleg werkput 3, metaaldetectie, vlakregistratie, opmeten werkput 3, archeologisch onderzoek aangetroffen sporen en structuren, couperen, fotograferen, optekenen en uithalen van de sporen, inzamelen van vondstmateriaal en staalname, afwerken werkput 3, dichten werkputten 2 en 3.

Aantal aangetroffen sporen: 7: greppels, paalkuilen, natuurlijk spoor

Voornaamste sporen: /

Voornaamste structuren: /

Zaterdag 9 januari 2021

Weer: Bewolkt, droog

Aanwezig: Arthur Bohez (grondwerken)

Werkzaamheden: Dichten werkput 3.

Aantal aangetroffen sporen: 0

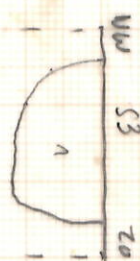
Voornaamste sporen: /

Voornaamste structuren: /

DEUTERGET 1020 K 850
WP 1 Ndbaal 1.10
COUPES 4/1/2024

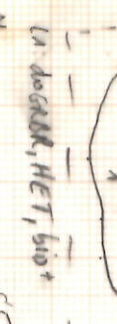
L1: doGR, unj HON, und Hk nphlsch, bio+

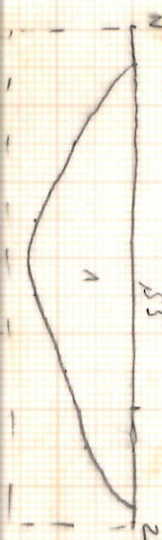
L1: doGR, HET, Hk nphlsch, bio+

L1: doGR, HON, und 0

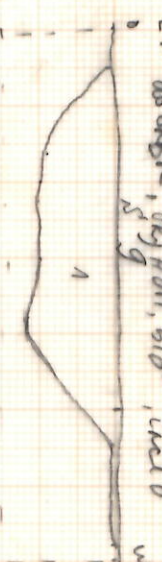
L1: doGR, HET, bio+

L1: doGR, unj HON, bio, Hk nphlsch

L1: doGR, unj HON, bio, und 0

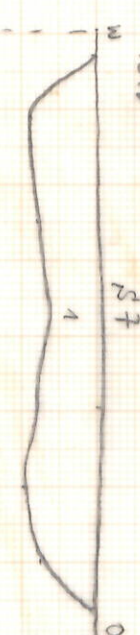
L1: doGR, unj HON, und 0, bio+

L1: doGR, unj HON, bio+

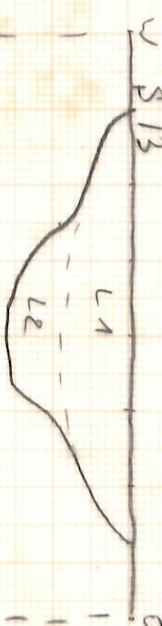
L1: doGR, unj HON, bio+

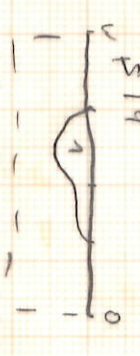
L1: doGR, HET, und Hk, bio+

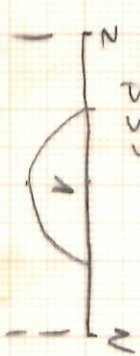
S8: doGR, HET, bio+
S8: doGR, HET, Hk nphlsch+

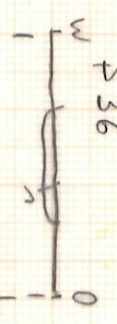
L1: doGR, HET, bio+, damping
L2: L16, unj HON, nphlsch

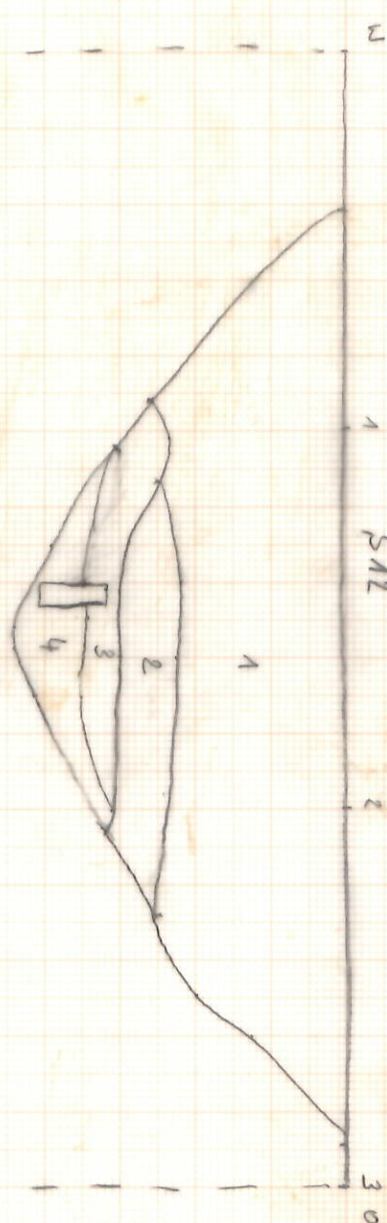
L1: D16, HON, bio+

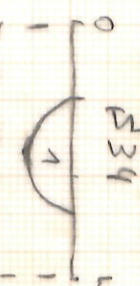
L1: B16, HET, bio+

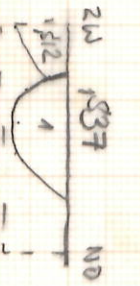
L1: B1, HET, bio+

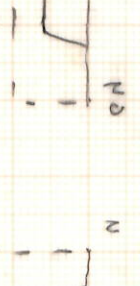
L1: dampingpaket, doGR, unj HON, und Bk, Aw, Hk nphlsch
L2: doGR, Mn & Hk nphlsch
L3: GR, HON, und 0
L4: utgeloagde laag, doGR, und 0

L1: D16, HET, bio+

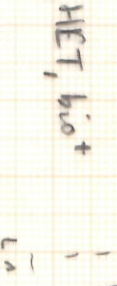
L1: GR, HET, Fe, Mn

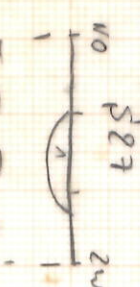
L1: GR, HET, Fe, Mn, bio

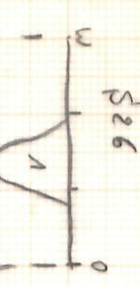
L1: GR, HET, Mn, Fe

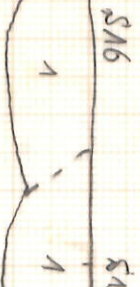
L1: L16, HET, bio+

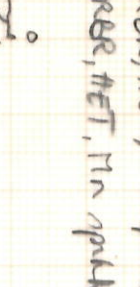
L1: L16, HET, bio+

L1: GR, HET, bio+

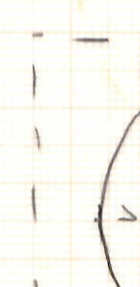
L1: GR, HET, bio+

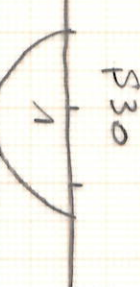
L1: GR, HET, Mn, nphlsch, bio

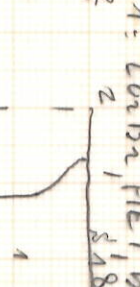
L1: GR, HET, Mn, nphlsch, bio

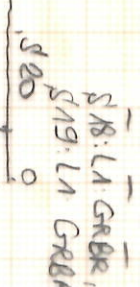
L1: G1 Mn, HET, bio+

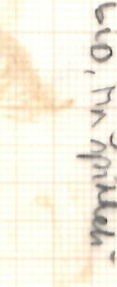
L1: L16, HET, bio+

L1: L16, HET, bio+

L1: GR, HET, Mn, nphlsch, bio

L1: GR, HET, Mn, nphlsch, bio

SHG: operubakig (ca 1cm)
P58: NAT

